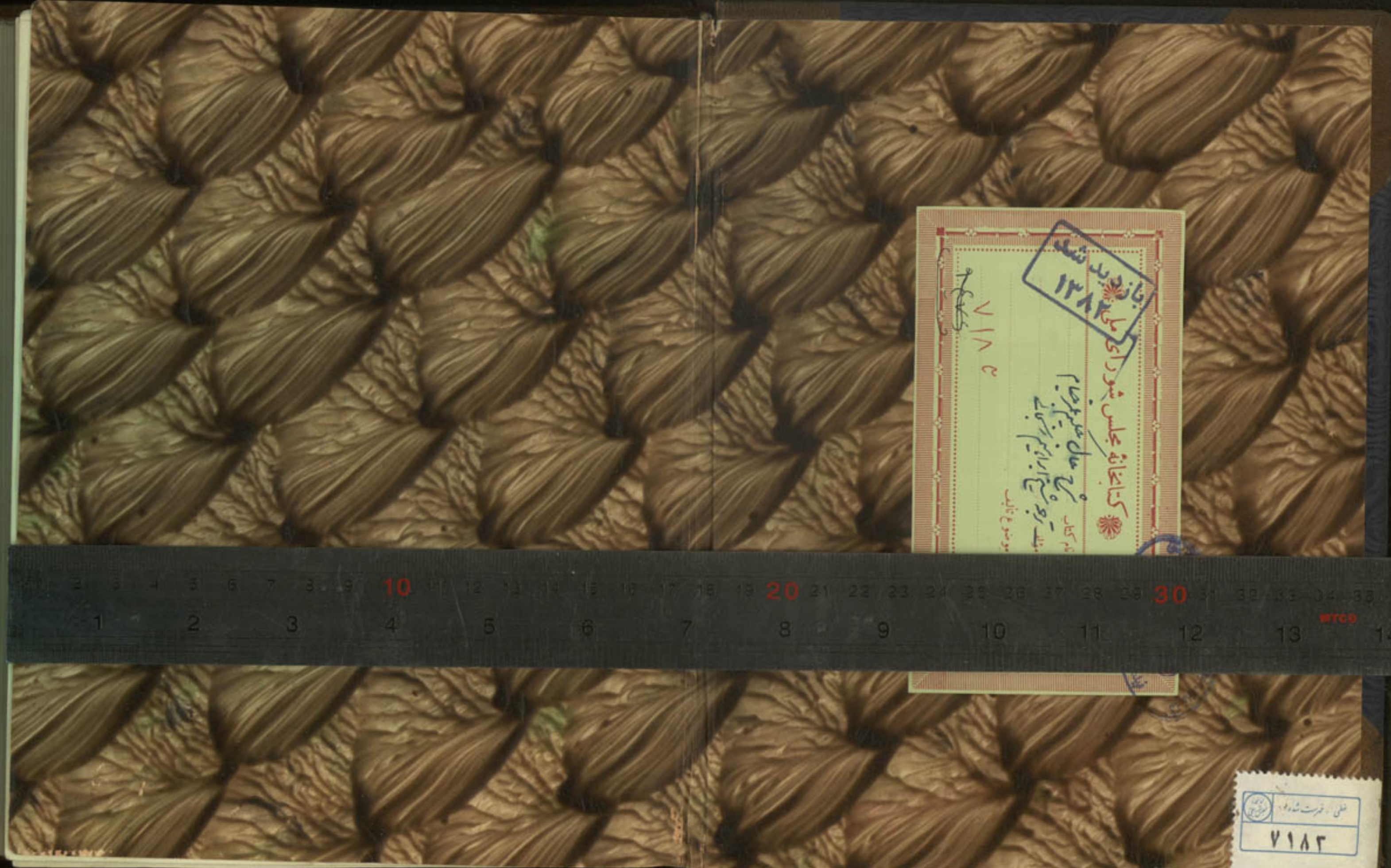
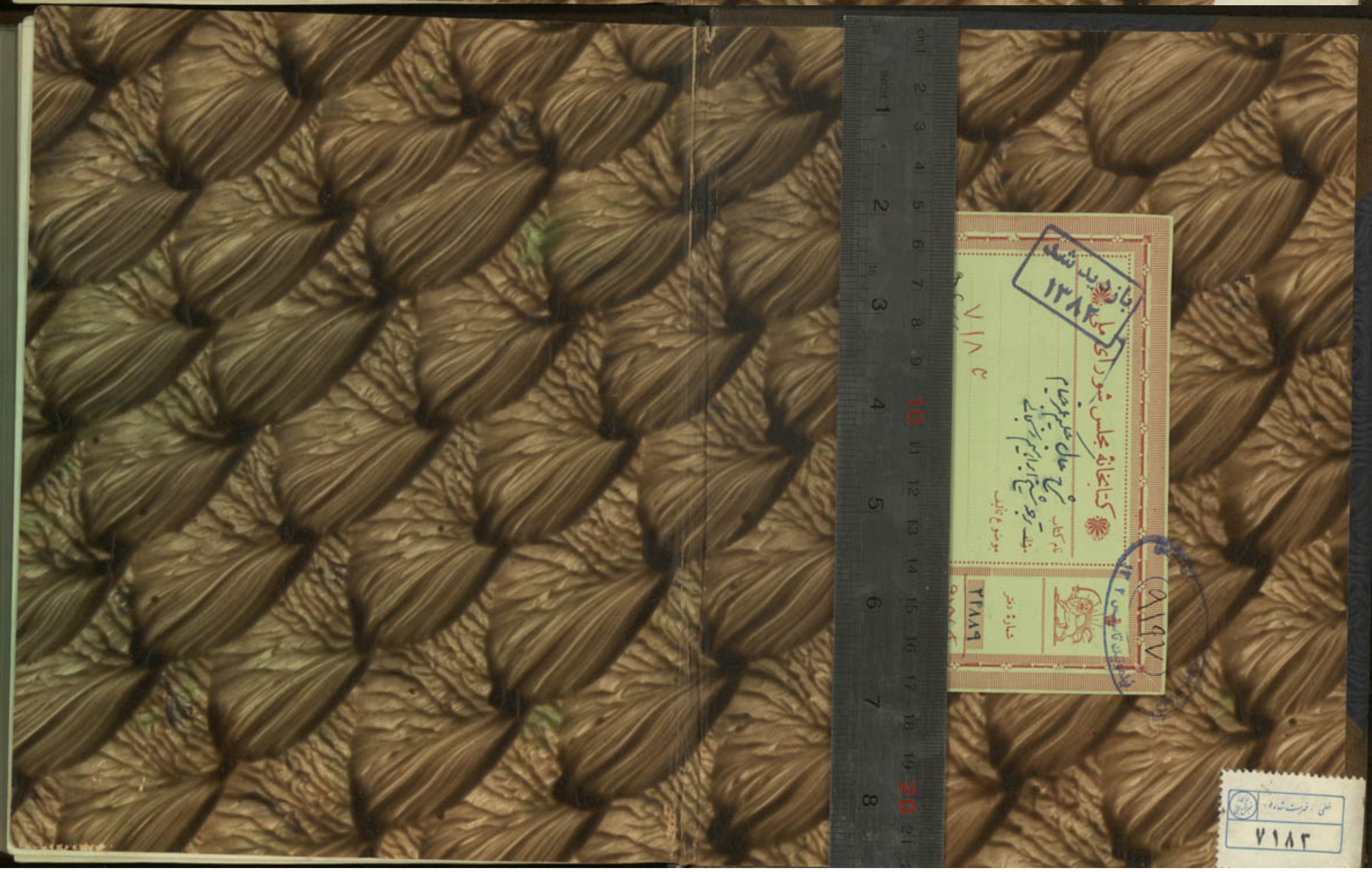

کتابخانهٔ مجلس شورای ملی
بازدید شد
۱۳۸۴
۷۱۸۳

کتابخانهٔ مجلس شورای ملی
بازدید شد
۱۳۸۴
شمارهٔ دفتر
۲۱۸۸۹
۷۱۸۳

دی کوزه گری بدیدم اندر بازار
بر پاره گلی لگد همی زد بسیار
آن گل بزبان حال با او میگفت
من همچو تو بوده ام مرا نیکو دار

تاریخ روز یکشنبه اول خرداد [illegible] این کتاب [illegible]

حضرت مستطاب آقای [illegible]

این کتاب را [illegible] که از [illegible]

[illegible] علم را [illegible] دنیا [illegible]

[illegible] ایشان [illegible] این تاریخ [illegible]

[illegible]

شرح حال حکیم عمر خیام

ترجمه حضرت آقای شیخ ابراهیم زنجانی

بسم الله الرحمن الرحیم — الحمد لله المتعال علی نواله (مقدمهٔ زنجانی)

این بنده [illegible] در عمر خود هر لحظه در وطن فرسوده آن [illegible] کرده و از قصه عقب ماندگی
در نهایت رنج و [illegible] تعلیم اطفال و تحصیل علم و [illegible] در مراحل [illegible] از جهت ظرفیت [illegible] در این
و دخول در سیاست [illegible] [illegible] حضور در پایین ترین مراتب تا عالی ترین درجه
[illegible] [illegible] و بزرگترین [illegible] [illegible] ترجمه حال [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] از [illegible] عصر [illegible] ترقیات [illegible]

وادار [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] اگر [illegible] [illegible]
[illegible] دنبال علم [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
اگر چه [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] خود [illegible]
[illegible] مردم [illegible] [illegible] [illegible] هیچ نباشد [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] . [illegible] برای چه ؟ خود هم [illegible] . نمی دانم . چون [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] چه باید کرد ؟ که این [illegible] ترجمه حال [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
هر چه قدم [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] عقب [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] این است که [illegible] [illegible] روز [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] خود را [illegible] [illegible]
که این [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] خدمت [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] خود [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
امروز [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] . از ترقیات [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ترقیات [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
از [illegible] حیرت [illegible] [illegible] حیرت [illegible] . [illegible] [illegible] اگر [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ترقیات [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ترقیات [illegible]
از [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] اکنون ، اگر بخواهیم شرح حال [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] اکنون [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

بچشم مردم و حوزه‌ی گذشت ضعفا اداره شده با علم و عمل می‌پروریم و بنام حقیقت فریب گشته‌ایم

ما را یاد داده دین را باید دوست بداریم و محبت را با هم ترویج دهیم بلی بیشتر عمر خود را به این

طریق گذرانده‌ایم ... [illegible] ... در این دوره فرو رفته‌ام و جهان در چه حال است و بدبختی که

مثال بارها از نزدیک دیده‌ایم ترجمه و دقت علاوه دارد با خوب است سال گذشته نامه‌ای از ... [illegible]

مستر خیام در رباعیات او در اروپا و امریکا نقل ... [illegible] ... با آنچه از رباعیات ... [illegible]

ترجمه احوال و ... [illegible] ... حتی پس از اطلاع از این نقل خیام ... [illegible]

از ... [illegible] ... کشف علت این ... [illegible] ... تا آنکه ... [illegible]

و در حضرت سفارت ایران ... [illegible] ... است ... [illegible] ... کتاب

ادیب ... [illegible] ... لیکن که ... [illegible]

در ترجمه رباعیات خیام ... [illegible] ... رباعیات دارد ... [illegible]

نثر رباعیات ... [illegible] ... این شخص ... [illegible]

[illegible marginal note]

در ... [illegible] ... لیست ... [illegible] ... تحقیقی است چون در ایران کسی ... [illegible] ... رباعیات

خیام ... [illegible] ... با این ... [illegible] ... ترجمه ... [illegible]

... [illegible] ... خوب چون صورت ... [illegible]

ترجمه که ... برای طبع رباعیات ... [illegible] ... اگر آن صورت هم ... [illegible]

~~... [illegible] ...~~

~~... [illegible] ...~~ هرچند ... [illegible] ... در ایران ... [illegible]

در ... ادبیات ... [illegible] ... مطالب ... [illegible]

مردمان ... [illegible] ... است .

... [illegible] ... ترجمه ... [illegible]

... [illegible] ... مطالب ... [illegible]

... [illegible] ... هر که ... [illegible]

[illegible marginal notes]

... [illegible] ... خیام ... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

مقدمه اصل

قرن نوزدهم مسیحی را قرن ... [illegible] ... چون عصر کشفیات و ترقی تمدن و علم و اختراعات بشری

در واقع در تاریخ تمدن ... [illegible] ... است . نصف ... [illegible] ... از اول است

در این قرن ... [illegible] ... علوم ... [illegible] ... ترقی کرده ... [illegible] ... زبان و ادبیات نیز ... [illegible]

... [illegible] ... حتی ... علم ... [illegible] ... عصر ... [illegible]

... [illegible] ... زبان ... [illegible]

... [illegible] ... ایران ... [illegible]

... [illegible] ... در این قرن ... [illegible] ... تحقیق ... [illegible]

این کشفیات ... [illegible] ... غرب را برای ... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

[illegible marginal note]

داده که گذشته‌های تاریک و مبهم و نهفتهٔ تاریخ روشن نیست که تا این عصر در ظلمت جهالت مانده بود

بجای حقایق افسانه و خرافات پرورده و افسانه‌های بی‌بنیاد را بجا [illegible] از این کشفیات روشن

گردید بطور کلی امروز ثابت شده است که مذاهب و ادبیات و صنایع و همچنین سیاست و روش زندگی و

اجتماعیات در شرق عادات و ترقیات آن را مستشرقین اروپائی بهتر از علماء شرق شناسند چون که آنان

به بحث که مرتبط در دریای اوهام و خرافات و افسانه‌ها به پی از آنها پی بگیرند. این حس تجسس و کشف

حقیقت از اواخر قرون وسطی در [illegible] اروپا رو به [illegible] دانشمندان که بشر دوستان از

لوامیست (Les humanisthes) دفاع [illegible] ایشان [illegible]

Les humanistes

[illegible] نفسخ خبر [illegible] ایشان [illegible] کار خود را با انحصار

بهمان فیلسوفان [illegible] علوم طبیعیه [illegible] گفته‌اند

[illegible] کشفیات سیاسیه و اجتماعیه و صنایع [illegible]

و ادبیات [illegible] در علوم طبیعیه و [illegible] است [illegible]

Philologie آرکئولوژی

این دعوی [illegible] است به حقیقت archeologie آرکئولوژی و فیلولوژی و لنگیستیک

Linguistique

— Linguistike و علوم دیگر برای بدست دادن نشانه و هویت صنعت [illegible]

[illegible] از مرز [illegible] از علوم صحیحه شمرده [illegible] ثابت شده [illegible]

زیرا این علوم نظر بر جزئیات [illegible] لغت [illegible]

کشف شده [illegible] علوم و فنون [illegible] است.

از عجایب است که پلتیک جهانگیری اروپا در زمینهٔ مستعمره‌ها [illegible] ترجمه برای

این تحقیقات وسیله [illegible] کرده [illegible] تمدن شرق [illegible] این علم [illegible] شاید

کرده. چون بر این ممالک [illegible] ناچارند که با وقت تحقیق [illegible] کرده [illegible] اطلاعات جامع

[illegible] داشته برای مقاصد استعماری [illegible]

[illegible] لهذا این جستجو [illegible] ترقی [illegible] به نحو [illegible]

قرنها [illegible] علماء بزرگ اروپا [illegible] تحقیقات این علماء [illegible]

وکشفیات این زبان‌شناسان [illegible] ادبیات [illegible] عصر [illegible] به جمع

[illegible] آن [illegible] مربوط به صحیح [illegible] دیده.

در این [illegible] حسن اتفاق سبب شده در رباعیات [illegible] عمر خیام ترجمه [illegible] اروپا

[illegible] این رباعیات [illegible] ادبیات ایران [illegible] مردان [illegible]

مردمان [illegible] بود [illegible] اندازه ظریف [illegible] لطیف بود [illegible]

[illegible] بزرگ [illegible] مرفق [illegible]

در غرب [illegible] ادب [illegible] نظر را جلب [illegible] گفته از این

جهت مردمان حقیقت جو [illegible] ترجمه [illegible] به [illegible] شده [illegible]

رباعیات [illegible] این حکیم [illegible] بدست آورند. [illegible]

bodlian Bodleian (Ogforol)

[illegible] کتب را جستجو کرده [illegible] شهر اکسفورد انگلیس [illegible] دیوان

[illegible] رباعیات عمر خیام نمره ۵۲۵ [illegible] که در ۸۶۵ هجری نوشته شده [illegible]

[illegible] این نسخه‌ها [illegible] در زبان [illegible]

[illegible] نسخه است

Fitz Gerald

در این [illegible] fitzgerald - فیتز جرالد نام [illegible] این نسخه را

[illegible] رباعیات را از زبان انگلیسی [illegible] ترجمه کرده [illegible] عمر خیام را در انگلیس

و امریکا [illegible] از [illegible] انگلیس [illegible] امریکا [illegible]

ممالک غرب نام خیام [illegible] شهرت جهانگیر [illegible] این شاعر [illegible] فیتز جرالد

[illegible] خیام [illegible] این ترجمه [illegible] این شاعر ترجمه

[illegible] این [illegible]

[illegible] این شاعر [illegible] ترجمه کرده [illegible] به زبان انگلیسی [illegible] نکته

[illegible] خیام [illegible] زبان [illegible]

[illegible] که [illegible] این [illegible] است [illegible]

و در این عصر این حکیم شاعر ایران را در عالم غرب بطوری شناخته است [illegible] معرفی کرده که گویا جزو [illegible] است
و کمالات او در این شعر جمع گشته. در زبان انگلیسی [illegible] خود او هم شهرت بسیار در شناسایی ادبیات اروپا کرده
طوری که دیگر [illegible] ترجمه رباعیات [illegible] که [illegible] از این جهت او را [illegible]
با هم مانند [illegible] که Gounaud (Gonnaud) faust که فاوست را Goethe نوشته دیگر
Faust
که آن را صحیح [illegible] کرده اند.

کاسته [illegible] بعضی [illegible] دیگر [illegible] میان این دو شاعر بزرگ فرق [illegible] داده
[illegible] را بر دیگری ترجیح دهند. برای اینکه ترجمه رباعیات در عالم غرب در میان [illegible] دارای [illegible]
[illegible] حیرت انگیز آورد. مستشرقین معروف و ارباب [illegible] تمام خصوصیات خیام [illegible]
با نهایت اهتمام [illegible] رباعیات [illegible] تحقیقات [illegible] در دوره [illegible]
[illegible] امروز [illegible] مستشرقین غرب [illegible] شده. در خیام [illegible] شخصی (انشتینی) [illegible]
[illegible] و [illegible] و دارای مقام [illegible] است [illegible] یک شخص عالم [illegible]

[illegible] در تحت [illegible] نقاط [illegible] مانند [illegible] بزرگ [illegible] گشته است
تا [illegible] تحقیقات [illegible] در زمان خود [illegible] بزرگ [illegible] را در [illegible]
[illegible] شاعر حکیم و در زمان خود [illegible] ریاضی [illegible] تقویم هم [illegible] تألیفات [illegible]
و در این [illegible] لطیف [illegible] در [illegible] نمونه [illegible]
[illegible] برای [illegible] خود [illegible] چون آن [illegible] طبع کتب [illegible] این [illegible]
[illegible] از [illegible] در [illegible] گردش [illegible] تحقیق در [illegible]
[illegible] کتاب [illegible] تألیف [illegible]
تألیفات [illegible] نهم [illegible].

با این حال از [illegible] که [illegible] خالص [illegible] صرف [illegible] خود [illegible]
[illegible] در آن زمان از [illegible] رباعیات [illegible] نسبت [illegible] دارد
[illegible] دیگری آن مرد بزرگ را [illegible] مانند هم [illegible] دقیق [illegible]

[illegible] که خواسته خود [illegible] تعصب [illegible] صرف [illegible] اندیشه [illegible]
[illegible] بعض [illegible] که خود را [illegible] مطلق [illegible] در واقع [illegible] متعصب ظاهر [illegible]
[illegible] بزرگی [illegible].

[illegible] رباعیات [illegible] نهایت [illegible] تعیین کرده [illegible] اطوار
خصوصا [illegible] از [illegible] رباعیات [illegible]
[illegible] با اعتقادی [illegible] بعضی هم که [illegible] شهرت در رباعیات
نسبت [illegible] در [illegible] مانند [illegible] او را
[illegible] هم [illegible] و در واقع [illegible] زیرا این [illegible] از [illegible] اواسط
[illegible] هم [illegible] کرده اند. چون [illegible] عالم [illegible] این [illegible]
[illegible] هم [illegible] رباعیات [illegible] خواندند [illegible]
[illegible] تفاوت [illegible] به هر حال [illegible] که از [illegible] خیام [illegible]

امروز [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] تحقیقات [illegible] امروز [illegible]
[illegible] که خیام [illegible] امروز [illegible]
[illegible] رباعیات [illegible] ترجمه شده [illegible] رباعیات
[illegible] طبع [illegible] شده [illegible] حتی [illegible] بعض [illegible]
برای [illegible] در روز [illegible] برای [illegible] با این حال [illegible] ترک [illegible]
[illegible] از این رباعیات [illegible] (مترجم فارسی) [illegible] تحقیق [illegible]
احوال خیام را [illegible] رباعیات [illegible] تشخیص صحیح [illegible] رباعیات [illegible]
کرده باشد.

[illegible] این [illegible] زبان ترکی [illegible] نوشته [illegible]
بیت [illegible] رباعی درج کرده. این [illegible] از [illegible] ترکی [illegible]
[illegible] رباعی [illegible] و [illegible] رباعیات [illegible] از [illegible] تا کنون [illegible]

شهادت بدهیم که این مرحوم یکی از ارکان در ادبیات [illegible] بوده و تا حین مرگ [illegible]

فهرست نموده که جمع‌آوری کرده [illegible] که رباعی عمر خیام است و بیست و [illegible]

زیرا خطاب [illegible] کمالات این شاعر شهیر ایران را [illegible] بعد [illegible] اعتراض [illegible]

بعضی [illegible] خوب گفته

دریاب که از نقش پرتاب فلک [illegible] خیام [illegible]

(فارسی آن)

[illegible] درویش [illegible] خیام [illegible] مانند [illegible]

پس از مرحوم [illegible] خیام [illegible] دیگر [illegible] کتاب [illegible] رباعیات خیام [illegible]

[illegible] رباعیات [illegible]

کرده و [illegible] فرض است که از [illegible] خصوص [illegible] داده‌ایم . [illegible] خیام [illegible]

[illegible] رباعیات [illegible] کرده‌ایم [illegible]

کتاب [illegible] از [illegible] نصیحت دارد [illegible] و ترجمه است که یکی [illegible]

عیب بزرگ این کتاب این است که رباعیات را [illegible] آنکه [illegible] ممکن است [illegible] خودکشی [illegible] (۱)

که رباعیات را [illegible] ترجمه و طبع کرده [illegible] که رباعیات دیگر هم که از مردم دیگر غیر خیام است [illegible]

[illegible] مستشرقین [illegible] حصر [illegible] احوال خیام [illegible] رباعیات [illegible]

Zhukovski

[illegible] Zhukovski [illegible] رباعیات [illegible] کتاب [illegible] خیام [illegible]

با کمال دقت [illegible] مطالعه [illegible] از خیام نیست [illegible]

Prof. E. G. Browne

[illegible] . اگر کسی [illegible] از این [illegible]

در میان مستشرقین اروپا کسی نیست [illegible] پروفسور براون [illegible]

راجع به رباعیات ایران [illegible] خیام [illegible] این [illegible]

[illegible] اروپا [illegible] است .

و علاوه بر این کتب [illegible] خیام [illegible]

[illegible] اسلام

(۱) نیکولا Nicolas [illegible] در [illegible] فرانسه [illegible] مستشرق [illegible]

سال است [illegible] رباعیات خیام [illegible] ترجمه کرده و طبع رسید . [illegible] ایران [illegible]

رباعیات [illegible] خیام در ایران [illegible] همان صورت [illegible]

رباعیات [illegible] خیام [illegible] ترجمه و طبع نموده [illegible] کتاب نیکولا [illegible] خیام [illegible]

[illegible] . از این بابت [illegible] دارد [illegible] بزرگ [illegible] .

جهت [illegible] که تا کنون [illegible] خیام [illegible] نشده‌اند .

[illegible] (۱) [illegible] حقیقت [illegible]

[illegible] کتاب [illegible] رباعیات [illegible]

[illegible] کتاب [illegible] رباعیات [illegible] نسخه [illegible]

الست [illegible] رباعیات [illegible] خیام [illegible] تحریف [illegible] است .

[illegible] شخص خیام [illegible] رباعیات [illegible] برای [illegible]

[illegible] احوال [illegible] ایران [illegible]

[illegible] رباعیات [illegible]

در این باب [illegible] خیام [illegible] ایران [illegible]

[illegible] کتاب [illegible]

[illegible] رباعیات خیام [illegible] از این جهت [illegible]

[illegible] شده .

[illegible] خط دست خیام [illegible]

[illegible] رباعیات خیام را

(۱) این شخص محترم [illegible] رباعیات [illegible]

[illegible] . [illegible] اگر [illegible] با کمال [illegible] از [illegible]

[illegible] خیام [illegible]

[illegible] رباعیات [illegible] ترتیب [illegible]

[illegible] ترتیب [illegible]

[illegible] ترتیب [illegible] کردیم [illegible]

[illegible] (حسین دانش ـ رضا توفیق)

(عمر خیام = فصل اول سرگذشت او)

[illegible]

صورت [illegible]

[illegible]

[illegible] صورت حقیقت [illegible]

[illegible]

Spinoza Pascal
Milton Dante Cicéron
Saadi

شناخته‌اند یک پاسکال pascal و یک اسپینوزا spinoza و [illegible]
یک شیشرون ciceron و یک تحفه ذات dante و یک [illegible] milton

باری بزرگی خیام را در زمان خودش [illegible] خیام در [illegible] اگر
[illegible] عصر خود [illegible] تحقیقات علمی عصر خود [illegible]
[illegible] بزرگان عصر خود [illegible]
گفته‌اند که [illegible] خیام [illegible] شده
[illegible] فرید الدین عطار و محمد عصار . [illegible]
[illegible] در غرب [illegible] ترجمه [illegible] در شرق [illegible] شده
[illegible] رشته [illegible] .

از نوشته‌های [illegible] خیام [illegible]
[illegible] نظامی عروضی سمرقندی [illegible] نظامی [illegible]
[illegible] : [illegible] :

(۱) [illegible] نظامی [illegible] خیام [illegible] نظامی [illegible]
[illegible] چهار مقاله [illegible] نظامی عروضی [illegible]
[illegible] نظامی عروضی [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] خیام [illegible]
[illegible] (۲)
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
حکایتی [illegible]
[illegible] حکیم حجة الحق [illegible] احکام نجوم [illegible]
احکام [illegible]

[illegible] خیام [illegible]
[illegible]
[illegible]

(۱) [illegible] خیام [illegible]
حکم نجوم [illegible] (۲) [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] سلطان [illegible]
[illegible] سلطان [illegible]
[illegible]
[illegible] .
[illegible] خیام [illegible] ۵۰۴ و ۵۱۷ [illegible] ۱۱۱۴ و ۱۱۱۵
[illegible] خیام [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ۱۲۸۷
[illegible] ۸۹۲ هجری [illegible]
[illegible] خیام [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ایران [illegible]

«ولو لا الشعر بالعلماء یزری لکنت الیوم اشعر من لبید»

[illegible] خیام [illegible] ۱۱۸۰
[illegible] ۱۷۶۶ [illegible] خیام [illegible] .
[illegible]
[illegible]
[illegible] .
[illegible] (مترجم ترکی [illegible])
[illegible]
[illegible] خیام [illegible]
[illegible]
[illegible] ۴۰۸ [illegible]
[illegible] ۵۵۵ [illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]

در همین [illegible] شده خیام معاصر ملکشاه و سنجر بوده و بیشتر زیج و تاریخ ملکشاهی [illegible]
[illegible] کرده باشد از ملکشاه و نظام الملک و در خدمت سنجر بوده و قطعاً معاصر نظام الملک وزیر ملکشاه بوده
چگونه ممکن است [illegible] معاصر باشند با نظام الملک در ۴۰۸ [illegible] [illegible]
باشد حق این است که در تاریخ نظام الملک ثبت شده [illegible] ۴۴۵ بوده و خیام هم اگر [illegible]
۵۱۵ تا ۵۲۵ وفات کرده و چون عمر او [illegible] تقریباً [illegible] قریب [illegible] نظام الملک
[illegible]
[illegible] تاریخ [illegible] ۷۲۰ هجری [illegible]
[illegible] سلطان ملکشاه [illegible]

و در همین اشعار:

[illegible]

[illegible]

وفات خیام در ۵۱۷ هجری [illegible]
۱۱۲۵ . ۴۲۵ [illegible] ۱۱۲۰ [illegible]
[illegible]

از [illegible] که تقریباً [illegible] کتاب [illegible]
[illegible]
[illegible] سلطان سنجر [illegible]
[illegible] ۵۱۷ [illegible]
[illegible]
[illegible] سلطان سنجر [illegible] نظام الملک
[illegible]
[illegible] نظام الملک [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] خیام [illegible] نظام الملک [illegible]
[illegible]
[illegible] نظام الملک در ۴۲۹ [illegible] ۴۲۹ [illegible]
۲۰۱ [illegible]

[illegible] (۱)
[illegible]
(Dr. E. Denison Ross) Valentin Zhukovski
[illegible] valentin Jaukauski [illegible]
[illegible]
۱۴ [illegible] ۱۳ [illegible] ۱۵ [illegible]
۱۶ [illegible]
[illegible] در ۵۲۰ – ۵۲۱ هجری نوشته و این خیام هم است [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ۵۲۰ هجری وفات کرده [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] (۱)

---

(۱) [illegible]
[illegible]
[illegible]

در وی نسبت قوی برای تلقیح حق رفت و بعضی اسرار که فلاسفه به جا انگاشت رفت. و چون بنده از وی [illegible]

که یکی در علم قدیم [illegible] ادیم [illegible] که ادیم نه [illegible] بلکه [illegible] خود

بر وی [illegible] و چون [illegible] گفت صبح [illegible] می‌رفت و [illegible] خود [illegible] کرد [illegible]

اسرار [illegible] شد و در علم نجوم و حکمت [illegible] ضرب المثل [illegible] اگر از خط محفوظ

[illegible] نصیب [illegible] [illegible] از [illegible] که [illegible] همیشه [illegible] داده [illegible] — [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] که [illegible] [illegible] [illegible]

اشعار است عربیه

اذا رضیت نفسی بمیسور بلغة	یحصلها بالکد کفی وساعدی
امنت تصاریف الحوادث کلها	فکن یا زمانی موعدی او مواعدی
الیس قضی الافلاک فی دورها بان	تعید الی نحس جمیع المساعد
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]

[illegible]

مضمون این اشعار بفارسی

[illegible] [illegible] / [illegible] / چو دور چرخ کهنه حال [illegible] / [illegible]

[illegible] / [illegible] / [illegible] / [illegible]

[illegible] / [illegible] / [illegible] / [illegible]

و در کتاب آثار البلاد و اخبار العباد زکریا بن محمد بن محمود قزوینی که در قرن هفتم هجری تألیف شده

درباره خیام [illegible] شرح حال خیام را کرده: از حکما عمر خیام [illegible] نیشابوری است [illegible] حکیم و دانای جمیع اقسام حکمت

خصوصاً ریاضی [illegible] در عهد ملکشاه سلجوقی [illegible] [illegible] داد که [illegible] [illegible]

[illegible] و فات کرد و [illegible] تمام نشد [illegible] [illegible] [illegible]

در [illegible] کرده [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] حکایت کرده [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] آفتاب نزد او می‌رفت و درس حکمت از او یاد می‌گرفت

و میان مردم از او به [illegible] یاد می‌کرد [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

از این صداها [illegible] مردم شهر [illegible] [illegible] گفت

[illegible] فقیه شما است [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

در کتاب نزهة الارواح و روضة الافراح تألیف شمس الدین محمد شهرزوری است در قرن هفتم هجری

تألیف شده. فصل مخصوص برای ترجمه حال عمر خیام قرار داده و علاوه بر اینکه [illegible] [illegible]

نسخه عربی و فارسی آن موجود است [illegible] [illegible] کرده و این کتاب [illegible]

قطعی است [illegible]

عمر خیام نیشابوری [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

و در [illegible] تصنیف [illegible] در طبیعیات [illegible] [illegible] تحقیقات دارد.

تتمه [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] امام [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] خیام [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] از اجزاء حکمت [illegible] [illegible] خیام [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] قطب [illegible]

[illegible] [illegible] جمیع [illegible] [illegible] خیام [illegible] [illegible]

ذکر [illegible] ثبت نشده است [illegible] گفته [illegible] چنین کرده و این حال [illegible]

تا بگویم [illegible] از وقت [illegible] گفت [illegible]

[illegible] حکمت است این شد [illegible] پرسید چون از آن [illegible]

[illegible] بلاریب [illegible]

[illegible] بهره گیرد .

وقتی هم سلطان سنجر کودک بود [illegible] خیام به نزد او رفت [illegible] چون

[illegible] خیام گفت [illegible] کودک [illegible] سلطان

[illegible] خیام [illegible]

[illegible] فاتی [illegible]

[illegible]

[illegible] گذشت [illegible] حکمت

[illegible]

[illegible] بیان [illegible]

[illegible] از آن جمله است عربیه

تدین لی الدنیا بل السبعة العلی — بل الافق الاعلی اذا جاش خاطری

اصوم عن الفحشاء جهرا و خفیة — عفافا و افطاری بتقدیس فاطری

وکم عصبة ضلت عن الحق فاهتدت — بطرق الهدی من فیضه المتقاطر

فان صراطی المستقیم بصائر — نصبن علی وادی العمی کالقناطر

وجبت دهرا طویلا فی التماس اخ — یرعی ودادی اذا ما خلته خانا

فکم الفت وکم آخیت غیر اخ — وکم تبدل بالاخوان اخوانا

وقلت للنفس لما عز مطلبها — والله لا الفی ما عشت انسانا

[illegible]

[illegible] — [illegible]

[illegible] — [illegible]

[illegible] — [illegible]

[illegible] — [illegible]

[illegible] — [illegible] (۱)

ترجمه
[illegible] سال است [illegible]

[illegible] .

[illegible] خیام [illegible] کتاب جامع التواریخ رشید الدین فضل الله [illegible] ۷۱۸ هجری

[illegible]

[illegible] عمر خیام و نظام الملک [illegible] (۲)

(۱) [illegible]

[illegible] ۲ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] نظام الملک [illegible] عمر خیام [illegible]

[illegible] نظام الملک [illegible]

[illegible]

[illegible] نظام الملک [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] نظام الملک گفت [illegible] سلطان [illegible]

[illegible]

سلطان را از نظام الملک [illegible]

باید شناسانند فردی از تاریخ الفی ... در ۸۰۷ ... و ۱۲۰۵ ... تألیف کرده و در این

تاریخ ... از آن ... گیر از ... راجع به ... او و در کتب حقیقی سبب شناخت

... چنانکه ... این کتاب ... وفات خیام را ... شهرزوری نوشته ...

... تاریخ الفی است ... تاریخ ... تألیف شده ... گرفته

... شهرزوری ... خلاصه ... اضافه دارد ... از جمله کتاب

... خیام ... حکایتی ... ... بوده ... [illegible]

... [illegible] ...

... رباعی ...

ابر آمد و باز بر سر سبزه گریست ... ... (۱)

---

(۱) ترجمه ... [illegible] ... خیام ...

تا ... [illegible] ... شده .

... [illegible] ...

دلگاه ... [illegible] ... این فصل

کرده ... [illegible] ... امروز ... [illegible]

... [illegible] ... خیام ... از این

حکایتی ... [illegible] ...

حکایتی ... [illegible] ... رباعی این است .

ابریق می مرا شکستی ربی ... بر من در عیش را ببستی ربی ... بر خاک فکندی می گلگون مرا ... خاکم به دهن مگر تو مستی ربی

گفته ... [illegible] ... خیام ... [illegible]

... [illegible] ... خیام ...

... [illegible] ... رباعی ...

... [illegible] ... رباعی ... .

... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ... .

... [illegible] ... خیام ...

از این قبیل ... [illegible] ...

خیام ... [illegible] ...

... [illegible] ... خیام ... از این نوع

... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ... خیام ... [illegible]

... [illegible] ...

... [illegible] ...

در هر عصر ... [illegible] ...

... [illegible] ... رباعیات ...

... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ... حقیقت ...

... [illegible] ... رباعیات خیام ...

... [illegible] ... خیام ...

باشد این است :

ابریق می مرا شکستی ربی ... بر من در عیش را ببستی ربی ... بر خاک فکندی می گلگون مرا ... ای خاک به سر ... ربی .

به هر صورت ... [illegible] ...

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

حیرم . چه زمانی از کودکی تا هنگام رفتن برای آنکه دیگر مردم ممکن خصوصاً در طول زمان تحصیل ایشان گذشته

به رسم دو دوستان شان این ولایت داده اند . القصه آن هر دو از من جدا گفت در انتهای ایام واداد ایشان گردان

دادم نزد من برآمد برسد . دیگر آنکه شک نیست اگر به رسید یکی از ما بدان خیر رسید در عهد حضرت شرط

و پیمان ما چه خیر بود ؟ گفتم هرچه تو گویی . گفت عهد کنیم در هر که اول منزلتی کسب کند جمیع رفقا در آن

رفقای خود شریک باشد و صاحب آن دولت ترجیحی نکند . گفتم چنین باشد بر این عهد بستیم و قسم خورده شد .

تا روزگاری بران بگذشت و من به خراسان و ماوراء النهر و غزنین و کابل رفتم و چون بازگشتم در دولت خود متعهد دیوان

دیوان گشتم در دولت سلطان الب ارسلان حکیم عمر خیام آمد و بعد از او هم حسن صباح آمده وفا باشد بجای آوردیم . بعد آن دو را

بر حسب احترام و نگاه شغلی به رسم . و بعد از آن گفتم که در حد کمال چون تو کسی خدمت مجلس سلطان با یکدیگر به پیغمبر داده

نزد منصب نزدیک است . شرح فضایل تو را به سلطان بگویم و حال گفت و دوست تر را بر هر دو خود بر سر شکر گویم

و اسپهسالاری به دو حقیر برسی . حکیم گفت مرا تشریف و نعمتی که به لطف خجسته است چنانکه تو را برابر امرای سلطان

ترغیب کنند وام چون مرا عقل بس جبه ... طالب در شرق و غرب . با دعای این حسن ترا آنچه که ... [illegible]

شک نیست که در این صحبتها صالح نیکی است و اصل این بجنب هوش ان و رفقت که تو دیده ای خوانده

دیگر حقوق چون تو برای من کفر است و اگر به مرا مرتبه ای که بیشتر از عهد این برکت که مکرر نیز بگوید برادر خرم آمد

شیوه هر انسانی و جهتی (بیتی) این است که همیشه با تو رفیق چنین محبت باشم و این مرتبه هم را بران دولت نیکی و تقدیم

و آن بگذشت چه حسب غالب منتظر کذاران نعمت است . البته با تو دیگر آن کمال فضیلت و آن است داشته ترا

درگوشه نشسته نشسته خود را به علم و دعا بر دوام عمر تو مشغول باشم و به بیش نجم اعمار خود جنین دارم ترا الطف خود

به لطف بگیری . چه از جهت اسباب معاش او بر او هزار دینار برآمده نیز بردرم . و او هم بعد از آن برحال خود

بازگشت و بگفته من که در حضور من بیش دوران در بعد فقیه ترتیب رسید در دولت جهان او را سلطان ملکشاه

تدبیر تالیفات

برون آمد و در علم حکمت تعلیقات ... سلطان با اوقات نیت فزود و به آن مرتبه چنانکه علما و حکما را شایسته شاید تا بیاید (۱)

و به نیت نفرگیر انجمن شده . از طرف شاه در اصلاح تقویم شد و بعد نظام الملک بگوید و حسن صباح هم آمد بعد از

یاد آوری که و خواهم برای او کاری تر نفروخت . و در دربار به او از آن ترتیب و نصب تمام در بارها ...

شغل بسیار تخریب نظام الملک شد . و خواسته مقام ولی نعمت خود را بدست آورد با تأخیر از طرف شاه دور

— درشرح مختصر حسن ذکر کرده است

— رباعیات که باسم عمر خیام در ایران رونه چاپ شده بین از پانصد رباعی است بتنسیق حروف

ذکر شد که بیکدیگر بیش نزد ... رباعی از اینها از خیام نیست بلکه از جمله بعضی رباعیات او بخیر فضلا نامی

و عالم رسید ... نه تنها در این رباعیات از عبید ... اثیر الدین و عطار ، اوحدی و ابو سعید ، اوحدی و کرمانی

و با سه سه ... نجم الدین رازی ... و حافظ شیرازی و جلال الدین رومی ، جمال الدین اردبیلی

و خاقانی و کمال الدین و مجد الدین همگر و منزه و ... شمس الدین و نجم الدین ... نصیر الدین طوسی

و تقی الدین کرمانی ... و سیف الدین ... باخرزی و شاهی و سراج الدین قمری

و طالب آملی و امثال اینها از متقدمین و متأخرین است . در واقع در نسخه خیام رباعی زیاد وارد شده

شکی نیست لکن از این رباعیها که در دست است معین کردن آنها از خیام است و آن نسبت به روایات

قدیمترین نسخ رباعیات در شهر اکسفورد در کتابخانه بودلیان در دست است که ۸۶۵ آن نسخه خطی است

1 ... از کتب بنجم شده خواجه نصیر الدین طوسی است ... کتاب ... بیت ... اراده شده است

آن ده دستیاری از آن گروه شد و با عده ای از اسماعیلیان ایران نامی شد و در ۴۹۲ هجری ۱۰۹۰

سید و در قلعه الموت را گرفت و آنجا را مستحکم کرده بعد از آن جای خویش و در بسط استقلال خویش در ایران به ایجاد

تمام عالم اسلامی را از قتل عمدی و پنهانی به گمان و چه خطر بستند و از آن عهد تا سال های بعد خونریزی ها بار آورد

نظام الملک شد . (۱) ناتمام

تعجب در این است که در این خلقان در وفیات الاعیان ابن خلکان و نه در وفیات این باکثر در نوبت الوفیات

اسمی از خیام نبرده اند فقط کاتب چلبی در کشف الظنون در شرح حال خیام را ذکر کرده که در جلد سوم در صفحه

۵۹۶ کتاب مذکور در شهر لیپسیک بطبع رسیده در این عبارت : فاضل عمر خیامی گفته که از معانی

در ریاضیات با یقین شود جبر و مقابله است و در آن معادلات محتاج است البته بکمیت بسیار از براهین است رعت

غیر ممکن است . در جلد ششم کتاب مذکور بکتاب ... ترجمه حال عده علما است و در آن ... است

داده با عمر خیام معاصر است و در جلد سیم کتاب مزبور ذکر رساله ... تاریخ ملکشاهی (1) مال عمر خیام است عبد الرحمن

1 اگر ... ترجمه ... و اعتقاد شده که خیام با ... صحیح در وقت ... در (۱۰۷۹) میلادی در به ... اصل ... جلالی

... تاریخ جلالی گرفته ... ملکشاهی گویند ... تاریخ ... اصل ... تقویم ... است

گرگوری است ... و اوقات ... در این ... شده .

که در ۸۶۵ هجری و ۱۴۶۰ میلادی یعنی سه قرن پس از وفات خیام نوشته شده. از آن قدیمتر [illegible] از رباعیات
که در دست است [illegible] رباعی در آن مندرج است. با اینکه رباعیاتی که در این وقت به خیام نسبت داده
شده [illegible] تا [illegible] رسیده. چون رباعیات [illegible] [illegible] انتساب آنها به خیام
[illegible] شده. با این حال فقط [illegible] [illegible] که [illegible] از خیام است [illegible]
نیست [illegible] است. از این جهت از میان این [illegible] [illegible] کرده
[illegible] خیام حقیقی راه رفته تنها رباعیات [illegible] است [illegible]
[illegible] رباعی که [illegible] کلام و مشرب خیام [illegible]
[illegible] و از خیام نباشد [illegible] رباعیات خیام [illegible] نیست [illegible]
[illegible] اندازه [illegible] باشد [illegible] خیام [illegible] باشد
[illegible] از اوست

(عمر خیام شاعر)

در رباعیات خیام، آنچه [illegible] می خوردن و [illegible] می و شراب و مطرب و میخانه [illegible]
و کوزه و جام و چشم و [illegible] و چنگ و ساز و آواز است. و از این کلمات [illegible]
[illegible] است [illegible] که [illegible] رباعیات
[illegible] زندگی [illegible] از این زندگی
که [illegible] است [illegible] آن [illegible] است
از [illegible] که [illegible]
[illegible] بیهوده صرف [illegible] افراد [illegible]
[illegible] این [illegible] عبارت از این است
[illegible] زمان [illegible] خورد

[illegible] زمان [illegible] گذشته [illegible] عبارت از زندگانی است
[illegible] که [illegible] باشد این [illegible] که افراد
[illegible] زندگی [illegible]
[illegible] این [illegible] مطلب [illegible] بعضی [illegible]
[illegible] مطلب [illegible]
[illegible] برای [illegible] است [illegible]
[illegible] عمر [illegible] خوشی [illegible] ابدی
[illegible] عمر [illegible] ابدی
[illegible] باشد [illegible] هرچیز را که [illegible]
[illegible] سعادت [illegible] عمر [illegible] زندگی [illegible]

[illegible] است [illegible] خوش است [illegible]
[illegible] برای [illegible] سعادت [illegible]
[illegible] [illegible] برای [illegible]
[illegible] دانسته [illegible]

[illegible] خیام [illegible] این [illegible] ندارد [illegible]
[illegible] [illegible] اینکه [illegible]
[illegible] می‌رویم [illegible] آمده‌ایم [illegible] می‌رویم. نمی‌توانیم [illegible] نداریم [illegible]
[illegible] نداریم [illegible] فرصت [illegible]
[illegible] پرده [illegible] پرده [illegible]
[illegible] [illegible] حقیقت [illegible]

برای ... است می‌ترسیم ... جبر و ... که ... قسمت کرده خود را در جستجو خسته نکند گمان [illegible]

[illegible] داده ... همه ... را به یک ... قطعه نیز ترک کنیم . و اگر ... در این جهان [illegible]

... مستی ... خود ... که ... از این باب ... اندیشه با ... قطعات ... جبرئیل [illegible]

... پس ... خود ... و وقت ... در ... کنیم . ... [illegible]

... دانه ... که ... از ... ولی ... در ... تأثیر ... است ... [illegible] کنیم

... و از ... کنیم ... تمام این مطالب را مختصر ... که ... کرده با یک مصراع ... [illegible]

... این ... خواهد ... خیام را ... و بیان ... [illegible]

... تازه ... داد ... که ... عمر ... و ... [illegible]

و ... حال ... که ... ده ... [illegible]

... در ... حال ... که ... [illegible]

... باشد ... اما ... خیام ... دارد ... [illegible]

... این ... در ... است ... این ... [illegible]

... قریب ... عصر ... خود ... صاحب تصنیفات متعدده [illegible]

... حتی ... در ... [illegible] (۱)

... است ... کتاب ... [illegible]

... علما و فضلا ... [illegible]

... است ... [illegible]

... (Paul Verlaine) (Alfred de Musset) ...

از ... الفرد دوموسه و پل ورلن ... [illegible]

... [illegible]

(۱) این کتاب ... Woepcke ... [illegible]

... سال ... خیام ... [illegible]

خیام ... که در رباعیات خود ... [illegible]

... بیان کرده ... بهترین طرز ... ترین الفاظ ... [illegible]

... لطیف ... روان است ... [illegible]

... الفاظ ... در کلام ... [illegible]

... بیان ... الفاظ ... معانی ... [illegible]

... رباعیات ... [illegible]

بیان نماید ... [illegible]

... [illegible]

خیام ... [illegible]

(۱) ... خیام ... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... بالا آورده ... حقیقت [illegible]

... [illegible]

... مردم ... شراب ... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

بقول شعراء عرب از لبید شتری (۱) الا ان العقلاء فی الطائفه غرباء ... خیام در دل خود خوب شناخته شده ...

[illegible] ... تجربه است ... [illegible]

[illegible]

[illegible] ... حقیقت ... [illegible]

[illegible]

[illegible] ... رباعیات ... در ایران به نام خیام ... [illegible] — (در حاشیه: [illegible])

[illegible]

(Fitz Gerald)

[illegible] ... رباعیات ... [illegible]

خیام را ... [illegible]

(Voltaire) (Titus-Lucretius-Caius)

ولتر، تیتوس لوکرتیوس کایوس ... [illegible]

(۱) [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ... ایران ... [illegible]

[illegible]

(Professor Yakum)

[illegible]

[illegible] ... ایران ... [illegible]

خیام ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ... خیام ... [illegible]

(Epicure)

(۱) لوکرچیوس ... اپیکور Epicure (۲) [illegible]

[illegible]

(Epicuriens)

[illegible] ... اپیکوریان ... [illegible]

(Stoiciens)

(۳) [illegible] ... خیام ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

(Nicolas) (épicurien) (Fitz Gerald)

[illegible] ... خیام ... [illegible]

(۱) [illegible] — (La nature des choses)

(۲) [illegible]

(۳) [illegible] — (Khônar?)

[illegible]

[illegible] ... خیام ... [illegible]

[illegible] ... حافظ ... خیام ... [illegible]

[illegible]

حافظ ... [illegible] ... خیام ... [illegible]

[illegible]

Khayyam s'est donné avec passion à l'étude de la philosophie des soufis

[illegible]

[illegible]

(Epicure) (Lucretius)

[illegible] ... لوکرچیوس ... اپیکور ... [illegible]

[illegible]

دنی بعد هم همیشه با شأن عظیم بود. این از آن فکر درجه دوم است که حتی حقیقت هم فرو در آن است که هر روز زاده شد

دیگر رخ و روا به زادی نیز تو دم کرده حقیقت آن را به زبان بگیم با آن رسید و تعرفی دنیا هر زمان پیش نه ولی ما باید اگر این را

از این گذشته درین نا خیت راز او در نیافت رده اند بالا زمینه است این زاده گاه خیام دریافت جان

در قید یک دری مربا و در دنیا الهامات لطایف تیشه بطوری که هر وجود پیش از وقت زاده در کتاب به هم گرد حقیقت

سکان و زمان از غریب است مانند آنچه درنگ دشت پر از هنگ مکس بیابان لطیف بیابان زخود

حتی عمر خیام با عدم قبض زمان و مکان که ما هیچ از گریبان آن زاده این عصر اروپا است .

در گفت مگر خیام رباعیات خود را مرز حال این عصر اروپا می زند در اروپا آن جنگ ها پر از غرب حق

جنس که عجائب بود و از این جنگ صلیبیان گذشته رحمت آمد که خدا شد . و آن وقایع بزرگ قرون وسطی
(Guillaume le Conquérant)

با آنها ختم گردید واقع شد . بعد گیلیوم فاتح بگذشت آن ما سه قرن گردید بعد یکی از آن زمان هیجان غرب را داد

بعدها دیگر گری پرستید و اول ادبیات جدیت جنبش نشست در ادبیات ادبیات عرب و عجم بطرز درخشان بود

که این دو را خیام بیزد .

(Thomas Hyde)

پیش از هر کس شخصی که خیام را با رباعیات زیبا مکتب نقد طلایی است ~~Thaumas~~ نام ابتکار
(Oxford)
و پیش مدرس السنه شرقی در جامعه اکسفورد بود که در ۱۷۰۰ میلادی طایفه کتابی در تاریخ ادبیات ایرانی
(Histoire des religions des anciens Perses, Mèdes et Parthes)
قدیم درباره دیانت زردشت نوشته است . پس از او طایفه دیگر کیتم اسامی نسخه را با علم در شرق زیبا تأثیر کرد

در جمله خیام را نوشته اند مگر ایجاد که آن را ما نه نوشته هیچ چیزی ترجمه کاملی رباعیات نیست در واقع یک شخص شاعر

انگلیسی در جامی رباعیات خیام هم شده از روی متن انگلیسی طرز دیگر را داد و در این ملک در طبع ستایش آن

آن را به یکی رباعیات خیام را خیامانه یک نظم در آورده و آن هم بهتر از همه ترجمه هایی این کتاب بالاتر

ترجمه فرانسه بالاتر رفته در حقیقت شاهکار نوشته رباعیات عمر خیام گرد آمده است
Fitz Gerald

در روز در محافل انگلیسی و امریکا آن شهرت هیچ ترجمه نخستین نایل نشد با آن برابر که خیام نیز در یک وقت

در رباعیات خیام زیادتر از شرق شهرت داده . بسیار به مجرب گروه بطوریکه در این زمان نام خیام مدرسه شده اند

(Khayyam Club Omar Omar Hall)

که با بیان به پای آنها برسند است .

(Hammer-Purgstall) (هامر - پورگستال)

مستشرق مشهور اتریشی که در ۱۸۵٦ میلادی وفات کرد مؤلف همه تاریخ

(Histoire de l'Empire Ottoman)

مؤلف است گفته است که ما در خط دوم برای هیچ ربطی در ترجمه است چون در آن اشاره ... ترجمه

(Voltaire)

نظر وقت در عجب کرده شایسته است در نیم با ترازوی گفته شد .

(Garcin de Tassy)

که این دو تا مستشرق فرانسوی نیز در ۱۸۵۷ میلادی بیده رده عدد رباعیات ترجمه و نشر کرده یکی از هم دیگر علم

مستشرق در خود را در این نام در جمع کرده سپس آن را در جمع علمی است یک از مستشرقین زیبا قرون

(Sir Gore Ouseley)

که او رد و رد نیز Gore Ouseley انگلیسی در جمع خیام است که آن را بانگلیسی ترجمه کرده و از جمله مستشرق

(Barthélemy d'Herbelot)

فرانسوی با ملاحظه در قرن نهم میلادی [2] که در حقیقت در دو جلد است قرن کتابی نوشته در آن

(Dictionnaire Universel) (Bibliothèque Orientale)

(وفات عمر در سال ۱۶۹۷) آن را در ۱٦٩٧ میلادی نشر کرده درباره خیام می گوید : حکیم
(Philosophe musulman qui a vécu en odeur de sainteté dans la fin du premier et le commencement du second siècle)

و نه در این که اینها در او قرن پنجم و اول قرن ششم زندگانی داشته است . در کلام این شخص علم فقط ملاحظه است

---

(۱) یک مستشرق معتبر است متولد در لندن (۲) ۱٦٢٥ تولد شد . ۱٦٩٥ وفات کرده عرب و عجم

زبان دانی بسیار کرده دو زبان شعر رباعی زده .

و علاوه بر علما هست

(Théophile Gautier)

تئوفیل گوتیه که شاعر و نویسنده بزرگ فرانسه بود در ۱۸۷۲ وفات کرد و در باره رباعیات گفته
En ses quatrains tout le monologue d'Hamlet se trouve découpé par avance .
راجع بهم که این در یک کتاب نوشته و در هیچ معروف است در یک جا تمامی رباعیات خیام را دیده

(Ernest Renan)

رمه تمام مرد ترک هست رداده در نیست ما از این در فرزانه علما و درجه قرن ششم میلادی است

در بلاد کتب نشده در بستر این سبب معروف مشهور است در تاریخ حکیم عالم است در آن کتب خود شاعر زبر حکیم

بیان که از جمله خیام عقاید مجموعه دیگر با . به بهره جوابات و جدیت خیام در آنچه تاریخ دارد خیالی

étonnant poète nihiliste qui jamais ait écrit

بانه اول حتی است هم رتبه در جمع زبان دیوانه شد است

Il n'a pas l'audace, l'ironie amère de Khayyam, le plus

لرد کرزن که امروز در مجلس انگلیس است و با نهیه رجال دولت در وضع دولت ایران پیش از همه کس آگاه است در کتاب (Lord Curzon)

هم خود راجع به ایران از آن که در دنیا بر در جمله خوش و بیان گفته کرده دیگر : عمر خیام و نام جشن و گل

و طبع ترجمه هیچ جمله ای پر شور تر نیست که چیزی از او امروز معروف و مشهور است در او در دنیا برای است با او

و یکی از مترجمین رباعیات خیام در مقدمه ترجمه خود ... در مقدمه کتاب ... در بهای ترجمه خیام نسبه

[illegible] ... این را خواهم ... [illegible] ... کتاب ... [illegible] ... ترجمه را

[illegible] ... بر این ... [illegible]

و حیران ... [illegible] ... این ... [illegible] ... الطاف آن

[illegible] ... ایران ... [illegible]

و ... دیوان ... [illegible] ... حتی ... [illegible]

(Matthew Paris)

ترجم ... خیام ... [illegible] ... قرن ۱۹ ... [illegible]

[illegible] ... ترجمه ... [illegible] ... ایران

[illegible]

(Dr. E. G. Browne)

[illegible] ... این [illegible]

(William Malmesbury.)

دیگر ... خیام ... [illegible]

[illegible] ... حتی ... [illegible]

[illegible] ... خیام ... [illegible]

ترجم ... رباعیات خیام ... [illegible]

[illegible] ... رباعیات خیام ... [illegible]

(Barbier de Meynard)

[illegible] ... رباعیات ... [illegible] :

D'aucuns ont vu dans le Rubayyat une protestation contre le dogmatisme musulman; pour d'autres, il n'est que le produit d'une imagination maladive, singulier mélange de scepticisme, d'ironie et de négation amère

[illegible]

[illegible]

[illegible] ... زبان گفته

(Prof. A. V. Williams Jackson) Henri Heine Goethe

[illegible] ?

placed on a much lower level and is esteemed more as an astronomer and a mathematician than as a poet. Of course, this is largely due to the fact that he hand the good fortune to be translated by Fitz Gerald who was himself a poet.

I Umar Khayyam, who is probably better known and more admired in England and America than any other persian poet, is in his other Country

« ... il n'est pas moins curieux de trouver en Perse, dès le XIIme siècle, un poète qui soit, selon le mot de Renan, "un frère de Goethe et de Henri Heine." »

[illegible] ... ایران ... [illegible]

[illegible] ... خیام ... [illegible]

[illegible]

[illegible] ... خیام ... [illegible]

[illegible]

[illegible] ... حتی اگر ... [illegible]

[illegible]

[illegible] .

(Mrs. H. M. Cadell)

[illegible] h. m cadell [illegible]

[illegible]

[illegible] ... ۲۵۰ ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ... خیام ... [illegible]

[illegible]

[illegible] ... خیام است . [illegible]

[illegible] ... خیام ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] (M. Wm. Lyon Phelps)

[illegible] Latin [illegible] [illegible] خیام [illegible]

(Fitz Grald) (Schopenhauer)

[illegible] شوپنهاور [illegible] ترجمه [illegible]

[illegible] خیام [illegible] شوپنهاور [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] خیام [illegible]

[illegible]

[illegible]

(Faust)

[illegible] فاوست [illegible]

(Dr. E. B. Cowell) (دکتر ا. ب. کاول)

[illegible] خیام [illegible] فیتز جرالد [illegible]

[illegible] کتاب [illegible]

(Edward Heron Allen)

به زبان انگلیسی ترجمه [illegible]

[illegible] ۱۸۹۹ [illegible] ترجمه [illegible]

[illegible] (1) [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] انگلیسی [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

همچنین رباعی که به محقق است از حکیم شهیر ابن سینا (Avicenne)

دل گرچه درین بادیه بسیار شتافت یک موی ندانست ولی موی شکافت اندر دل من هزار خورشید بتافت آخر بکمال ذره‌ای راه نیافت

دیده در جایی رباعی است که نمیدانم از کیست آنچه دانسته ایم نیست بجز نادانسته ایم شب بصحبت دانش برده کسی که نمود

بالفعل بحث مسائل دلایلی بر سه کس طرز دو دین بر شخص ملا مطلب است و صریح بیانکار به نکات بزرگ داشت
(agnostique)

دیگر در واقع طلب حقیقی را که گفته شده خیام هم دارای معتقدات است رباعی دارد که میشود بیان درستی آن ابیات

باز این هم دلالت دارد این رباعی

ای کرده محیط فضل و ادب شدند در جمع کمال شمع اصحاب شدند ره زین شب تاریک نبردند برون گفتند فسانه‌ای و در خواب شدند

دیگر رباعی هجویات ، آن هم بیان معتقد جیرکی را رسیده که ما وقتی او را بسیار فرق دارند رباعیات خیام با دیگران

این فرق او را روشن مخصوص ها دارد و ترکی نیمه در تمام جاهای که او است قبلا شوند معتقدات ذوق نظم حقیقت این

چنانکه هم فرق دارد چنانکه در او ادا معتقد فرق داشت کلام او در وزنگ رواج بیشتر بیان از درک حقایق و کثرت علوم

و علت معروفیت بیان است که علاوه بر بیان بسی از داشتن امروزی بی باده و پسته از نسبت به نسبه قدری دارد

و تاخیر بخ او تصرفات در رباعیات که حکم سهمیه که به چند عالم تاریک و تعلق هم در ازمنه مختلف

معروفیت دو دانشمند را هم بیان نموده به حقیقت این زمینه خیلی معروف است با نگفته شده است و در شعراء نیز حکم هم

کرده است برای تشخیص رباعیات خیام از دیگران رباعیات که نسبت داده است از قبیل فرضیه به نیز بزرگوار قزوینی
(Claude Anet)

و امروزه در ادبیات اروپا به نیز معروفی که از انسان فرانسه کلود انت Claude Anet از ادبی کتاب

کوچک که راجع برباعیات زبانی فرانسه نشر کرده نه چنین توضیح داده : در رباعیات عمر خیام که بنظر دانشمند تمام

نظر که ثابت درج کرده باید از موقف در خیال است و البته رباعیات که برای او دانست و انجمن سال ها اند

هر کسی که نیکو تر در باب بیشتر که در دست تحقیق شده که آن رباعی نگارند در آن کدام از بنا کرده اند و بعد بیان میشود

عمر خیام بجعل روح خود نسبت بتعیین اول دیگران بر او واقع است که بالعقل از آنها مثل را در فرق خود

مانند ما که
مسلک در حقیقت رکیک از گفته شده ، نه تنها منظور رباعیات بی تردید در راه کشف حقیقت که معتقد را از عالم
هستی

تسلیم این بدین شکل بشمر است و قبضه که رواج شد به سبب و اسرار خیال را با نغمه ، هیچکدام بطالت برای حقیقت

از علم و حکمت میتوان منحصر تا بی کیفیت رسیدن به رهایی است حقیقت بکنید که بنظر رسیده حال رهایی میخواهند بر سر حق

بر سینه هر کدام نشسته هم عاجز و ناتوان گشته ، نتیجه ایم درک حقیقت جز حیرت دین زمینه که دوره دارایی فلک بوده است

و نشسته هم است در میان دنیا ، که هر آن اول آن دیدم و فرقان بی پایان است این حسن آرا که بهتر خیام خیام به نیم

با بند اوده یک نفس است و چون آنچه برق شتاب از دست میرود باید از آن نامید را در این وقت انده کرد

و تنها آن ایمان است تا به بیشه باده و دله لبشه و به بیرخط گذر راند بالعکس از ان شادی ب بشمر جوادان جنبت زندگی

و تماشای تابش آفتاب نور پیشانی دو زیبارو و چنگ نواز و در باب که بزنه و دماغ را بکشید وجود آدرد دست آن هم

سحر و تماشای زیبا ، و کسانی حتی آن بحث خاک نهفته و چیزی که تیز حقیقت هر گونه زندگی رها تا بود

شو است این مرتضانه خواب است که چون بیدار شدی هیچ اثری نیست و دنیا خوشتر نیست مثل خواب خوش بی معنی بیان دیگر

بس از سلطان اندیشهٔ بی اثر همه خیام است که با تکیه بر هر چیز هیچ در هیچ است بس بیهوده را چه از شادی دل دنیا نکشیم

نتیجه برخورد با این چنین رهرو از سر برم ایست شد و فکر و نظر در این بیان در دست تو در خیال کمتر بنشیند بوسیله ی باده بیخ

سیس و شیرینی کلام دارای حسن خیام ، در این شعر است که تریج مخصوص بکار رفت .

تا برای تحقیقات درباری کشف بگوید که او یک دامنه از شناخته او مروری که بایدار از میان آنها بهر نسخه در رباعیات حرف نه

و از میان شرحی که پرسیده او ، استهزا آمیز است که سستی را بر این کرد ، هیچ جرات در این شده ولی از خود گفته

در رباعیات باید آنهایی است که از خیام نیست در این رباعیات در دسته است از آن جمله این رباعی است در جهان با نیک و بد هم کرده است

ای قوم بجان قصه سوزنگر و جب چه ضرورت برده هیچ که ، لیکن تو جهنم داری یا ادوارد براون و ادوارد براون

این رباعی نیز از خیام نیست زیرا خیام نمیدانست ، و این بار از جمله است اینست زیرا خیام میدانست

و بهمین سبب معتقدان ایران بنفس و کینه با او رفتار کرده اند دیگر ایم انها کسانی را گویم که در میان صوفیان مسلمانان

الف از همان دو باهم بسته) و این کسی حرفهای جسور خیام را از این فکر دو جهان دکمه یک شرف دانش رباعیات

که تکیه نموده که طرف داران تصرف جمله بی پایه را که نسبت دادیم از درست است بروشنی متوسط به آنکه آنها بتهمت

در یکی ترجمه کسانی که رباعیات خیام را در قرن نوزدهم [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

(F. Henry)

[illegible] F. Henry [illegible]

[illegible]

[illegible]

(Pascal)

[illegible]

به ترتیب جملات و تهی از صفات و تهی از نعمات و به تشبیهات و ... جواب بگوید چونکه این رباعیات

حسن چهره [illegible] ... [illegible] ... این رباعی را که

[illegible] ... هم بسیار خوب است

[illegible] ... [illegible]

در رابطه با ... [illegible] ... غزل ... [illegible]

می گوید ... در غزل ... و در قطعه ... [illegible] ... اگر ...

گفته از ... [illegible] ... نه در غزل ... نه در قطعه

... [illegible] ...

لکن در اطلاق الفاظ ... [illegible] ...

[illegible] ...

دیگر ... [illegible] ... این شعر

حکم ... [illegible] ... ساخته اند و از هم تحقیقات ... [illegible]

... خیام ... [illegible] ...

[illegible] ...

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ...

[illegible] ...

[illegible] ...

[illegible] ...

[illegible] ...

[illegible] ... ؟!!

فصل دوم — حکیم نیشابوری

غیاث الدین ابوالفتح عمر بن ابراهیم الخیام

[illegible] ...

[illegible] ... (penseur)

[illegible] ...

[illegible] ...

[illegible] ... (amateur) amatuer

[illegible] ... در ایران ...

[illegible] ...

[illegible] ...

[illegible] ...

[illegible] ...

[illegible] ...

[illegible] ... رباعیات خوب دارد

[illegible] ...

گوید ولولا الشعر بالعلماء یزری   لکنت الیوم اشعر من لبید

[illegible] ...

[illegible] ...

[illegible] ...

نامه فقط است بلکه ریاضیات [illegible] بلکه [illegible] گویا نام یک

از [illegible] است [illegible] زبان مردم حتی [illegible] مردم [illegible] حکیم

[illegible] گفته

[illegible] خیام [illegible]

ارباب فضل و ادب [illegible] ذوق و فهم [illegible] بهترین [illegible] ترین نمونه شعر است [illegible] خیام آن بشر

رباعی [illegible] رباعیات [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] رباعی نیز [illegible] جستیم [illegible] حفظ [illegible] از دوره [illegible] از تجدید [illegible]

[illegible] حضرت عالم [illegible] جاهل [illegible] علم [illegible]

[illegible] ارادت [illegible] حتی [illegible] آن کتب [illegible] دوم دوران [illegible]

[illegible] خویشان و دیگران [illegible] دقت [illegible]

در هر حال حضرت [illegible] کتب عالیه موجود است [illegible] فلسفه خیام و رباعیات خط خودش

[illegible] عصر خودش [illegible] کتب [illegible]

[illegible] خوب [illegible] جستجو کرده [illegible] نفیس کتب [illegible]

[illegible] با کمال [illegible] در نظر [illegible] بحق

[illegible] هم [illegible] قریب [illegible] اثر نفیسه [illegible]

[illegible] خیام [illegible] فراموش [illegible]

[illegible] مالک [illegible] کتاب [illegible]

[illegible] بعد از رحلت [illegible]

[illegible] خیام [illegible] که از [illegible]

رباعیات [illegible] به این شاعر حکیم [illegible]

[illegible] ممکن نیست [illegible] فلسفه [illegible]

[illegible] حکیم [illegible] جستجو [illegible] مصراع [illegible]

[illegible] این شاعر [illegible] کمال [illegible] فصاحت [illegible]

[illegible] نظر [illegible] دقت [illegible]

[illegible] فلسفه عالیه [illegible] کشف [illegible] منطقیه [illegible]

[illegible] هم [illegible] مذهب [illegible]

[illegible] (بعد) [illegible]

[illegible] طبیعتین [illegible] هر چند [illegible] این شاعر [illegible] رباعی [illegible]

[illegible] حقیقت [illegible] رباعی

[illegible] خیام [illegible] عالیه [illegible] نتایج [illegible]

[illegible] عقیده [illegible] نتایج [illegible] ترتیب [illegible]

[illegible] گوییم [illegible] فصاحت [illegible] معجزه است

[illegible] خیام [illegible] گوینده [illegible]

[illegible] خودش [illegible] کلمات [illegible]

[illegible] درباره این شخص [illegible]

شخص خیام [illegible] رباعیات [illegible] حکم کرده‌اند [illegible]

[illegible] فلسفه [illegible]

[illegible] خیام [illegible]

[illegible] رباعیات را [illegible]

[illegible] حکم [illegible]

[illegible] خیام نیست [illegible] حقیقی [illegible]

[illegible] حکم [illegible] خیام حقیقی [illegible]

اگر ترجمه احوال [illegible]

[illegible] تاریخ [illegible] در این [illegible]

[illegible] تاریخ [illegible]

[illegible] حکیم [illegible]

همچنین [illegible] زیج [illegible] تاریخ [illegible]

نیست و وحشی مسبب دانش نشوند.

بنا براین [illegible] خیام چنین [illegible] که [illegible]

[illegible]

[illegible] تأثیر بزرگ دارد [illegible]

[illegible]

[illegible] شخص بزرگ [illegible]

[illegible] لفظ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] استقلال [illegible] الفاظ [illegible]

[illegible] لفظ [illegible] استقلال

[illegible] الفاظ [illegible]

[illegible] این لفظ [illegible]

[illegible]

[illegible]

libéral

[illegible] لیبرال [illegible] این را [illegible]

[illegible]

libertas

[illegible] Libertam [illegible]

[illegible]

[illegible]

استقلال [illegible] این لفظ [illegible]

[illegible]

استقلال [illegible] لفظ [illegible]

[illegible]

[illegible] لفظ [illegible]

[illegible] این [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] حافظ [illegible]

(۱) [illegible]

[illegible]

[illegible] این [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] این تعبیر [illegible]

[illegible]

[illegible] امروز [illegible]

[illegible] این [illegible] تعبیر [illegible]

[illegible] الفاظ [illegible]

این [illegible]

[illegible] استقلال [illegible]

[illegible] ... این حال [illegible] ... بزرگ [illegible]

[illegible] ... این [illegible] ... علم [illegible]

[illegible] ... خود [illegible]

[illegible] ... جوان مرده [illegible] ... تقریبا [illegible]

[illegible] ... رباعی [illegible]

[illegible] ... خیام [illegible] ... آنچه [illegible]

[illegible]

[illegible] ... خیام [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ... بعضی [illegible] ... این [illegible]

[illegible] ... اینجا برای تهیه [illegible] ... این کلمات گفته شده [illegible] ... خیام [illegible]

[illegible] ... کدام [illegible] ... کدام [illegible]

[illegible] ... خیام [illegible]

[illegible] ... احکام [illegible]

[illegible] ... تاریخ [illegible]

[illegible] ... حتی [illegible] ... برای این [illegible]

[illegible] ... خیام [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ... این رباعی [illegible] ... برای [illegible]

[illegible] ... تاریخ [illegible]

[illegible]

[illegible] ... این [illegible]

[illegible] ... این رباعی [illegible]

برای [illegible] ... این رباعی [illegible] ... خیام [illegible] ... تاریخ [illegible]

[illegible] ... تاریخ [illegible]

[illegible] ... این رباعی [illegible]

[illegible]

[illegible]

حتی [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Transmigration des âmes

[illegible] ... تاریخ [illegible] ... روح [illegible]

[illegible] ... روح [illegible]

[illegible]

[illegible]

(۱) [illegible] ۲۱۹ [illegible] ۲۱۹ [illegible]

(۲) [illegible]

[illegible]

بطبیعت بنوعی این عقیده غلط ... [illegible] این نوع عقیده مسموم است خیام برای ... است

[illegible] ... مترجم ... [illegible]

[illegible] ... صفات ... [illegible]

که حضرت ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

و احوال ... [illegible] ... همچنین ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

میکند و برای فهم معنی آن ... لازم نیست

[illegible] ... [illegible]

صاحب این رباعی گوید ... روح ... [illegible]

[illegible] ... این رباعی ... [illegible]

[illegible] ... روح ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

از جمله ... این راه ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... حکمة الاشراق

[illegible] ... [illegible]

(Porphyrius)

این مسلک را (پلوتینوس Plotinus)[1] و ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... پلوتینوس ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

این حکیم گوید ... روح ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

(۱) پلوتینوس ... [illegible] ... فیلسوف ... [illegible]

[illegible] ... در ۲۲۲ ... در ۳۰۳ ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... حکمة اشراق ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible]

(Voltaire) (Titus Lucretius Carus)

[illegible]

[illegible]

(les philosophes alexandrins)

[illegible]

هبطت إليك من المحل الأرفع (٢) ورقاء ذات تعزز وتمنع

محجوبة عن كل مقلة عارف وهي التي سفرت ولم تتبرقع

وصلت على كره إليك وربما كرهت فراقك وهي ذات تفجع

(le Saint Esprit) [illegible]

(٢) [illegible]

(Esthétique)

(la logique)

[illegible]

(Théologie)

(métaphysique) (la conscience) (la foi)

[illegible]

[illegible]

(le monde des phénomènes)

(phénomènes métaphysiques)

[illegible]

(la philosophie des valeurs)

[illegible]

(le bien et le mal)

[illegible]

(عقل intelligence)

و معتقدند که ... [illegible] ... هر کس با کتبه بهره‌ای اینها جواب [illegible] گفته

باقی [illegible] را اجزای مختلف می‌پایند قطع نظر از اینکه جواهر ایشان دو جنبه و معتقدند هم با جزیره مختلف [illegible]

ما به بیشتر ترکیب ... [illegible] ... این اعتقاد آنان را ما رد می‌کنیم و این شده است چرا آن را ... ثابت می‌کنیم .

اثبات و قرار نگذاشتیم تا هم تحقیقات خود ... و اقسام علوم را ذکر کنیم تا کسی بگوید اقسام علوم حکمت را بیان [illegible]

گرچه برای بحث در فلسفه ... [illegible] ... بلا فاصله خیلی بیست بگذار ... هم خلاصه است اینجا در آنکه گفته شد این است

و این بحث خیلی شده است ... مقصود ... [illegible] ... زیرا بحث از ما بعد الطبیعه در هر یک از این‌ها [illegible] ربط

و در آن تالی است .

[illegible marginal note]

اول ما وراء الطبیعه

Agnostique (la Réalité des choses) (l'Être Absolu)

در [illegible] ما بعد الطبیعه ... وجود مطلق و حقایق اشیاء و حقیقت روح ... اول و ... [illegible] ... است

(Origine et fin) (la Nature de l'âme)

... قادر است بگوید این مسائل ... [illegible] ... قدرت طاقت بشر و خود او از درک این حقایق [illegible]

در عبارت دیگر ... [illegible] ... حقایق این مسائل در قدرت بحث نیست .

این اقرار بعجز ... [illegible] ... هر چه بیشتر فکر کنیم ... [illegible] ... چیزی نیست ... [illegible]

... از درک آن عاجزیم ... [illegible] ... دیگر ... [illegible] ... خبری است بلکه ... [illegible]

... حقیقت مطلقه ... [illegible] ... قدرت ... [illegible] ... از قرار ... [illegible]

... بحال حیرت صدق و یقین ... [illegible] ... هر گروه از حقیقت ... غلط فهمیده گمراه شده

و بیشتر از آن خطا کرده‌اند

قومی به گزاف در غرور افتادند   قومی به هوای حور و قصر افتادند
معلوم شود چو پرده‌ها بردارند   کز کوی تو دور دور افتادند

(Négation du libre arbitre)

... اعتقاد ... [illegible] ... که در آن نفی اراده میکند بتصریح میکند ... [illegible]

... بقدرت ازلیه ... [illegible] ... وجود ... مطلق ... [illegible]

... وجود ... [illegible] ... نیست

... [illegible] ... قدرت ازلیه ... [illegible] ... تأثیر قدرت ... [illegible]

... مطلق ... [illegible] ... از این سبب اعتقاد ... [illegible] ... تا ثیر ... [illegible]

... [illegible] ... از این ... [illegible]

... اعتقاد ... [illegible] ... وجود مطلق ... [illegible]

دارد ... [illegible] ... برتر از وهم و خیال ... [illegible] ... درک ... [illegible]

به اینکه که این ... [illegible] ... صاحب یقین ... [illegible] ... است

... [illegible] ... قدرت ازلیه ... [illegible]

وجود مطلق ... [illegible] ... صاحب ... [illegible] ... مطلق [illegible]

... [illegible] ... حق ... [illegible] ... جنس [illegible]

اثبات ... [illegible] ... این ... [illegible]

و حقیقت ... [illegible] ... مطلق ... [illegible] ... که ... [illegible] ... گفته ... [illegible]

میکند زیرا ... [illegible] ... محض است ... [illegible] ... تحقیق ... [illegible]

... [illegible] ... بشر ... [illegible] ... این ... [illegible]

... [illegible] ... نیست ... [illegible]

... [illegible] ... لازم ... [illegible] ... هرگز ... [illegible]

... [illegible] ... مطلق و ... [illegible] ... استدلال ... [illegible]

... [illegible] ... ترجمه ... [illegible]

... [illegible] ... مطلق ... [illegible] ... حقیقت ... [illegible]

... [illegible] ... این ... [illegible] ... گفته ... [illegible]

... [illegible] ... است ... [illegible] ... خود ... [illegible]

هستی او نه در ... [illegible] ... و او را پاشنه ... [illegible] ... تعلیم داده)

و در میان رباعیات خیام یک قسمت ... این است ... [illegible]

روی چشمش ... [illegible] ... متعصب ... گفته شده ... [illegible]

... [illegible] ... و این ... [illegible]

... [illegible] ... مترجم فارسی ... [illegible] ... تاریخ ... [illegible]

... [illegible] ... از آزادی ... [illegible]

... [illegible] ... اکثر علما ... [illegible]

... [illegible] ... رباعیات ... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible] ... این کلمات را ... [illegible]

تاریخ کرده‌اند ... خیام ... [illegible][1] ... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible] ... در عالم ... [illegible]

... [illegible] ... [illegible]

ترجمه ... این رباعی ... [illegible]

... این رباعی را ... [illegible]

... خیام را ... [illegible]

... این رباعی ... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

پس رای ... [illegible] ... این رباعیات ... [illegible]

... [illegible] ... اسرار ازل ... [illegible]

... مانند این رباعی ... :

اسرار ازل را نه تو دانی و نه من [1] ... این حرف معما نه تو خوانی و نه من ... هست از پس پرده گفتگوی من و تو ... چون پرده برافتد نه تو مانی و نه من

... [illegible] ... معنی این رباعی ... [illegible]

... [illegible] ... خیام ... [illegible]

---

(۱) این رباعی ... خیام ... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible] ... حقیقت این موجودات ... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible] Epistémologie[1] ... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

(۱) ... [illegible] ... Epistémologie ... [illegible]

مختلف آن را بیان کرده اند. بالطبع روشن [است] جهات آن را مختصر بوده نمی‌توانیم بگوییم حتی کدام یک از آنها

درباره وجود است پس الهیم [illegible] مطابق با واقع نیست بلکه [illegible] است شاید اگر لطف دیگر حق شده [illegible]

[illegible] گذشتیم اشیاء را [illegible] بین صورت می‌بینیم طور دیگر می‌بینیم علم حقیقی نیست این وجه

با لاخره به اغنوستیسیزمه برمی‌گردد چون که [illegible] رای که [illegible] این وجود است

ابهر است

[illegible] داشت [illegible] چیزی است حقیقت آن را نمی‌دانیم و آن [illegible] است و برای

[illegible] این عقیده را دارند [illegible] اندیشه‌ای که [illegible] است دارند که [illegible]

[illegible] نیز [illegible] خود را بصورت [illegible] این کسی [illegible] هم [illegible] این

[illegible] مذهب [illegible] است [illegible] این عبارت گفته اند. لعطا [illegible]

در این قسمت [illegible] گفته شد. [illegible] از هم بهتر است زیرا [illegible] حس [illegible] است

[illegible] چیزی است که آن نوع [illegible] ندارد [illegible] اغنوستیسیزم این [illegible]

[illegible] (نیهیلیسم) [illegible]

اکنون باید فهمید که در عالم [illegible] این جهان [illegible] است چه چیز است [illegible] در علم [illegible] الطبیعه [illegible] است

از جمله [illegible] دارند [illegible] شده که [illegible] است [illegible]
(Nihiliste)

روح است [illegible] سپرپتوآلیت [illegible] است [illegible] است [illegible]

[illegible] الیون [illegible] هیچ [illegible] اغنوستیک [illegible]

[illegible] است [illegible] است [illegible] وجود [illegible] جهان را پرده [illegible]

[illegible] لو کُشِفَ الغطاء ما ازددتُ یقیناً می‌نامند که اگر این پرده جهان از پیش [illegible]

یقین [illegible] درباره وجود [illegible] تفاوت نمی‌کند [illegible] چیزی [illegible] جهان

[illegible] اغنوستیک [illegible] این عقیده [illegible] دیگر [illegible] است [illegible]

این پرده [illegible] چیزی [illegible] نیست زیرا [illegible] چشم [illegible] جسم [illegible] از (۱)

[illegible] است که [illegible] اغنوستیسیزم این است [illegible] را [illegible]

(۱) [illegible] پیدا [illegible] بحث [illegible] و اکثر [illegible]
(La philosophie de l'inconditionné) Kant از Sir William Hamilton (۱)

[illegible] Conditionné [illegible] Inconditionné [illegible] Transcendantalisme

خیام در این رباعی [illegible] اغنوستیسیزم [illegible] چیزی [illegible] ثابت [illegible]

[illegible] نفس را [illegible] پس از مرگ [illegible] نخواهیم [illegible]

[illegible] را [illegible] این [illegible] این را [illegible] میگوییم.

[illegible] از این رباعی [illegible] است [illegible] است [illegible]

[illegible] زیرا پس از [illegible] این جهان چیزی نیست [illegible] پس لازم آید [illegible]

[illegible] و [illegible] خیام گفته [illegible] است [illegible] پس از مرگ نخواهیم بود.

[illegible] پس [illegible] حقیقت [illegible]

[illegible] حقیقی است زیرا [illegible] ندارد [illegible] چون [illegible] زیرا [illegible]

[illegible] ممکن نیست [illegible] این است [illegible] چیزی [illegible] الطبیعه

[illegible] نیست [illegible] است [illegible]

[illegible]

(science par excellence)

[illegible] است چون [illegible] کرده [illegible] علم [illegible] ما بعد الطبیعه است [illegible]

[illegible] حقیقت [illegible] نیست [illegible] است اکنون اغنوستیسیزم [illegible]

[illegible] ثابت [illegible] چیزی است زیرا اگر [illegible] باشد

[illegible] چیزی است [illegible] است [illegible] است

[illegible] است [illegible] را [illegible] کرده اند. [illegible]

[illegible] چیزی [illegible] است

[illegible] فرق [illegible]

[illegible] است [illegible] اغنوستیک [illegible] حقیقت [illegible]

[illegible] ما بعد الطبیعه [illegible] علم [illegible] است [illegible]

[illegible]

و در دین نیز کسی محکم‌تر است رأی محبت [illegible] ازان الهی [illegible] این چگونه علم است [illegible]

[illegible] ؟

[illegible] ثبت [illegible] نیز از نفی [illegible] خواه [illegible] است [illegible]

[illegible] گردد [illegible] گردد

[illegible] حکمت . بالجمله علم [illegible] حقیقت [illegible] جان است می‌گوید [illegible]

[illegible]

[illegible] برای کشف [illegible] است [illegible] این جواب [illegible]

[illegible] است چون چیزی که هیچ دانسته نشود در نظر انسان [illegible] هیچ است . [illegible] این [illegible]

[illegible] علم [illegible] ترقی است [illegible] تنزل [illegible] که دین [illegible]

[illegible] ذات حق [illegible] صفات [illegible] برای [illegible] اثبات [illegible]

[illegible] است [illegible] . [illegible] تعلق دارد [illegible]

برای دین است [illegible] چه [illegible]

[illegible] نیست

[illegible] جستجوی حقیقت [illegible] که حقیقت [illegible]

[illegible] تعریف [illegible] منطقی است [illegible] منطقی تعریف [illegible]

[illegible] منطق [illegible]

[illegible] قوت [illegible] حقیقت [illegible]

[illegible] منطق [illegible] اگر [illegible]

[illegible] کارهای بزرگ [illegible]

فلسفه [illegible] از این است که [illegible]

[illegible] حقیقت [illegible]

[illegible] منطقی [illegible]

[illegible] علم [illegible]

[illegible] چون [illegible] می‌خواست [illegible]

[illegible] حقیقت [illegible]

[illegible] است [illegible]

[illegible] منطق [illegible] حقیقت [illegible]

[illegible] این است [illegible]

(۱)

[illegible] است [illegible] این [illegible]

از این است که [illegible] حقیقت [illegible]

[illegible] است [illegible]

[illegible]

'dogmatique'

[illegible] است [illegible] است

[illegible]

[illegible] از امکان اطلاع [illegible] است [illegible] استطاعت می‌توان [illegible]

[illegible] استطاعت خود [illegible] است [illegible] علم [illegible]

[illegible] حقیقت [illegible] منطق [illegible]

[illegible] چه چیز را [illegible] ؟ آیا [illegible] از چه [illegible] است ؟ [illegible]

[illegible] است [illegible] این [illegible]

[illegible] عالم [illegible] عالم دیگر [illegible]

[illegible]

[illegible] این [illegible]

از [illegible] این [illegible]

این [illegible]

[illegible] لا [illegible] ... با گمان و [illegible] در حضرت ماوراءالطبیعه [illegible]

که در ادراک و تحقیق آنها برای ما بشر ممکن نیست [illegible] با پای فرضیات [illegible] یا تعبیرات [illegible] جوری

[illegible] است(۱) اینک خیام صاحب این فکرت با تمام [illegible] رباعیات [illegible] و در [illegible] حال خود [illegible]

دارد این فکر را [illegible] کرده [illegible] در این چهار مصراع همه این حقایق را [illegible] کنیم در بر دارد

(۱) در تعریف علم ماوراءالطبیعه در [illegible] چند [illegible] گفته شده که [illegible] حکمت [illegible] گفته (La métaphysique est l'art de s'égarer avec méthode) یعنی [illegible] ماوراءالطبیعه است

[illegible] عقل [illegible] ... [illegible]

جسته جسته همه این مطالب است که [illegible] برای رسیدن [illegible] خیام [illegible]

در [illegible] که [illegible] ممکن است با الهام [illegible] در [illegible] این راه [illegible] شده

[illegible] فیلسوف [illegible] هربرت سپنسر H. Spencer [illegible] جمله حقایق

[illegible] صورت داده(۱) خیام این عقیده را در چهار مصراع [illegible]

این [illegible] فلسفه این است در رباعی [illegible] این [illegible]

آنان که محیط فضل و آداب شدند   در کشف علوم شمع اصحاب شدند   ره زین شب تاریک نبردند برون   گفتند فسانه‌ای و در خواب شدند

خیام در این فکر [illegible] فیلسوفان بزرگ است [illegible]

گفته [illegible] که [illegible] بر [illegible] دارد [illegible] هیچ [illegible] نیست

این [illegible] فلسفه [illegible] که [illegible] است

(۱) [illegible] خیام [illegible] حقیقت [illegible] را [illegible]

[illegible] (les néoplatoniciens)

[illegible] حقیقت [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

یا [illegible] فوق [illegible] فوق الثناء

[illegible] ای هم در پرده نهان راز تو [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] حافظ این بیت [illegible]

[illegible] حقیقت [illegible]

[illegible] عذر بنه   چون ندیدند حقیقت ره افسانه زدند

این بیت [illegible] ما ز آغاز و ز انجام جهان بی‌خبریم   اول و آخر این کهنه کتاب افتاده است (از [illegible])

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] وقلنا بعدم الاعتبار الاضافات [illegible]

[illegible]

[illegible] قرآن کریم [illegible]

[illegible] حدیث شریف تفکروا فی آلاء الله ولا تفکروا فی ذات الله

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] خیام [illegible]

[illegible]

[illegible]

فصل دوم - خیام طرفدار فلسفه انقلابیت

[illegible]

[illegible]

[illegible]

(Réalité immanente)

[illegible]

(immuable inchangeable éternelle)

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

(philosophie du changement)

[illegible]

(Mobilisme)

[illegible]

پیوسته در گردش و جوش و گشتن است. گردش میکند و هیچ از خود ندارد. با همه این انقلاب جاودانی صورت عوض میکند و از

جسمی بجسمی و از شکلی بشکلی در میآید [illegible] چنین بوده و تا ابد خواهد بود. این ذرات در پیشانی شاه [illegible]

[illegible]

[illegible] (changement périodique et récurrent) (changement infini)

پس این [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] (les premiers principes) [illegible]

[illegible]

[illegible] Jacob Moleschott [1] [illegible]

(Circulation de la vie) [1]

[illegible]

(Lucrèce)

[illegible]

(Shakespeare)

[illegible]

[illegible]

(۱) [illegible]

[illegible]

[illegible] Büchner [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

(thèse fondamentale)

[illegible]

[illegible]

(vérité universelle)

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

یا نه شب به برگ گل [illegible] افشانده یا صبح در [illegible] ترنم آغاز کرده، دیگر [illegible] برای فردا فرح و شراب [illegible]

کوزه گر [illegible] ... [illegible] ... با خبر از حقیقت [illegible] ... [illegible] ... همچه [illegible] زیر لعل ... [illegible]

[illegible] کوزه می‌سازد وقتی خیام در آن عالم اندیشه [illegible] ... این [illegible] ... جسم [illegible] ... [illegible]

[illegible] برگشته [illegible] ... [illegible] ... خشم شده [illegible] چند مدت از این ترکیب [illegible] ... [illegible]

[illegible] خیام شده به جواب سؤال [illegible] ... در این [illegible] ... [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible] ... برای [illegible] ... [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... خیام [illegible] ... [illegible] ... [illegible]

در هر چیز [illegible] ... در همه این اشیاء [illegible] ... [illegible]

حقیقت [illegible] ... [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... خود [illegible] ... خواهد داد.

فصل سیم — خیام از بدگمانی چه معنی و قیمت میدید

یک نفر دانا که اندیشه [illegible] ... [illegible] ... این حقیقت [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible] ... خیام [illegible] ... [illegible]

که وجود [illegible] ... در این [illegible] ... در عالم [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible] ... جسم [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible] ... اندیشه [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible] ... جسم [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

خیام [illegible] ... حقیقت [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible] ... خیام [illegible] ... [illegible]

[illegible] داده شده

دوری که در آن آمدن و رفتن ماست / او را نه بدایت نه نهایت پیداست / کس می نزند دمی در این معنی راست / کاین آمدن از کجا و رفتن بکجاست

(le libre arbitre)

این [illegible] اراده بشر [illegible] ... [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible] ... خیام [illegible]

[illegible] ... [illegible] این رباعی [illegible] (۱)

ما لعبتکانیم و فلک لعبت باز / از روی حقیقتی نه از روی مجاز / بازیچه همی کنیم بر نطع وجود / رفتیم بصندوق عدم یک یک باز

این رباعی [illegible] ... (automatisme) ... [illegible] ... [illegible]

این [illegible] ... [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... imarmène ... [illegible]

از [illegible] ... [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... خیام [illegible] ... [illegible]

گفته [illegible] ... [illegible] است

دل سرّ حیات اگر کماهی دانست / در مرگ هم اسرار الهی دانست / اکنون که تو با خودی ندانستی هیچ / فردا که ز خود روی چه خواهی دانست

[illegible] ... [illegible] ... [illegible]

این [illegible] ... [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible] ... [illegible]

تا در این نکته درک کنیم خیام هم برمی‌آید

گردون نگری ز عمر فرسوده ماست / جیحون اثری ز اشک پالوده ماست / دوزخ شرری ز رنج بیهوده ماست / فردوس دمی ز وقت آسوده ماست

(۲)

خیام در این [illegible] ... Schopenhauer [illegible] ... [illegible]

[illegible]

cause final

[illegible]

هست غائی [illegible]

[illegible]

[illegible]

questions ontologiques

[illegible]

[illegible]

فصل چهارم خیام نسبت بزندگانی بدبین است

خیام بدبین است [illegible]

[illegible]

... به حال ترتیب زندگانی روزانه و اول فهم خط [illegible] که [illegible] ترتیب دیگر [illegible] بینش خویش را [illegible]

میشود هر کس [illegible] که [illegible] و غیر زندگانی دنیا [illegible] فرصت [illegible] این [illegible] را [illegible]

[illegible] حقیقت [illegible] طبیعت [illegible] طبیعت هم [illegible] که آن را [illegible]

[illegible] مرگ [illegible] این هم [illegible] است و اگر کسی [illegible] مرگ [illegible] این زندگانی [illegible]

جز از کار کردن برای زندگی [illegible] و [illegible] برای او [illegible] مرگ [illegible] برای هر کس [illegible]

در صورتی که [illegible] است [illegible] هر کس [illegible] از مرگ [illegible] این [illegible] است [illegible]

[illegible] است [illegible] خیام [illegible] را که [illegible] بیان کرده در این راز [illegible] از

[illegible] از [illegible] که [illegible] از [illegible] است [illegible]

[illegible] برای این [illegible] مردم [illegible] مرگ [illegible] از مرگ [illegible] خویش [illegible]

[illegible] حقیقت [illegible] از مرگ زندگانی [illegible] زندگی [illegible] را [illegible]

[illegible] خاک است

[illegible] است

[illegible] هیچ [illegible] و جان خویش [illegible] مرگ [illegible]

[illegible] حتی [illegible] حقیقت [illegible]

[illegible] مطلوب است [illegible] مرگ [illegible] مرگ [illegible]

[illegible] حقیقت [illegible] از [illegible] به [illegible]

[illegible] این نفس [illegible] زندگی [illegible]

[illegible] زندگانی [illegible] بسیار [illegible] زندگانی

[illegible] از مرگ [illegible] زندگانی این حوادث [illegible]

[illegible] خوف [illegible] زندگی [illegible] خوف [illegible]

[illegible] نیست [illegible] نیست [illegible]

[illegible] هر چه [illegible] هیچ [illegible]

[illegible] حقیقت [illegible] از [illegible] است [illegible]

[illegible] تمام شده [illegible] است [illegible] نیست [illegible]

[illegible] نیست [illegible] زندگانی [illegible] مطلوب است [illegible]

[illegible] فطری است [illegible] مطلوب است [illegible] است [illegible]

[illegible] عشق است [illegible] [illegible] است [illegible]

[illegible] فطری است [illegible] زندگانی [illegible] فطری [illegible]

[illegible] است [illegible] این [illegible]

دارد این [illegible] تا ابدیت [illegible] است

[illegible] فطری [illegible] عشق [illegible] است [illegible]

[illegible] حقیقت [illegible] این [illegible] کرده اند

[illegible] فطری [illegible] است [illegible]

[illegible] [illegible] است [illegible]

این [illegible] است [illegible] عشق [illegible] نفس [illegible]

[illegible] از هر [illegible] عشق [illegible]

[illegible] ؟

[illegible] در این [illegible] این [illegible] محبت [illegible] محبت [illegible]

[illegible] است [illegible] عشق [illegible] عشق [illegible]

[illegible] حقیقت [illegible] عالم [illegible] حقایق [illegible] عشق [illegible]

[illegible] در [illegible] زندگانی [illegible]

[illegible] است [illegible] عشق است [illegible] زندگانی [illegible]

[illegible]

و بالاخره بدانیم از هر قبیل منطق و کار و روش است اگر ما برای فهمیدن حقایق تاریخ دارد و ... [illegible] تاریخ و

پس از هر گونه تحقیق ... نتایج آن چیزها ... ره بینی است ... از ... کشف حقایق ... دارد

و به بینی نتیجه ... است ... رابطه ... این حقیقت ... و به بینی ... نسبت منطقی ... و این نقطه است

و در مقابل این اندیشه ... [illegible] ... فلسفه ... حقیقت ... در این عصر ...

فقط ... را ... که ... [illegible] ... راه ... کار ... [illegible]

و از ... فکر و جستجوی منطق و ... [illegible] ... بشر ... را در این عصر را

از کجا آوردیم ... این پرسش ... [illegible] ... تا ... این ... در ... است

... [illegible] ... زندگانی ... آن ...

... [illegible] ... تاریخ را ... این است ... از این ... [illegible]

... [illegible] ... است ... [illegible]

... برای ... [illegible] ... تاریخ ... [illegible] ... این را ...

... [illegible] ... از قبیل ... Utilitarianism است

... تاریخ ... [illegible] ...

... ترجمه ... [illegible] ... تعلیم ... [illegible]

این ... [illegible] ... حادث شده ... [illegible]

... [illegible] ... است ... [illegible]

... ترتیب شده ... [illegible] ... تعلیمات دینیه ... [illegible]

فقط ... [illegible] ... را ... [illegible]

... [illegible] ... تاریخ این ... این است که ... [illegible]

... [illegible] ... تقریب ... [illegible]

... [illegible] ... کشف ... [illegible] ... را

... [illegible] ... در ... [illegible]

... [illegible] ... دنیا ... [illegible] ... کائنات ... [illegible]

... [illegible] ... که ... [illegible]

... [illegible] ... احترام ... [illegible]

... [illegible] ... حتی ... مردم ... [illegible]

گذشتن از ... [illegible] ... تاریخ ... [illegible] ...

تا ... [illegible] ... [illegible]

... [illegible] ... را ... [illegible]

... [illegible] ... است ... [illegible] ... گردید

در ... [illegible] ... [illegible]

... [illegible] ... شرح این ... [illegible] ... است ... [illegible]

چون این را برای ... [illegible] ... قسمت ... [illegible]

... [illegible] ... [illegible]

... [illegible] ... و دنیا ... [illegible]

... [illegible] ... مردم را ... [illegible]

... [illegible] ... [illegible]

... [illegible] ... مردم ... [illegible]

... [illegible] ... [illegible]

... [illegible] ... [illegible] است ... [illegible]

کار کرده چون کار گیرا باید. اما دروی این تمامه گرچه کار و ارزش شاوزه نیست از یک ان فن را علم است چرا که

در دنیا فرصت با کمال برسید

(۱) Psycho-analyse investigation scientifique [illegible]

باری از طرف دیگر مسیو فروید ... که با دقت های علمیه نفسانیه دقیق [illegible] و قضاوت نظری می شمارد [illegible] تفحص نمایند

راه تازه باز کرده اند در باب تحقیقات ... که خود ثابت نمایند در این زمینه اجتماعیه چه چیزی قید دارند داده ن بگوییم

ان رمی الهام بیاید که ... که از منیت بی شد با از حق جانب و نا شیت ما اکنون این جانب ترجمان

درونی مشترکات و با ان تعلق دارد و با احوال کیفیات مربوط تعلق طبیعی دارد ان هم با نه مسیر [illegible] ۲.

حال خود این عبرت ... [illegible]

برای ما احتیاج طبیعت صورت بیرونی که درین تمنی و منیت زمانه با شهر [illegible] حقایق است

زیرا ادامات بیرون نفس ما جانب ما با اعتقاد ... تا خبرت هر گذشته ابتعاض به محبت از ان کشور

(۱) le monde invisible (عالم غیب)

اسرار در هر چیزی با مجهول است برخاسته این عالم دنیا و خارج ... دانایی که علم نیست ... که در تاریخ ... نیست

ما این امر گذشته دیگر در عالم ... فطرت و منیت ... نشد ... [illegible]

[illegible]

لیکن یک رابطه مستمر اتصال با الهیت ... شدیدتر ... علم و تربیه ... با همان خود این جان داده

و از این جان را زبانه خبری ... پنهانی ... و که ... شرده ... ما را ... چگونه این کرده و همان رجحانات قوی

که از ان یک تنهی بر نخیزد ... منطق عقل ... منزل ... ان ... همه بیگانه ... ان استراری بسته

و معنی ... ان و ... با ... عقل و منطق ... منزل که ... از که ... این جانب قضیه است

از این است در عملیات ... از بشر ... عقل و منطق ... که ... عقل و منطق ایشان

قرن است ... بحث ... اگر مکالمات منطقیه ... جانبات رقیقت کنند ... ادبیات خوانند

با رموق کی است در عقل و منطق را الکم داده ... بر وجود ... جانب تنگ داند

دور رفتیم باید برای جوش زمانه یک ... و برای یک ... این است ... تعقل ... نمود

و برای تا ... این شت ... در ... تشبیه ... اسلامی ... از عقل ... ان

ملاقات جای به منطق است ... عقل ... فطرت ... نکته ... تا ... قوته

مکاشفات عقلیه را با جانبات رفتند ... یک ... حیرت ... بر وجود ... عده برای کار در راه است ... ان

امید پاک ... صحیح ... ان ... که از عالم غیب می آید اگر ... ان غالب شد ... ان را ... نماید

مرگ ... که ... یک ... مرگ ... از عقل ... از علم ... تحقیق ... نماید

فلسفه ... عقلیه ... ما ... چون که این ... حوادث ... است

می بینیم ... این ... یک ... ما ... که ... در ... این اطلاع

هم ... ندارد ... زندگی ... دین عمر ... رفت ... ان ...

داشت ... بیچه ... این ... رنج آور ... بزرگ ... اما ... عقیده است (۱)

شده ... حرف ... به تجربه خود ... اندیشه ... اندیشه ... عقل است

بی حقیقت ... زندگی ... زیرا ... حقیقت ... یک

یارب ... چنین ... ان ... باریک ... دنیا ... آلی

(۱) ... اندیشه ... از ... نیست. ... عادت ... تغییر ...
خیالات ... جهت ... نماید.

هنر خدایی از ... که اگر ... زمانه ... از ... و ... از ... اگر

بی ... آدم ... خواهی ... خشک ... بیش ... نه ... کرده

حرام کرد ... است ... بیش ... این ... ان ... غرق ...

به اندیشه ... کار ... به ... خود ... خوانی ... خود

رحمت ... گرده ... رحمت ... ادم ... خود ... نکته ... قصد ... ان

این عشق در ... شهرت ... که ... از ... عشق ازدواج

عشق و غم ... گذشته ... عشق ... عشق و غم ... ندارند

دقیقه ... حکم کرده ... وقت است ... است ... حسن ... است

کس از ... زمین ... عشق ... خوش ... اندیشه

سعادت ... که ... این ... حق ... است ... ابدی

که زندگی خیام نیز طبق [illegible] این مرد [illegible] است [illegible] و در این اندیشه عمیق و تجربه زندگانی [illegible] است

در این نکته حقیقت [illegible] و در [illegible] از زندگانی [illegible] چهار [illegible] این جهان [illegible]

با کمال صمیمیت [illegible] آرام و [illegible] نیست آرزو می‌کند که کاش پس از هزار سال [illegible]

[illegible] هزار سال [illegible] و [illegible] این حال [illegible] حسرت [illegible]

[illegible] این ره دور [illegible] کاش از پی صد هزار سال [illegible] چون سبزه [illegible]

[illegible] اندیشه [illegible] خیام [illegible] زیرا [illegible] اندیشه [illegible]

[illegible] در این زندگی [illegible] هیچ است [illegible] از این جهان

[illegible] زندگانی [illegible] هیچ [illegible] که [illegible] عشق [illegible]

[illegible] هیچ [illegible]

[illegible] اگر [illegible] پس این [illegible]

هیچ است [illegible] اگر [illegible] دوری [illegible]

که [illegible] این [illegible] خون [illegible]:

بنگر ز جهان چه طرف بربستم هیچ　　وز حاصل عمر چیست در دستم هیچ
شمع طربم ولی چو بنشستم هیچ　　من جام جمم ولی چو بشکستم هیچ

دنیا دیدی و هر چه دیدی هیچ است　　و آن نیز که گفتی و شنیدی هیچ است
سرتاسر آفاق دویدی هیچ است　　و آن نیز که در خانه خزیدی هیچ است

[illegible] زندگی [illegible] است [illegible] نفس [illegible] هیچ [illegible]

زندگی تنها یک آن است [illegible] دم [illegible] خیام نیز [illegible] همراه [illegible]

[illegible] جهان را [illegible] زندگی [illegible] می‌بینند.

[illegible] زندگی [illegible] زیرا [illegible] گذشته [illegible] آینده [illegible]

[illegible] دنبال [illegible] می‌آید [illegible] نیست [illegible]

از منزل کفر تا به دین یک نفس است　　وز عالم شک تا به یقین یک نفس است
این یک نفس عزیز را خوش می‌دار　　کز حاصل عمر ما همین یک نفس است

[illegible] حاصل عمر ما [illegible] این هم هیچ است بلکه همه عالم و حوادث هیچ است

ای بی‌خبر این شکل مجسم هیچ است　　وین دایره سپهر اعظم هیچ است
خوش باش که در نشیمن کون و فساد　　وابسته یک دمیم و آن هم هیچ است

[illegible] این [illegible] و [illegible] هیچ [illegible]

[illegible] این دم را غنیمت [illegible] این دم [illegible]

[illegible] زندگی فقط یک آن است [illegible]

[illegible]:

[illegible]　　[illegible]

[illegible] هر کس [illegible] عالم [illegible]

[illegible] هیچ [illegible] و این [illegible]

[illegible] این اندیشه [illegible] تا کرده [illegible]

[illegible] زندگانی [illegible] [illegible]

Ernest Renan

[illegible] خیام [illegible] گفته خیام [illegible]

[illegible] رباعیات خیام [illegible]

[illegible] است [illegible] -

خیام با همه این [illegible] زندگانی [illegible] از زندگی [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Schopenhauer

[illegible]

[illegible]

مخالف اذهانی بعیده می‌آورد گریش در ایران زندگی رقیقت و اخوش بعدی در این زمان اندک را غنیمت شمارد

«... گذشته و ... مزاج خوش گذراندن عمر را با نشاط و نشاط به عموم حال بیرون تر جیح میدهد. بلکه دیگر ...

... و تفسیر میرسد و نیا به ترجیح میکند در این دم کم خم غلط است باید در قید ... این ... را باید

... همراه مرده با خوشیها با شهم رسید. بس چگونه حق را با بگوید ... در کشت خیست با نظر چرک ... اکنون که کار

... دنیا حیس ... است و دنیا حسن ... نه ... اند. در جای دیگر هم ... یک ... حیوان خرد ... است

... در ... پیر ... حرف ... حقیقت ... از حقایق کرن ... را داشته و در ... از ... حقیقه

Epicure

اپیکور ما را به ... سعادت زندگی را در خوشی و خوش بودن دانسته ای را ... حقیقت ... برای اثبات این ...

Hédonisme libéralisme

یک رباعی جامع البلاغه دارد که بیان ... مذهب اباحه ...

... نیکی ... خوش گذرانی ... است. ... این رباعی ... ذکر است گوید:

می خوردن و شاد بودن آیین من است فارغ بودن ز کفر و دین دین من است گفتم به عروس دهر کابین تو چیست گفتا دل خرم تو کابین من است

(۱) این اصطلاح عبارت از فلسفه ... معتقدند که انسان ... خوشی گذرانیدن ...

مصراع اول ... مصراع دوم ... کلام ... بیت ... بهترین ... در اظهار ... زندگانی

این جهان ... را ... . خیام در این رباعی ... را مانند ... حقیقی ... مردار ... درو ...

... و باز ... دو ... مانند ... جهان با ... عمر ... دارد

... را ... پس ... نگشته ... نه ... از ... یک بیرون از هزاران شهر ... بر ... کرده ... است

... مانند ... مردم ... بشه ... مانند ... است ... گورزاد ...

... چه ... عبارت ... ... همه ... داده

... که ... تا ... در ... کشته ... و ... داده که از ...

... حقیقت ... خود را ... جهان ... ابر ...

... داده. ... اگر ... حقیقت ... از ... است

... خوش ... است. ... جانی ... دل ... ... بهره بهتر است ... حال ...

از ... خوشی ... هم جانی فرخی ... است ... که یک ... خوش ... داد

... جوان است ... جوان ... خوش خورد ... می‌آورد مانند ... اند ...

... باش ... برچه ... در ... خوش ... یکه ... هم ...

به ... را ... بنیاد ... تا ... در خیال ... آورد ... در ...

آن را ... کرد ... را ... این ... تمام ... شد. ... کردن ... است

... از آن ... رشته ... داشت

... خیام ... این ... مصراع دیگر ... دو ... خود را ... حقیقت مزاج ... آرزو ...

... این ... حقیقت ... است مگر ... باده ...

... این دم زندگانی ... خوش باشیم ... شد

امروز ترا دسترس فردا نیست و اندیشهٔ فردات بجز سودا نیست ضایع مکن این دم ار دلت شیدا نیست کاین باقی عمر را بها پیدا نیست

... نه ... این ... کردن ... اول غلط است.

با باده نشین که ملک محمود اینست وز چنگ شنو که لحن داود اینست از آمده و رفته دگر یاد مکن حالی خوش باش زانکه مقصود اینست

... حال ... خیام خطاب ... است

... کن ... این ... است ... باش ...

خیام اگر ز باده مستی خوش باش با ماهرخی اگر نشستی خوش باش چون عاقبت کار جهان نیستی است انگار که نیستی چو هستی خوش باش

باز ... خواب ... خاک ... این ... کن

لاله ... بشکفته ...

سبزه که ... خفته است ... ز ... این راز نهفت ... هر لاله ... بشکفت

... :

روزیست خوش و هوا نه گرم است و نه سرد ابر از رخ گلزار همی شوید گرد بلبل به زبان پهلوی با گل زرد فریاد همی زند که می باید خورد

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

فصل پنجم شباهت بحکمای اعظام

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Empédocle

[illegible]

Mommius

Anaxagore

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

در یک قسمت گیر خیلی لطیفی [illegible] و یک رباعی [illegible] چون بر روی این [illegible]

[illegible] از اراده است [illegible] ترجمه این قسمت [illegible]

برای بهره‌وری از زندگانی [illegible] . اگر [illegible] حال [illegible]

[illegible] نیست [illegible] گذشته باشد [illegible]

[illegible] ایدآل [illegible]

[illegible] کسی باشد . [illegible]

[illegible]

از [illegible]

این لطافت در شعر [illegible] که چنین [illegible] مطلب است خیام در این رباعی گفته است .

در دهر هر آنکه نیم نانی دارد   وز بهر نشست آشیانی دارد   نه خادم کس بود نه مخدوم کسی   گو شاد بزی که خوش جهانی دارد

که صاحب [illegible] [illegible] مقصود [illegible] یا بستر [illegible] ویرانه [illegible]

چون [illegible] . رباعی دیگری نیز [illegible] خیام [illegible] المصرع [illegible]

مناسبت

در چشم محققان چه زیبا چه زشت   منزلگه عاشقان چه دوزخ چه بهشت   پوشیدن بیدلان چه اطلس چه پلاس   زیر سر عاشقان چه بالین چه خشت

بالجمله در کتاب [illegible] شعر [illegible] که [illegible] رباعیات خیام است [illegible]

این [illegible]

[illegible] کتاب [illegible]

[illegible] . [illegible] این [illegible]

[illegible]

خوب [illegible]

[illegible] این [illegible]

[illegible]

[illegible]

این [illegible] حقیقت [illegible]

[illegible]

[illegible] خیام [illegible] این [illegible]

[illegible]

این را [illegible] این را [illegible]

[illegible] این [illegible] برای [illegible]

[illegible]

[illegible] از این [illegible]

از [illegible]

[illegible]

[illegible]

مرگ [illegible]

اگر [illegible] مرگ [illegible]

[illegible] مرگ [illegible] حقیقت

آن [illegible] حقیقت [illegible]

دا به و خیال تحرز که به عبارت دیگر جز نقش ملکوت نبود در اسپ قضیه [illegible] یک باید شناخته تا [illegible]

از جا در رفته در غم شادی که مردمان است می‌برند بی‌بالات ساختن بنیاد حکمت او نیست مرگ را جز باده [illegible]

ان را بیشتر از مردن با این حال فلسفه میرخیزد [illegible] در زبان شرق به معنی حقیقی بیان است.

ولی خیام با تمام حسن نیست که دنیا و زندگانی آن را دوست داشته و از آنکه با مرگ خواهد رفت در کشش [illegible]

الم رنجه و با این حال با یقین برده در رباعیات از حیرت و حرمان پیداست و خطاب اکه چیزی لطیعت یک

خطبه حکیمانه لاقید او است.

مجموع [illegible] طولانی [illegible] دنیا [illegible] قطعات شعرانه دارد در این زمینه [illegible]

و فقط این ان را ترنم کرده و خواسته از این [illegible] نیست [illegible] مرگ [illegible] عقیده [illegible]

[illegible] در میان [illegible] در [illegible] خیام [illegible] موجود است و [illegible] کتاب [illegible]

که از [illegible] است [illegible] رباعیات خیام [illegible]

[illegible] نسبت به او [illegible] حقیقت [illegible] در فرق [illegible] موجود است [illegible]

[illegible] ایران [illegible] است [illegible] ازلی در آن [illegible]

[illegible] است و این مذهب جبر [illegible] در [illegible] از تعیینات [illegible]

چیزی نیست تا او آن را به [illegible] چیزی نیست جز [illegible] طبیعت است [illegible]

[illegible] است [illegible] اراده بشر و [illegible] از [illegible] است [illegible]

[illegible] از مرگ [illegible] عقاید [illegible] بزرگ شهرت [illegible]

[illegible] Memmius [illegible] که [illegible] هیچ چیز [illegible] خیام [illegible]

از [illegible] اروپا [illegible] تحقیر [illegible] است [illegible] خیام [illegible]

[illegible] و [illegible] و روح [illegible] که [illegible] دنیا [illegible]

همراه است [illegible] خیام [illegible] الطبع است و [illegible]

[illegible] این کتاب [illegible] است

[illegible] خیام [illegible] نیست در این [illegible] چیزی [illegible]

[illegible] خیام [illegible] کتب [illegible]

[illegible] در ترجمه احوال [illegible] خیام [illegible]

[illegible] کتب [illegible] خصوصاً [illegible] تتبع [illegible]

[illegible] عرب [illegible]

و تاریخ و قصص [illegible] کتب این شعرا [illegible]

[illegible] این [illegible] تاریخ [illegible] خیام [illegible]

[illegible] شهرت [illegible] رباعیات خیام [illegible]

تا [illegible] عقاید [illegible] است [illegible] این [illegible]

و [illegible] رباعیات [illegible]

[illegible] شعر [illegible] نسبت [illegible]

[illegible] خیام [illegible] نسبت [illegible]

[illegible] شعر [illegible]

این [illegible]

[illegible] حقیقت است [illegible] منطقی [illegible]

[illegible] رباعیات [illegible]

[illegible] رباعی [illegible]

[illegible] حکیم [illegible] است [illegible]

[illegible] خیام [illegible] است [illegible]

(1) Rationalist

بی ریشه و دربی حقیقت [illegible] منطق حیات و از شرح ظاهربین پیداست او حقیقت یک رشته [illegible]

شمرده است حقیقت در غیبه [illegible] نفس و [illegible] طبیعت را جستجو کند و [illegible] را بیهوده است

که از مردان [illegible] که قدرت عقل نفس را [illegible] جسته [illegible] است همه خودرا [illegible]

بسر برده [illegible] نفس را از [illegible] و عیش [illegible] همراه مردم [illegible] و [illegible] را

خوار شمرده [illegible] همه [illegible] که [illegible] است [illegible]

در کار [illegible] همراه [illegible] از [illegible] و [illegible] دروغ از [illegible] باشد اگر این مرد تمام ادیان [illegible]

و صرف [illegible] خوار شمرده [illegible] است [illegible] از [illegible] این [illegible]

به حال از این [illegible] مزاج او و مزاج خیام [illegible] است [illegible] پیداست [illegible]

[illegible] دنیا [illegible] ذوق و عیش و جمال [illegible] است [illegible]

[illegible] خیام در [illegible] است و [illegible]

و فضا [illegible] در کلام او [illegible] است [illegible] تحقیق [illegible] از [illegible] در [illegible]

و [illegible] حسنه [illegible] بیش از [illegible] احکام عقل است [illegible] است که [illegible]

حالا [illegible] است و امروز بیشتر از [illegible] دریافته ایم.

[illegible] این [illegible] از [illegible] عقل [illegible] از [illegible]

[illegible] و در این باب [illegible] مزاج [illegible]

که [illegible] که از [illegible] نشان داده [illegible]

[illegible] خیام هم [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] است در برابر [illegible]

[illegible] که در ایران [illegible] این مزاج [illegible]

این [illegible] که امروز ایران [illegible]

[illegible] نفس [illegible]

[illegible] ایران [illegible] امروز [illegible]

[illegible] ایران [illegible] تاریخ [illegible]

[illegible] ایران [illegible]

[illegible] ایران [illegible] امروز هم [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ایران [illegible]

[illegible] که [illegible]

[illegible]

[illegible]

(les stoïciens)

[illegible]

[illegible] مزاج [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] نفس [illegible]

[illegible]

[illegible] لا ادریه است [illegible] اورده است [illegible] این قطعه [illegible]

[illegible] و این غریب است [illegible] این قطعه [illegible]

[illegible]

[illegible] این قطعه [illegible] است [illegible]

قلتم لنا صانعٌ حکیمٌ   قلنا صدقتم کذا نقولُ   تزعمونه بلامکانٍ   ولا زمانٍ   الا فقولوا

هذا کلامٌ له خفیٌّ   معناه لیست لنا عقولُ   [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] زیرا [illegible] بیت [illegible]

یزعم ان الشر ما نصفها   خمسٌ و ان الجسم لا امکان (۱)   [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] رباعیات خیام [illegible]

Nicholson
nicholoson

[illegible] پروفسور نیکلسن

[illegible] Margoliouth (۱) است [illegible]

[illegible]

(۱) [illegible]
[illegible] (۲) [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] پروفسور نیکلسن [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]   طالع ایمانی

[illegible] حقیقت این است

[illegible] خیام [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] خیام [illegible]

[illegible]   تعالی الله کم ملکٍ مهیبٍ   تبدّل بعده قصراً ضیق لحدِ

اقربات دنیا قدیراً   ولا القی بدا نعه بجحید   [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

تعالی الله [illegible]   من الاحباب [illegible]   [illegible]

[illegible]

حکم [illegible] حکیم [illegible]   [illegible] بکمال   [illegible]

مثل چون تأثیر رباعیات خیام [illegible]

تردّدتُ الی ملیکِ الخلقِ امری / فلم اسأل متی یقع الکسوفُ

فکم سَلِمَ الجهولُ من المنایا / وعوجلَ بالحمامِ الفیلسوفُ

Sceptique

چون در بعضی [illegible]

لنا خالقٌ لا یمتری العقلُ انه / قدیمٌ فما هذا الحدیثُ المولَّدُ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]
(opinion et intuition)

در همه جا بیت این است: اما الیقینُ فلا یقینَ وانما / اقصی اجتهادی ان اظنَّ واحدسا

Protagoras, les sophistes

از فلاسفهٔ قدیم یونان [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] الغیب مجهول [illegible] / [illegible]

خیام [illegible]

خیام [illegible]

[illegible]

[illegible] قد [illegible] (۱)

عن المجد [illegible] / ان کان [illegible]

[illegible] فکم [illegible] / فی الکتب [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] / [illegible] المرت [illegible]

[illegible] / [illegible] المنایا [illegible]

[illegible] / [illegible]

[illegible]

کل ذکرٍ من بعده نسیانُ / وتغیب الآثار والاعیانُ [illegible] انما هذه الحیاة عناء

فلیخبرک عن ذاها العیانُ / ما یحس التراب ثقلاً اذا دیس / ولا الماء یتعب الجریانُ

نفس تبدو مثله تتقضّی / فتمر الدهور والاحیانُ / قد تواصت الی [illegible]

واستوت فی الضلالة الادیان الخ (۲) [illegible]

(۱) [illegible]

[illegible]

impressionnant

این تنها [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

برای اسلام هستند. چنانکه [illegible] را بروی این قوم کرده [illegible] انتخاب کنیم

زیرا این شرحها طولانی لازم دارد لکن این مسلم است که اوضاع دینی در نهایت هرج و مرج [illegible]

بوده است در ابتدا چنین عصری [illegible] اوضاع [illegible] عمیق [illegible] تحقیق [illegible]

تبعیت [illegible] یک فرقه حال عالم [illegible] بنی آدم [illegible] خواهیم [illegible]

و [illegible] و حقیقت [illegible] (انا حرة دار الله هو علامی) [illegible] چنین عصر [illegible]

بشر [illegible] و عادات [illegible] عصر خود [illegible] هر کس بیشتر [illegible] که دین مردم [illegible]

[illegible] که دنیا [illegible] است [illegible] مردم [illegible] زنان [illegible] نفاق

شده [illegible] آدم [illegible] داده [illegible] راه [illegible] نیست [illegible] داده .

[illegible] هر کس [illegible] اوضاع [illegible] خود [illegible]

[illegible] این [illegible] را [illegible] ثابت [illegible]

درداینان شده . [illegible] که عادت گریه [illegible] برای [illegible] چه خون ریزیها [illegible]

[illegible] داستان [illegible] حقایق [illegible] داده‌اند [illegible] خرافات [illegible] دین [illegible]

[illegible] و [illegible] تعصب [illegible] بصیرت [illegible] خواهد [illegible] ایشان [illegible]

[illegible] شده [illegible] و دسیسه [illegible] دیگران [illegible] نادانان [illegible] گدایان [illegible]

[illegible] و دسیسه [illegible] نعمت خوار [illegible] همه [illegible] جوانان [illegible]

[illegible] خانه [illegible] ایمان [illegible] این مردم از این [illegible] از هزار [illegible] (علمای [illegible])

در این [illegible] هر کس [illegible] تعصب [illegible] نفاق [illegible] فقط [illegible] ارباب [illegible]

قدرت [illegible] گفته [illegible] این اوضاع [illegible] این [illegible] است [illegible]

[illegible] قرار [illegible] برای [illegible] نفاق [illegible]

آن [illegible] که [illegible] و عزت [illegible] نفاق [illegible]

[illegible] نیست [illegible] دین خوب و صحیح است [illegible] حال [illegible]

[illegible] جز از غرض [illegible] از آن [illegible] و استقلال کرده [illegible] صحیح است [illegible]

تصحیح [illegible] قرار [illegible] رای [illegible] استقلال [illegible]

[illegible] صحیح است [illegible] دین مردم [illegible] (دینهم لعقه علی السنتهم) [illegible]

دین [illegible] اگر [illegible] دین [illegible] امروز [illegible] دین [illegible]

از دین [illegible] دین [illegible] هم [illegible] دین صحیح [illegible] دین [illegible]

[illegible] دین [illegible] دین [illegible] نیست زیرا [illegible] دین [illegible]

دین [illegible] دنیا [illegible] هزاران چیز [illegible] .

[illegible] دین [illegible] دین [illegible] آن را [illegible]

[illegible] دین [illegible] (حوادث) [illegible] کرده [illegible]

[illegible] از این [illegible] کرد . [illegible]

[illegible] حق [illegible] مردم [illegible]

[illegible] است [illegible] که از جهت [illegible] اوضاع [illegible]

[illegible] جز [illegible] نیست [illegible] هر کس [illegible]

[illegible] جرات [illegible] مخالفت [illegible] همه کس [illegible] دین [illegible]

فقط [illegible] ~~این [illegible]~~ [illegible]

[illegible] این [illegible] طرح [illegible] است [illegible] این [illegible]

[illegible] قرن [illegible] دین [illegible]

از این نقطه نظر [illegible] نسبت [illegible] حقیقت [illegible]

[illegible] نسبت [illegible] نیست [illegible] نسبت [illegible]

[illegible] اگر [illegible] ... ، [illegible] مهر ... [illegible] [illegible]

Aristocrate

[illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... تشریح [illegible]

[illegible] خیام ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] چه عجیب دارد .

مر الزمان فما صحّ في الذي حسبوا ... فهل تملّى جبال بالمداة

والروح ارضية في رأي طائفة ... وعند قوم ترقى في السماوات

تمضي على هيئة المنحل الذي سكنت ... فيه الى دار نعمى او شقاوات

وكونها في طريح الجسم احوجها ... الى ملابس عنتها وآفات

وقدرة الله حق ليس يعجزها ... حشر الخلق ولا بعث لأموات

فاعجب لعلوية الارواح نائمة ... فيما يقال ومنها ذات اصوات

ولا تطيعن قوما ما ديانتهم ... الا احتيال على اخذ الاتاوات

وانما حمل التوراة قارئها ... كسب الفوائد لا حب التلاوات

ان الشرائع القت بيننا احنا ... واورثتنا افانين العداوات

[illegible] ... [illegible]

انما هذه المذاهب اسباب ... لجذب الدنيا الى الرؤساء

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

ما اسلم المسلمون شرهم ولا اليهود لتوبة هادوا ولا النصارى ليدينهم نصروا

وكلهم لي بذاك اشهاد [illegible]

لم يقدر الله تهذيبا لعالمنا ... فلا ترومن للاقوام تهذيبا

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

دعا موسى فزال وقام عيسى ... وجاء محمد بصلاة خمس

وقيل يجيء دين غير هذا ... وأودى الناس بين غد وأمس

وآخرها بأولها شبيه ... وتصبح في عجائبها وتمسي

اذا قلت المحال رفعت صوتي ... وان قلت اليقين اطلت همسي

[illegible] ... [illegible]

صحبت بهر یک جگر نه تمام است. پس از این هم را به یک نحو درگذشت پس از مرگ [illegible] هر چه خواهد بکند [illegible]

[illegible] ؟ [illegible] خدمت شده ؟ این انسان [illegible] از این انجمن [illegible]

[illegible] ؟ اگر [illegible] میان اختلاف [illegible] ؟

[illegible] ؟ [illegible] کدام را [illegible] ؟ [illegible]

پس از [illegible] همه مردم را از شرق و غرب [illegible] کرده است .

تآلف غي الناس شرقاً وغرباً   تكامل فيهم باختلاف المذاهب

اگر [illegible] مردم [illegible] این [illegible]

[illegible] است [illegible] حقیقتاً [illegible]

[illegible] ایران [illegible] .

أفيقوا أفيقوا يا غواة فإنما   دياناتكم مكر من القدماء

اگر دولت [illegible] مردم را به بندگی خدای [illegible] که [illegible] و دیانت ندارد و [illegible]

[illegible] هفت الحنيفة والنصارى ما اهتدت   واليهود [illegible] المجوس مضلل

قسم الورى قسمان هذا عاقل   لا دين فيه ودين لا عقل له

با این [illegible] شرق و غرب [illegible] ایرانیان [illegible]

روی خویشان را [illegible] این [illegible] حیران [illegible]

[illegible] مسلمانان [illegible]

[illegible] که [illegible] این [illegible]

[illegible] کدام است ؟ [illegible]

[illegible] اگر [illegible]

[illegible] گفته [illegible]

أرادوا بها جمع الحطام فأدركوا   وماتوا ودامت سنة اللؤماء

از [illegible] این [illegible] سال [illegible] دین [illegible]

[illegible] مردم [illegible] در این [illegible]

D'Holbach

[illegible] Volney [illegible]

[illegible] این [illegible]

anthropologie

[illegible] anthropologie [illegible] این [illegible]

[illegible] این [illegible]

[illegible] مردم [illegible]

[illegible] اگر [illegible]

rationaliste

[illegible] این [illegible] عقل تنها

از عقل [illegible] دارد که [illegible] این [illegible]

از این [illegible] حقیقت [illegible]

[illegible] اروپا [illegible]

[illegible] از [illegible]

[illegible] مردم [illegible]

[illegible] صحیح [illegible]

[illegible] این [illegible] اگر [illegible]

[illegible]

Lord Byron

[illegible] این [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

گوید سکوت من اهل هذا العصر عندهم الخ [illegible]

[illegible] : وجدت الناس في هرج ومرج غواة بين مقتتل ومرج

فشان ملوكهم عزف ونزف واصحاب الامور جباة خرج

~~[illegible]~~ عيبهم انتهاب مال حرام النهب او حلال فرج

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] في البدو خراب اخذ واد مسوّه

وفي الجامع والخطب الاسواق خراب فهؤلاء تسموا بالعقل او التجا

والمنتم اولاك القوم اعراب [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

وما أُمِدُّ عند الدهر مصلحة وانما هو اتلاف وافساد

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ايها الرجل انما انت ذئب في ذئاب من المعاش طلس

[illegible]

نسج المعاش فالعصفر تعلب في لؤمه والناس كالنسناس

وتفكرت نفس اللبيب وقد رأت اشخوص جن ام شخوص اناس

غرب ومجمدا ألون وكلتا في الظلم اهل تشابه وخباث

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] والشر طبع وقد ثبتت غريزته مسومة بين [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

سجايا كلها غدر وخبث توارثها اناس عن اناس

[illegible]

بني آدم بئس المعاشر انتم وما فيكم واف لمقت ولا حب

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] فکیف لا تخبث النفس التی جعلت من جسمها فی وعاء کله دنس

[illegible]

فما نعرف طواهر غیر شک فیا اسفا لاحیاء [illegible]

[illegible]

[illegible]

ایوجد فی الوری نفر طاهر ام الاقوام کلهم مجوس بنات العم [illegible]

وبالاخوات اقدست المجوس [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

متى نانی هذا التراب مغیب فما صبح لا یخفى علی ولا اجنى

اسیر عن الدنیا ولست بعائد الیها وهل یرتد قطر الى دجن

وجدت بها اجسامنا کعبیدها قباح السجایا والصرائح کالهجن

[illegible]

[illegible] (١) [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ما ینعم برء ولا آثم الا الى نفع له یجذب

افضل من افضلهم صخرة لا تظلم الناس ولا تکذب

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

غیر مجد فی ملتی واعتقادی نوح باک ولا ترنم شاد وشبیه صوت النعی اذا قیـ

ـس بصوت البشیر فی کل ناد ابکت تلکم الحمامة ام غنـ ـت على فرع غصنها المیاد

صاح هذی قبورنا تملأ الرحـ ـب فاین القبور من عهد عاد

خفف الوطء ما اظن ادیم الا رض الا من هذه الاجساد

وقبیح بنا وان قدم العهـ ـد هوان الاباء والاجداد

سر ان اسطعت فی الهواء رویدا لا اختیالا على رفات العباد

رب لحد قد صار لحدا مرارا ضاحک من تزاحم الاضداد

ودفین على بقایا دفین فی طویل الازمان والآباد

فاسأل الفرقدین عمن احسا من قبیل وآنسا من بلاد

کم اقاما على زوال نهار (١) وانارا لمدلج فی سواد الى آخره

[illegible]

[illegible]

و این بیت معروف است الذی حارت البریة فیه[2] حیوان مستحدث من جماد

چنانچه در بعضی [illegible] از آن بالاخره [illegible]

(۱) [illegible]

[illegible]

darwin

[illegible]

[illegible] Faust [illegible]

[illegible]

[illegible]

Asclépiade de Samos

[illegible]

اپیگرام Epigramme[1] [illegible]

[illegible] Croiset[2]

[illegible]

Ce qui a fait surtout le mérite original, c'est la finesse spirituelle de la forme, l'élégance vive de l'image, le soin délicat du style.

[illegible]

(۱) اپیگرام مانند رباعیات [illegible]

la netteté scrupuleuse du rythme et de la versification … Asclépiade est un raffiné, son art est … d'une exquise élégance

[illegible][1]

[illegible]

فصل ششم میتوان گفت خیام صوفیست

[illegible]

(۱) [illegible]

[illegible] در باب [illegible] خیام [illegible]

[illegible]

[illegible]

برسد به این است که [illegible] خیام [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

آلتکاه کم سخن [illegible] خیام است

[illegible]

سن بو جهان ملکنی [illegible] | [illegible]

میلان [illegible] تخت [illegible] | [illegible]

[illegible] | [illegible]

بو دنیا [illegible] | [illegible]

هر دم نفس [illegible] | [illegible]

[illegible] | [illegible]

[illegible] | [illegible]

[illegible] | [illegible]

[illegible]

[illegible]

خیام اگر به دنیا فریفته نیست از نکته سنجی این بیت ... خیام ... [illegible]

این ابیات این است که اگر به گرمی ... جهان را از قاف تا قاف گرفتی و تمام نقره این جهان را در ... [illegible]

تخت برای ... در زیر ... تخت سلیمان بستر ... [illegible]

همه را بدست آورده ... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

ای یار ... [illegible] حسرت ... وای بر دیدار ... [illegible]

بر کوی ... [illegible] | ... وای بر دیدار ... [illegible]

... [illegible] | ... وای بر دیدار ... [illegible]

... [illegible] | ... وای بر دیدار ... [illegible]

دنیا ... [illegible] | ... وای بر دیدار ... [illegible]

این ابیات که ... [illegible]

این است ... [illegible] حسرت ... [illegible]

... [illegible]

... [illegible] این ابیات ... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible] خیام ... [illegible]

خیام ... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

این ... [illegible] دنیا ... [illegible] انسان ... [illegible]

... [illegible]

... [illegible] این ... [illegible]

... خیام ... [illegible]

... [illegible]

[illegible]

... خیام ... [illegible] جهان ... [illegible]

حقیقت ... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible] این ... [illegible]

... [illegible] حسرت ... [illegible]

... [illegible] خیام ... [illegible]

... [illegible]

... خیام ... [illegible]

... [illegible] جهان ... [illegible]

جاودانی است جسم پوشیده. خود را از این بیش درک خواهی کرد [illegible] این است که حاجب حیات را در عالم [illegible]

و به غیر این شایسته نیست [illegible] شمرده [illegible] که سنی [illegible] [illegible] این شتاب [illegible]

به صورت شمرده [illegible] [illegible] هم است [illegible] [illegible] [illegible] داده [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] که [illegible] [illegible] [illegible] است [illegible] [illegible] عشق الهی است

[illegible] [illegible] از آن [illegible] است [illegible] تسبیح کردیم [illegible] در حیات [illegible] [illegible] ترجمه [illegible]

صحیح نیست [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] از [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] چون [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] از [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] و این عالم [illegible] نیست [illegible] [illegible] [illegible] این هم [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible] که [illegible] [illegible] است [illegible] این [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] از [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] است [illegible] [illegible]

از [illegible] [illegible] [illegible] از آن [illegible] [illegible] [illegible] کثرت و قوت [illegible] [illegible]

از [illegible] و تغییر است [illegible] و این تغییر است [illegible] [illegible] [illegible] طبیعت [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

آن شخص [illegible] [illegible] [illegible] کرد [illegible] [illegible] [illegible] آن [illegible] [illegible] [illegible]

زندگانی جاودانی اگر ممکن بود [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] اگر جاودانی [illegible] نیست

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] زندگانی جاودانی نیست [illegible] [illegible] [illegible] زندگانی

[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] است [illegible] از [illegible] [illegible] [illegible] تغییر است [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] این [illegible] [illegible] تغییر است

[illegible] [illegible] [illegible] نیست [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] قطره [illegible] دریا [illegible] [illegible] [illegible] عالم طبیعت [illegible]

[illegible] [illegible] زندگانی [illegible] [illegible] عالم [illegible] [illegible] زندگانی [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] و این [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] نیست [illegible]

و این [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] عالم [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] این جهان [illegible] [illegible] زندگانی جاودانی [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

این [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] و این [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] معلوم است [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] گذشته از [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] این جهان [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] جهان [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] جهان [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] از آن جهان [illegible]

این [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] سعادت [illegible] [illegible]

این جهان [illegible] [illegible] [illegible] سعادت [illegible] [illegible] که در جهان جاودانی [illegible] [illegible]

[illegible] این [illegible] [illegible] [illegible] این [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

مذاهب تبیینه و تحریف شده یا از اختلافات پیدا شده‌اند. در میان هزاران مذهب هیچ کدام بطور قطع چون و چرا [illegible]

این مذهب [illegible] نمی‌توانم بدانم [illegible] حقیقت [illegible] نگردید [illegible]

اگر کسی بگوید [illegible] چه؟ [illegible] خود و هر کسی و خواهش را اراده به چیزی [illegible] و اگر [illegible]

[illegible] جهان [illegible] مطلق و دانای به ظاهر و باطن را امتحان نکند؟ چه حاجت [illegible] چه چیز را

پرسیده است امتحان کند همه این را [illegible] برای چه حجت و گفتار زندگی و مرگ [illegible]

[illegible] همه [illegible] بهتر همه [illegible] تفاوت باشد؟ حقایق [illegible] پنهان باشد؟

همه از [illegible] اگر [illegible] همه [illegible]

یک عصر [illegible] این جهان [illegible]

[illegible] اگر [illegible] باشد؟ [illegible]

[illegible] اگر چیزی [illegible] است [illegible]

یک [illegible] یا رحمت [illegible] که زمین است [illegible]

یا [illegible] جواب [illegible]

و از خلقت [illegible] یا زبان [illegible]

این اسرار [illegible] جهان [illegible]

نه تو [illegible] جواب [illegible] این [illegible] است [illegible]

[illegible] این است [illegible]

[illegible] این جهان [illegible] است [illegible]

[illegible] هیچ نیست [illegible] این [illegible]

[illegible] خوش [illegible]

[illegible] این [illegible] بزرگ [illegible]

[illegible]

و اختلافات [illegible] است [illegible] است [illegible]

[illegible] که [illegible] گمان [illegible] این جهان [illegible]

و [illegible] جهان [illegible] زندگی [illegible]

[illegible] از حقیقت خود [illegible]

[illegible] و در این [illegible] جهان [illegible]

این [illegible] چه [illegible] زندگی را [illegible]

[illegible] جهان [illegible]

[illegible] این زندگی [illegible] این را [illegible]

[illegible] برای [illegible]

[illegible] این [illegible]

[illegible]

[illegible] است یک [illegible] اگر [illegible] چیست؟

اینجا [illegible] است [illegible]

[illegible] و اراده [illegible] ترکیبات [illegible]

[illegible] این [illegible] است [illegible] چه [illegible]

[illegible] این جهان [illegible]

[illegible] این [illegible] کنیم

[illegible] این [illegible] است [illegible]

[illegible] خود را [illegible]

[illegible] این [illegible]

[illegible]

تتمه مقدمه

جانب [illegible] لطیف [illegible] نظامی [illegible] منوچهری [illegible] سنائی و ظهیر [illegible] بیان می‌شود و در هر یک لطیفه و دقایقی از

از هر شعر هنرها ابراز شده قصیده‌ها برای بزرگان عصر سروده و دست‌مایه‌ها ساخته‌اند مضامین جلیله و لطایف

تکاپو نموده‌اند. خیام هم تمام شعر گفته‌اش در دو بیت رباعی جمع شده. با همه رهبری در غرب بر ادبیات دیگر شهرت

شهرت رباعیات خود است دارد. حقیقت اینکه این شاعر گفت با دیگر با هر شاعر بزرگان عصر خود اظهار

و هر کس دانسته برای یکی مدح گفته و قصیده نوشته نکرده. یک بیت از او از این قبیل باشد نبود

صوفیه شعر نیز عاشقانه نه در ترکیب بند و ترجیع بند ندارد و اگر بود از دست او در گردان او مانند حافظ جاودان

حکایت مکرر نه گوید از جنس شعر از او جز رباعیات یک اثر نه در حالیکه این شعرهای او را [illegible] خوش [illegible] گفتم جز

گر زمان شاد [illegible] و دقایق دل پنهان و دیگر کار کمیاب دشوار دست قریحه و تقدیر خیال خود [illegible] داشته

و پاره از آنها در دست نهای خود و لاور آن را که با نیز دو ماه رباعی ... دیگر [illegible] را با گذر گذر از آن گنجینه ... له

شده‌اند. خیام از این قبیل نیز را اظهار نکرده که در این چنین رباعی خود نیز از فاعلیت نادیده‌ای ندیدنی

و رباعیات نظیر الف لیلی بتر ترتیب با شرح و نظر و پیدا در [illegible] بر دوش او بچه بسیو فوق العاده گردش شده

و در ممالک تمدن که در ادبیات ترقی بی‌اندازه کرده و پیش رفته‌اند در اسم حترام و محبت شده؟

در جواب حیرت سؤال چنین است که جواب آن بسیار است که در معانی خود شرح آن می‌گوید و به سؤال را

جواب گفته‌ام. سترگ گفت چنانکه خیام کسی را مدح که ده قصیده با نظم رهبر در مراتب پیشه و فنون و خیام

با شما پرزنده و به عبارت دیگر از این حقه‌بازی ده صاف و ساده و در زمان در [illegible] حقایق افکار خوش را

منصفانه شرح پر پیش برده و در نظر ادبا بر غرب ادبای عجب تحمیل و شهرت یافت

مثلا هر چند این سبب بیشتر مهم است اما برای مقصود کافی نیست این سبب لعل را بزرگ او شهرت کامل است

حتی اینکه او از آنها رباعی زیبای خوش باشد از دو رباعیات متعالیه کم بیند مرد معروفی تاریخ ادبیات فصل ایران

دانشمند و دیگر شعرا بسیار کمیکه از قصیده رباعیات او را مقدم بر آنها نمی‌شمارند شعرا قدرت قدرت دادن

و بعد عارف چلبی ... در امروز در قریه در [illegible] پست [illegible] است از این شهرت شهرت او [illegible] زیاده

عموم علما از [illegible] بر [illegible]
[illegible] مولوی [illegible]
[illegible]
[illegible] مگر [illegible]
[illegible]

حیرت نموده و هر صفحات خود را با [illegible] ذکر نکنیم و مگر یه حتی هم در حیرت اند چه این است؟ اگر گفته‌اند

خیام در نظر غربیان در باطن به آن خوشی و لطافت رباعیات است؟ که فی رباعیات او را در قوت و در رتبت

افشا و ... در رباعیات و نه رباعیات و نه در خصوص نقد هم آن بر رباعیات دیگران حاجت نمی‌یابیم

در این باب سه چیز تعقیق فی برشمرد یکی یک نحو ادبی است که در جلوه رشد یک نو منشرق انگلیس آن را

بار دیگر دارای معرفی کرده. اگر رباعیات یکی از این قدر قبول شود که در آن را با نظر معرفی دیگر دو مرتبه او بار

انه فرق و همه نیست. گرچه او از اوصاف شعرشها بر رباعیات گفتش اکنف که دار شعر و اگر بایستی

تماز شده است نظر غربیان را جلب کرده مانند منطقیات این پیش هم اینکه نسبت به این بحث خاطر

از دیگران بی‌بالات رباعیات دور ... و در ترجمه بی کم نیست. با اینکه چون اشعار او در شادی و حرقه

دارد ترجمه آنها لطیف‌تر و بیشتر از نسبت چونکه میان تا دو فرا خواست. با اینکه تحقیق است خیام از دو دانی

خوبیه و عرفی لهو و ساز و نوای ... برای شراب و غلبه کلمه یا عاشق نکته جوانی هم و نه سبک بر دو تیری

و از مردان سبب دیگری بوده که مانند حافظ و ادیبان ایشان عنیف انجیل شاعر متینی است [1]

نخستین که رله چلبی افندی گفته به اینکه حق بوده و بی‌ربط است خیام را خوب نشر داده لاجرم شهرت روی آورده

این شخص نیمه ناقص وقف و نجابت او نیست [2] و امتیاز او تنها با رباعی گفتن هم نیست نسبت بدین باب لابد بوده

هم نیست. البته این امر هم فی نفسه در اروپا نظیر آن بزرگ را بی‌باکانه دیدن دیده‌اند، البته تکته

و باید دانسته دور از اندیشه نه. بی از عرفای مشهور شرق متصفه که کتب آنها تمامه و بیان غریبان ترجمه و در اروپا

ادبیه غرب نشر شده. مانند مولانای رومی و شمس تبریزی و محمود شبستری و شیخ عطار و دیگران که ذیلا

و غیر آنها که هنوز با زبان اروپا ترجمه شده حتی بعضی از آنها با کمال بهتر نقل ترجمه شده و بعض سعدی و حافظ

چنین در مرتبه ملی دیگر به آن ترجمه شده. مستشرق فاضل بهتر تغییر ... Yale Hall

ولی اشعار خود را نه که تا فردوسی را شاید ترجمه زبانی فرانسه که البته نجابت و لطف آن باید فن ادبی است

(۱) اختصاص آنها را دور رباعیات ترجمه عارف بینه به دو سه او نخبه بالعکس ترجمه شده بخش نال با طاهر ابو تیلی

---

(۱) نخستین رله چلبی افندی مشهور به ... مستشرق است که [illegible] نامه ... کتاب ... (دول ...) نام او ... و
... کتابخانه ... در ... کتاب ... به ... چاپ شده. (۲) ... حاج ... ادبیات ...
خیام در رباعیات او ترجمه رباعیات ... جوانی ... طرز ... واضح ... از ... برادرن ... خطابات

الگو ... ابن ... [illegible]
[illegible]
[illegible]

... بی اینهمه سبب نیست . این شهرت را سبب یا باعث در دین داشتن هم درست نیست اگر هم

جای او را یکسره مختص [illegible] تکفیر و اعراض با اعتقاد به دین بسیار خوش می آید تا پایان زمان از همه بیشتر تکفیرش

شهادت کسانی را که در شیوه آزموده [illegible] و در گفتار [illegible] نمی‌پذیرفته در ممالک مسیحی [illegible] مردم با کمال [illegible]

تا این دین مسیح [illegible] با آنکه طرفدارانش [illegible] بیعت به دین [illegible] تعصب [illegible] این

در میان مسیحیان گروه بهم زدن [illegible] یک طریق [illegible] و با نهایت [illegible] عقیده داشته با حریفان در عقیده

فرق داشته‌اند تا زمانی که با این همه [illegible] سبب [illegible] در قیام [illegible] توبه و [illegible]

گر این سبب [illegible] و [illegible] دیگر در بیرون در جهان [illegible] . [illegible]

است [illegible] خیام [illegible] است که خیام [illegible] عقاید

[illegible] داده [illegible]

و [illegible] خوشی و ادای [illegible] است

[illegible] John Stuart Mille [illegible]

[illegible] خوب [illegible] خوب [illegible] و [illegible] خواهی و [illegible] حجب [illegible]

[illegible] در فلسفه زندگانی [illegible] عقیده [illegible] بهم [illegible] تعصب شده [illegible] دیگر [illegible]

[illegible] گفت زندگانی خوب [illegible] هرچه [illegible]

[illegible] این عقیده [illegible] عوام [illegible]

[illegible] این [illegible] زندگانی عقیده داند [illegible] در این باب [illegible]

[illegible] اوقات [illegible] از [illegible] این [illegible] هرگز [illegible]

[illegible] در این [illegible] ترک دنیا [illegible]

[illegible] و [illegible] و [illegible] گفته [illegible]

[illegible] از [illegible] یک کلمه عقیده [illegible] خواهم

[illegible] مردم [illegible] از زندگانی [illegible] و [illegible]

[illegible] با آن [illegible] خوش [illegible]

[illegible] و [illegible] را [illegible] بهم [illegible]

[illegible] دنیا [illegible] این [illegible] را [illegible]

و سبب [illegible] و بیکاری و [illegible] و [illegible] و [illegible] را [illegible]

[illegible] دنیا طبیعی و [illegible] این است [illegible] برای جمیع [illegible]

محض خیال [illegible] در [illegible] ضرورت [illegible] کنند [illegible]

[illegible] را از [illegible] و [illegible] و [illegible]

در [illegible] گذشته [illegible] و [illegible]

[illegible] و [illegible] حال [illegible]

برای [illegible] خوردن و [illegible]

این [illegible] در [illegible] و [illegible] که [illegible]

[illegible] این [illegible] که [illegible] را

اگر انسان صرف [illegible] که [illegible] خوش [illegible]

و [illegible] است [illegible] این [illegible] دین است [illegible]

صرف [illegible] است [illegible] و این [illegible] کرده جمیع [illegible]

[illegible] از [illegible] که [illegible] کم خورده [illegible]

[illegible] و [illegible] چشم [illegible]

[illegible] و [illegible] و [illegible]

[illegible] است [illegible]

[illegible] که [illegible] این هم [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

در این دوره با وجود چیزی نصیب خویش [illegible] طبع [illegible] است [illegible]

[illegible] هر چه [illegible] هر یک [illegible] قرار [illegible]

[illegible]

[illegible] از این [illegible]

[illegible]

[illegible] گفته [illegible]

[illegible] این [illegible] عالم [illegible]

[illegible]

[illegible] این [illegible]

[illegible] این جهان [illegible]

(مانند خیام)

یا اگر هم [illegible] راحت نیست [illegible] این جهان [illegible] هم بسیار مشکل است

عقل را قانع [illegible] برای [illegible] چاره [illegible]

[illegible] آن [illegible]

مطلق [illegible] باری این تشنه [illegible] نیست

[illegible] است [illegible] از این [illegible] جهان [illegible]

اگر [illegible]

[illegible] خیام [illegible]

[illegible] این [illegible]

این [illegible] عجیبه [illegible]

[illegible] این [illegible] نیست [illegible]

[illegible]

راحت نیست آن [illegible] این جهان [illegible] هم بسیار مشکل است عقل را قانع کند

[illegible] برای [illegible] چاره [illegible]

[illegible] عطا [illegible]

[illegible] باری این تشنه [illegible] نیست

[illegible] از این [illegible]

[illegible] است

[illegible] این [illegible]

[illegible] برای [illegible] است [illegible]

[illegible] است [illegible]

[illegible] این [illegible]

مانند [illegible] نیست [illegible]

[illegible] برای [illegible] مردم [illegible]

برای [illegible]

[illegible]

[illegible] اگر [illegible]

[illegible] برای [illegible] است

[illegible]

[illegible] است [illegible] عالم

[illegible]

[illegible] برای [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

با مقاصد خود [illegible] با شتراک [illegible] المصرح [illegible] باز است [illegible] دیگر باز درو درزی

و تحقق [illegible] هر چی گری با شهیت فردی و [illegible] کاری و الهام [illegible] می‌گیرد [illegible] این حقیقه

[illegible] حال [illegible] کرده [illegible] هر چیز [illegible] نمایش [illegible] می‌بینی ترقیات [illegible]

وقت [illegible] بزرگان همه [illegible] تضرع [illegible] دست [illegible]

[illegible] کردن [illegible] خود [illegible] برخورد [illegible] نظر و کم

[illegible] گیر [illegible] پذیر [illegible] دانسته [illegible] اراده [illegible]

هر [illegible] خود [illegible] اگر [illegible] تشریح [illegible]

و در عوض [illegible] قسمت کنند اگر مقصود [illegible] المصرح [illegible]

[illegible] طبیعت [illegible]

[illegible] از این [illegible] از این جهت است [illegible]

اگر [illegible] ولی . . . . !

[illegible] از [illegible] خود [illegible] و برای [illegible] بیشتر [illegible]

[illegible] برای خود [illegible] تشخیص [illegible] را

از [illegible] خودش از [illegible] جواب [illegible]

[illegible] از قدرت [illegible] و تعاقب [illegible] عادت [illegible] هرگز [illegible]

[illegible] از [illegible] شرق و غرب را [illegible]

[illegible] قدرت [illegible] علم [illegible] از این است [illegible]

[illegible] خود [illegible]

[illegible] عالم [illegible] مردم [illegible]

[illegible] عجیب و غریب [illegible]

[illegible] از [illegible]

[illegible]

[illegible] برای [illegible] پیشرفت کرده [illegible]

[illegible]

[illegible] است [illegible]

[illegible] هیچ چیز [illegible] از این است [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] این [illegible] است [illegible]

[illegible] در حقیقت [illegible] از این [illegible]

[illegible] حقیقت [illegible] خود [illegible]

[illegible] است [illegible]

[illegible] از این [illegible]

[illegible] عالم انسان [illegible]

[illegible] برای [illegible]

[illegible] از این [illegible]

[illegible]

[illegible] از این [illegible]

[illegible] است [illegible]

[illegible] خیام [illegible] خیام است [illegible]

[illegible]

[illegible] است [illegible]

[illegible]

در کلمات او حرفی مشعر بر تمایل به عرفان نیست [illegible] گم زده هم [illegible] و فرط [illegible]

اعتدال. بیرون نرفته از عیش به بیچارگی هیچ و جای دیگر نمی‌رود هر چند برای این دعوی اشاره و شاهدی در دست نیست

ولی از کلماتش پیداست [illegible] بهشت [illegible] هیچ شرقی [illegible] در حله [illegible]

و [illegible] زندگانی را برای خوشی عیش دید [illegible] این سرودها را برای [illegible]

از افراط و عیاشی و مستی [illegible] دنیا [illegible] بخت [illegible]

یا از افراط [illegible] و این تحقیر [illegible] با فلسفه خوشی از افراط هم متنفر بوده است

[illegible] با وجود دنیا [illegible] لذت [illegible] نه رنجش [illegible] و این را [illegible]

گاه [illegible] در خیام [illegible] از شعر [illegible] دیوان [illegible] از زردشتی [illegible]

[illegible] امروز [illegible] فلسفه [illegible] رنگ [illegible] در رباعیات خیام اثری نیست

[illegible] از ارباب کلیسا [illegible] با اعتقاد [illegible]

اصلی است برای این است [illegible] را در صورت [illegible] وجود [illegible]

این قوه را مانند [illegible] طرف خطاب [illegible] قضا [illegible]

در بیرون Homère [illegible] در رباعیات [illegible]

در بین است [illegible] رب [illegible] این خطاب [illegible]

در رباعیات خیام [illegible] از این [illegible] مناسبت زمانی و مکانی [illegible]

نظر [illegible] از [illegible] عقیده [illegible]

[illegible] خیام [illegible]

از دین [illegible] گفتم [illegible] گفتا [illegible]

[illegible] این [illegible] درجهان [illegible]

[illegible] جوانی [illegible]

[illegible] وصال [illegible] پرده [illegible] او

محروم [illegible] از [illegible] این [illegible]

[illegible] زیبایی [illegible] این [illegible]

خیال [illegible] ظرافت [illegible] طبیعی [illegible]

[illegible] تاریکی [illegible] جمال [illegible]

[illegible] حقیقت [illegible] زندگانی [illegible]

[illegible] این [illegible] وصال [illegible]

وصال است [illegible] خیام [illegible]

[illegible] روی [illegible] دل [illegible] غم [illegible]

[illegible] گوش [illegible] خیام [illegible]

تعلیم نموده و این [illegible] راه [illegible] این [illegible]

داریم [illegible] فرصت است [illegible] طبیعت [illegible]

و صحبت [illegible] طرب [illegible] دلی [illegible]

[illegible] این [illegible] فرصت [illegible] راه [illegible]

[illegible] فرصت [illegible] این [illegible]

[illegible] چیز [illegible] البته [illegible]

[illegible] از [illegible] زندگی [illegible]

[illegible] فرصت [illegible] فرصت را فوت [illegible]

[illegible] فرصت [illegible] این [illegible]

[illegible] بگذرد [illegible]

[illegible] داده و دیگر [illegible] کافت [illegible] حتی [illegible]

از [illegible] هر کس [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

Shakespeare Goethe

[illegible] Heine [illegible] Shakespeare [illegible]

[illegible] Monologue [illegible]

Théophile Gautier [illegible]

[illegible] امروز اگر [illegible] [illegible] (۱)

[illegible]

Anatole France

[illegible] [illegible]

(۱) این [illegible]

Noël

[illegible] [illegible]

le jardin d'Épicure

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

اگر این [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] این تجربه [illegible]

[illegible]

[illegible] این [illegible] تجربه [illegible]

که [illegible] این [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] این کتاب [illegible]

[illegible] این [illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] این [illegible]

[illegible] این کتاب [illegible]

[illegible] خیام [illegible]

این [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

خیام [illegible] [illegible]

[illegible] Honorable John Hay [illegible] ۱۸۹۲ [illegible]

[illegible] (۱) [illegible]

[illegible] [illegible]

Persian Poets

یک کتاب [illegible] [illegible]

[illegible] خیام [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

(۱) این [illegible] خیام [illegible]

[illegible] امروز [illegible] امریکا [illegible] Omar Khayyam's Club of America [illegible] Boston

رباعیات حکیم عمر خیام (۱)

سابقاً هم اشاره کرده‌ایم که تذکره و دیوان رباعیات خیام جمع کرده . بعضی مجرد جمع کرده‌اند یا در دیوان و جُنگ‌ها [illegible]
ثبت نموده و تألیف نکرده‌اند رباعیات را که از دوست یا از دشمن یافته‌اند نسبت داده‌اند بهم آمیخته و بی ترتیب گرد آورده
ثانیاً در اوایل سعی در ترتیب شده بلحاظ حرف آخر بترتیب حروف هجا چنانکه در دیوان‌ها مرتب شده و ترتیب
گردیده‌اند و این سعی سبب گردیده که شعر سلطان [illegible] و خوب [illegible] از آن قدر بعید بجهت‌شناسی
روایات کتب سابقه و مطلع از رباعیات نسبته جستجو بعمل کشیده لذا ترجمه ترکی مناسب و هیچ‌یک
رباعیات را قسمت کرده آنها را محقق از خیام دانسته صحیح و آنها را که مشکوک است عمداً که مردود بعضی
رباعیات که با نسبت هم شده و با جهت دیگر از او دانسته‌ایم تقریباً ترک کرده است و تا آن ترتیب رباعیات را که
اثر ایشان در سلسله‌ای مرتب گردیده و بعضی از آن‌ها که مشکوک است با خط و حرف‌ها در ذیل (۱)
ذکر کرده است و این مرحله از بعض جهات بهتر و بعضی معتقد بهتر است اگرچه قدیمی‌ترین نسخه را ممکن است

(۱) عمر بن ابراهیم خیام نیشابوری اول عمر او زیبا ادبی بابت خیام مشهور است. بعضی گویند پدرش این شغل را داشته
و این قریب بنظر می‌آید و درست معلوم نیست هم خیمه‌دوزی داشته‌اند و در باب تخلص خیام داد و از خیمه‌های حکمت سخن گفته

چنان است که در کتب دیگر روایت و آن را نه میدانم و نه اسم نسخه قدیم نسخه درایه یا چنانکه حکمی قدیم‌تر در زبان خیام
نزدیک‌تر باشد آنچه بهم درین انجمن را در ذخیره داشته‌ایم در آن شبهه نداریم دیگر هم از خیام غیر آنها رباعیات داده
ولی چون تحقیق داریم در رباعیات از او نبوده یا تمامی با نسبت هم شده البته در اینکه کتاب مفصل اشاره کرده‌ایم
ترجمه‌های دیگر چنین معتقد فارسی کردن جمع‌آوری و ترجمه ترکی پیش از شرح به رباعیات در جوانان
ترکی نوشته بود در آن با فرانسه با بعضی در جهت جنایات و رحمت‌ها و اکنون دیگر رباعیات را بهمان ترتیب
ترجمه ترکی و کزینش و برای فارسی زبانان احتیاج بترجمه نیست ولی فقط آن یک شماره جنب معتقد که
بقدری که دیدیم مناسبت می‌کنیم در روزی بعضی رباعیات در ترجمه ترکی با نسبت بعضی شوی و از شهره را اگر حکایت
کرده بهم دیگر کنیم و اگر فرق شده با طبع رباعیات با این مقدمه و ترتیب در این طبع دانشگاه را گاه میک
اشعار و مرام گردد چنین از خیام غیر رباعیات شعر معروف نیست و نسبت این را از شعر به عربی هم
و هم یکی قصیده دارد و نه روایتی شده که مختص و نظم عربی و حال از ضایع خاطر شوکته ذخیره حکایت و نه حال شعر عربی است

از عرفان دانسته و دعوت بطریق خاص است که فقط فقه بظاهر کرده است و وقت در عالم بی نظیر این است
زنده کرده است و در حقیقت همه خیر عالم هستی جنبه عالم و شعر زند قدم رفاهیت و جوی آدم است شاید
و در این باب سیر کنیم و لطف و معارف پیدا کنیم بر رباعیات که در سلسله کمتر پیدا شده‌اند و نظریات برده است
پس اگر تحقیق گفت نیست چنانکه در عصر خودمان هم در عصرها گذشته بعض فضلا هم حقیقت بزرگ شعر بعضی از این افکار و نظر
شنیده شده عیب افراد که در عادات و اعتقادات بزرگ‌تر شیشه‌ای زمان گرداند و از دیدن این شرح نادان
در ادعای در این جهان چشم خود را باز کرده جهان را بهشت دیده و نه آن را پر از حیرانات دیدن و آنچه بجز آن
در آینده نبشته و چیزی نوشته و پنداشته و دنبال کارهای بزرگان بازی نمیکند و دیدن خوش آن برای
لازم نیست رفته ابتدا در روز و در آن دو روز بازگردانی و چه کار دیگران هم چیزی خیال نمی‌باشد از
کشته و چیزی جهان خوشی و عاقبت این دوران را دیده بجای سبزه رفته . رفته و اکنون هم و پدر
[illegible]

در حاشیه: اگر عمر دو چیز [illegible] دیده است دوران از دنیا رفته [illegible] ابتدا در دوران [illegible]
در حاشیه: گفته دیگران [illegible] دوران [illegible]

با قوم دیگر ای در این اشخاص نشسته نه تاریخ بیش از هشت جهت خود را متذکر زمانه دیگران که بنا به پیش
و آن در زیر گل یاد و البته او بیدار شده . اینان هم هیچکس نه چیزی دیده و هر روز ایشان بسته گذر چیزی که فکر نمی‌کنند را
در هر دو هر دو بیک ورق و دو نیز هر یک تیکم با قوم گذشته اینان نصیحت می‌کنند و خیرات را ارزش نمی‌دهند که
احتمال نمی‌رود تا گم گشته جستجو جز نیاز نماید این درجه پیر و محترم است و این نکته را باید پرسید
و این قرن بهر طرف گرد و رخ مالیده و امروز را باید جسته و فردا روزی را باید بیاید و ملال جاوید
رفت و به‌چه رحمت ببیند تعبیه محض و تعبیه کردند و طاعت ... یافته دانند و دیگر جهد و حکمت نمی‌آید
و از این حیله رفته در نسبت دیگر صاحب فلسفه با نشئه دانند قسمتی هم از این است که بالا ترک را مرا که به
و حکما در بعضی یاد و از البته دیگر نیز تعبیر دانند و طرق گفتن و هیچ یک گفتن هم در علم است فهمیده برای
عقیده قوم خوش بودن و دیگران تنها داند حیات است در زیر گل که چشم باز کند شب و روز را هم دانسته
و صورت دستمزد که در زیر خاک و در این گیتی آسمان هم حقیقت نبود است بر هم خیر مگیرید خیر خوشتر قسمتی خواهند زد

در حاشیه: منظور از ... ؛ منظور از ... ؛ البته از ... ؛ احوال غزلیات را از ... ؛ این نکته را ... ؛ اینها را ببینم ... ؛ برهنه ... ؛ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] (marginal note: [illegible])

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] همه را در تغییر دائم مانند [illegible]

[illegible] اگر [illegible] را در تغییر و تبدل [illegible] این تغییرات [illegible]

حوادث [illegible] صورت دیگر [illegible] صورت [illegible] وجود [illegible] دو گونه [illegible]

سبب [illegible] هیچ [illegible] اولین [illegible] حوادث [illegible]

[illegible] حسن [illegible] حوادث [illegible]

[illegible] از آن هم [illegible]

این که [illegible] خیام [illegible]

دائم [illegible] تغییر [illegible] رباعیات این [illegible]

دائم [illegible]

[illegible]

[illegible] که [illegible] هم [illegible] تغییر [illegible]

[illegible] این هستی [illegible] چه [illegible]

این است که [illegible] حقیقت [illegible]

وجود مطلق [illegible] است و هر چه [illegible] حقیقت [illegible]

وجود [illegible] است [illegible] ظلمات [illegible]

[illegible] که [illegible] وجود [illegible]

حدوث [illegible] تغییر [illegible] هر چه [illegible]

[illegible] است [illegible]

[illegible] رباعیات [illegible] خیام [illegible]

[illegible]

[illegible] است که حوادث [illegible]

[illegible] این [illegible] است [illegible] وجود [illegible]

[illegible] حقیقت [illegible] این [illegible] حوادث [illegible]

[illegible] حوادث [illegible] است [illegible]

از [illegible] خیام [illegible] این [illegible]

و هر یک [illegible] حوادث

[illegible] است [illegible]

چیست [illegible] در این عالم

[illegible] این [illegible]

[illegible] خیام [illegible]

[illegible] این [illegible] لطافت [illegible]

[illegible] این [illegible]

[illegible] در این جهان [illegible]

عبارت از این همه است [illegible] در این [illegible]

دلالت [illegible] از این [illegible] در عالم [illegible] این عالم [illegible]

[illegible] این [illegible] است که [illegible] دارد در رباعیات خیام [illegible]

لطافت است. عقاید خود را با زادی و نهایت فصاحت و لطافت بیان کرده و طبع خود را [illegible]

شعرای دیگر کجا [illegible] حکیم [illegible] است [illegible]

ترجمه شود [illegible] جان باشد [illegible] از این کلام [illegible]

[illegible] است [illegible]

مانند خیام [illegible]
[illegible]

نسته شمع روشن کی دانسته است از این جهان در ورای جهان ... ازل را به جهت حقیقت ... نسته شب ... است

به فیض ... نتیجه از این تاریخ ... شده ... بیرون این جهان رهبر گشته راه بیرون شدن از این تاریک ... حقیقت

این زمان ... خواهد بود ... که ... بکند ... نخواهیم گریه ... بود ... خود را ... که

... دیگر ... نشنید .

— (۳) —

آورد باضطرارم اول بوجود — جز حیرتم از حیات چیزی نفزود
رفتیم باکراه و ندانیم چه بود — زین آمدن و بودن و رفتن مقصود

(قصه ۱)

گوید ... در این جهان ... آورده ... خود ... ام ... قصه ... نه بستیم ... از ...

... مقصود از این آمدن و بودن ...

... قصه ... ام ... مطلوب ...

... این ... خود ... و اراده ... قصه ... است ...

... در این ... است ... دیگر ... باشد ... در حقیقت ... گفته ... از این است ایمان .

... بیان است از ...

— ۱ —

اسرار ازل را نه تو دانی و نه من[1] — وین حرف معما نه تو خوانی و نه من
هست از پس پرده گفتگوی من و تو — چون پرده برافتد نه تو مانی و نه من

خطاب ... خواهند کرد ... این ... از ... جهان ... ازل ... را ... در ...

جوابی گفته اند و گفته ایم ... ازل ... اسرار ازل را ... ندانیم این ... را کشف کنیم ...

چگونه ... حوادث ... آغاز شده . هرچه هم گفته اند و گفته ایم از پس پرده بوده است این عالم ... چون

پرده است ... ازل ... خیال ... درک ... چنین این پرده برفته روح ... کند

... جسم ... و ... پرده ... از ... گریه این ...

... نارسیدن فرصت پس از آنکه ... چگونه ... برای ... .

— ۲ —

آنانکه محیط فضل و آداب شدند — در جمع کمال شمع اصحاب شدند[2]
ره زین شب تاریک نبردند برون — گفتند فسانه‌ای و در خواب شدند

گوید علما و حکما ... فضل و آداب احاطه کرده ... کمال ... کشف ... این ...

(۱) این رباعی ... نسخه ... است ...

... را آورده ... کشیده ... برای ...

— (۴) —

قومی ز گزاف در غرور افتادند — قومی ز پی حور و قصور افتادند
معلوم شود چو پرده‌ها بردارند — کز کوی تو دور دور افتادند

... در غرور ... حق را ... حقیقت ...

... حقیقت ... گردیم ... خیال ...

... دوران جهان ... قصور ... پرده ...

... مرگ ... حقیقت ... قصور ... است ...

... ۱۹ ... این ... است ... کشف ... است .

— (۵) —

قومی متفکرند اندر ره دین — جمعی متحیرند در شک و یقین
ناگاه منادیی برآید ز کمین — کای بی‌خبران راه نه آنست و نه این

این رباعی ... دین ... است ... یقین ... است ...

... است . ... است ... است .

... است ... که ... خود ... است ... این ...

... خود ... کرده ... این رباعی هم ... است ...

حقیقت ممکن نیست .

— (۶) —

بسیار بگشتیم به گرد در و دشت — اندر همه آفاق بگشتیم بگشت
کس را نشنیدیم که آمد زین راه — راهی که برفت راهرو باز نگشت

... از عالم ... مرگ ... از عالم ... هم ... چگونه است

... نیست ... است ... است ... این ...

... از مرگ ... است ... است ...

... است ... حیرت ...

حقیقت ... است .

(۷)

ترکیب پیاله‌ای که درهم پیوست — بشکستن آن روا نمی‌دارد مست
چندین سر و ساق نازنین از کف دست — از مهر که پیوست و به کین که شکست[1]

(۱) در بعض نسخ مصرع چنین است: از بهر چه ساخت و از برای چه شکست

این رباعی مانند این است که در عالم وجود اراده و حکمت [illegible] ... [illegible]

[illegible] اگر خواست [illegible] این [illegible] و خورد کردن این [illegible] برای چیست [illegible]

اراده حکمت نیست [illegible] برای چه [illegible] برای چیست [illegible] این تنها خیام [illegible]

باشد [illegible] دولت [illegible] در عالم [illegible] ترکیب وجوب [illegible] اراده و حکمت [illegible]

[illegible] بیان [illegible] یعنی [illegible] لاادری .

(۸)

دارنده چو ترکیب طبایع آراست [1] / از بهر چه او فکندش اندر کم و کاست
گر نیک آمد شکستن از بهر چه بود / ور نیک نیامد این صور عیب کراست

این رباعی سبب شده که [illegible] خیام [illegible] ...

[illegible] ...

[illegible] ...

[illegible] ...

(۱) این مصرع [illegible] گر نیک نشد این [illegible]

[illegible] ...

[illegible] ...

[illegible] ...

[illegible] ...

[illegible] لاادری [illegible] .

(۹)

هر چند که رنگ و روی زیباست مرا / چون لاله رخ و چو سرو بالاست مرا
معلوم نشد که در طربخانه خاک / نقاش ازل بهر چه آراست مرا

[illegible] ...

[illegible] ...

[illegible] ...

[illegible] این به لاادری [illegible] .

(۱۰)

دل سر حیات اگر کماهی دانست / در مرگ هم اسرار الهی دانست [1]
امروز که با خودی ندانستی هیچ / فردا که ز خود روی چه خواهی دانست

[illegible]

این رباعی را در [illegible] ...

[illegible] ...

[illegible] ...

[illegible] .

(۱۱)

از آمدن و رفتن ما سودی کو / وز تار امید عمر ما پودی کو
چندین سر و پای نازنینان جهان [1] / می‌سوزد و خاک می‌شود دودی کو

[illegible] ...

[illegible] ...

[illegible] ...

[illegible] ...

(۱) [illegible]

[illegible] .

[illegible] ...

[illegible] .

(۱۲) (این کوزه‌گر دهر چنین جام لطیف)

جامی است که عقل آفرین می‌زندش / صد بوسه ز مهر بر جبین می‌زندش
این کوزه‌گر دهر چنین جام لطیف / می‌سازد و باز بر زمین می‌زندش

و در این رباعی [illegible] ...

[illegible] ...

[illegible] لاادری است :

۱۴

آغاز روان گشتن این زرین طاس [1] / انجام فرو رفتن این [illegible]
[illegible] / [illegible]

[illegible] لاادری است [illegible] ...

[illegible] :

اجرام که ساکنان این ایوانند / اسباب تردد خردمندانند
هان تا سر رشته خرد گم نکنی / کانان که مدبرند سرگردانند

(۱) [illegible] ...

[illegible] ...

[illegible]

مقصودش اینکه این بیت رکیک ... ابیات دیگر ... ؟

... را ... نتیجه چیست ... قسمت بزرگ ... در این عالم ...

هم دیگر ... که ... هیچ ... درجات ... برگزیده ... .

— (۱۵) —

از آمدنم نبود گردون را سود / وز رفتن من جلال و جاهش نفزود / وز هیچ کسی نیز دو گوشم نشنود / کاین آمدن و رفتنم از بهر چه بود

این رباعی هم از ... است ... ؟ گفته‌اند .

(۱۶)

ای دل تو بادراک معما نرسی / در نکته زیرکان دانا نرسی / اینجا ز می لعل بهشتی می‌ساز / کانجا که بهشت است رسی یا نرسی

این رباعی ... ؟ ... این ...

تو ... این ... ؟

... یعنی ... از ... .

— (۱۷) —

چون نیست حقیقت و یقین اندر دست / نتوان به امید شک همه عمر نشست / هان تا ننهیم جام می از کف دست / در بی‌خبری مرد چه هشیار چه مست

این رباعی هم مانند سابق ... ؟

... ؟

— (۱۸) —

دریاب که از روح جدا خواهی شد[1] / در پرده اسرار فنا خواهی شد / می نوش ندانی از کجا آمده‌ای / خوش باش ندانی به کجا خواهی رفت

این رباعی هم مانند ... ؟

... این رباعی ... ؟

... .

— (۱۹) —

کس خلد و جحیم را ندیده است ای دل / گوید که از آن جهان رسیده است ای دل / امید و هراس ما به چیزیست کزان / جز نام و نشانی نه پدید است ای دل

... مصرع ... ؟

و شاید چنین بوده: کس نیز از آنجا نرسیده است ای دل

(۲۰)

گر ... ؟

(۱) بنظر من این خطاب ... صحیح نیست که دریاب که از روح جدا خواهی شد ... بجای ... :
دریاب که از جان جدا خواهی شد / یا دریاب که ... ؟

این رباعی ... ؟

دیگر ... این رباعی ... ؟

... رباعیات را ... .

— (۲۱) —

در پرده اسرار کسی را ره نیست / زین تعبیه جان هیچ کس آگه نیست / جز در دل خاک هیچ منزلگه نیست / ... ؟

این رباعی ... ؟

— (۲۲) —

آنان که به کار عقل در می‌کوشند / هیهات که جمله گاو نر می‌دوشند / آن به که لباس ابلهی درپوشند / کامروز به عقل تره می‌نفروشند

این رباعی ... ؟

... ؟

... .

— (۲۳) —

آن قصر که بر چرخ همی زد پهلو / بر درگه او شهان نهادندی رو / دیدیم که بر کنگره‌اش فاخته‌ای / بنشسته همی گفت که کوکوکوکو

... ؟

... ؟

— (۲۴) —

این کهنه رباط را که عالم نام است / و آرامگه ابلق صبح و شام است / بزمی است که وامانده صد جمشید است / قصری است که تکیه‌گاه صد بهرام است

در این رباعی ... ؟

(۲۵)

آن قصر که جمشید در او جام گرفت / آهو بچه کرد و روبه آرام گرفت[1] / بهرام که گور می‌گرفتی همه عمر / دیدی که چگونه گور بهرام گرفت

... ؟

— (۲۶) —

از تن چو برفت جان پاک من و تو / خشتی دو نهند بر مغاک من و تو / وانگه ز برای خشت گور دگران / در کالبدی کشند خاک من و تو

... ؟

— (۲۷) —

بر فرش? خاک خفتگان می‌بینم / در زیر زمین نهفتگان می‌بینم / چندانکه به صحرای عدم می‌نگرم / ناآمدگان و رفتگان می‌بینم

(۱) در بعضی نسخه عوض روبه شیر آرام گرفت و آن بهتر است ... ؟
... ؟

بر رفع حجاب ... نیست آن رفت که ... قطع نظر از این ... که ترجمهٔ آن نه تنها نوع انسان که ... می‌توان

نسبت ... داد ... نسبت ذات حضرت ... گذشته ... است

(۲۸)

مرغی دیدم نشسته بر بارهٔ طوس　　در چنگ گرفته کلهٔ کیکاوس
با کله همی گفت که افسوس افسوس　　کو بانگ جرس‌ها و کجا نالهٔ کوس

در مصرع اول ... نشسته ... رباعی ... تغییر ...

و عاقبت ... راه ... نیاید

(۲۹)

در کارگه کوزه‌گری رفتم دوش　　دیدم دو هزار کوزه گویا و خموش
هر یک به زبان حال با من گفتند[1]　　کو کوزه‌گر و کوزه‌خر و کوزه‌فروش

چه این رباعی ... است ... کوزه ... به زبان ... گفت ... به حال ... انتظار داد

(۳۰)

در کارگه کوزه‌گری کردم رای　　در پایهٔ چرخ دیدم استاد به پای
می‌کرد دلیر کوزه را دسته و سر　　از کلهٔ پادشاه و از دست گدای

با کلهٔ ... دست ... گدای ... شنید.

(۳۱)

ای کوزه‌گرا بکوش اگر هشیاری　　تا چند کنی بر گل آدم خواری
انگشت فریدون و کف کیخسرو　　بر چرخ نهاده‌ای چه می‌پنداری

(۱) در بعضی نسخه‌ها این مصراع چنین است: این کوزه به آن کوزه همی گفت به هوش　و در یک نسخه ... چنین است: ناگاه یکی کوزه برآمد به خروش

کوزه‌گر ... در چرخ ... خاک ... پدران

(۳۲)

دی کوزه‌گری بدیدم اندر بازار　　بر پاره گلی لگد همی زد بسیار
وان گل به زبان حال با او می‌گفت　　من همچو تو بوده‌ام مرا نیکو دار

... لگد ... این ... لگد ... کسته.

(۳۳)

این کوزه‌گران که دست در گل دارند　　عقل و خرد و هوش بر آن بگمارند
مشت و لگد و طپانچه تا چند زنند　　خاک پدران است چه می‌پندارند

(۳۴)

افسانه ... به حرف ... که ... گل ...

(۳۴)

این کوزه چو من عاشق زاری بوده است　　در بند سر زلف نگاری بوده است
این دسته که بر گردن او می‌بینی　　دستی است که بر گردن یاری بوده است

این رباعی یکی از بهترین رباعیات ... است ... عشق ... را

(۳۵)

پیش از من و تو لیل و نهاری بوده است[1]　　گردنده فلک نیز به کاری بوده است
زنهار قدم به خاک آهسته نهی　　کان مردمک چشم نگاری بوده است

... این رباعی ... است ... به ... بگیرد.

(۱) این رباعی ... خفف الوطء ما اظن ادیم الارض الا من هذه الاجساد
... سر ... الاجساد ...
... جاء الارض ...

(۳۶)

در هر دشتی که لاله‌زاری بوده است　　آن لاله ز خون شهریاری بوده است
هر برگ بنفشه کز زمین می‌روید[1]　　خالی است که بر رخ نگاری بوده است

... این ... گفته ... لطیف ... خوب ... به ... جمال ... است

کمی ...

(۳۷)

هر سبزه که بر کنار جویی رسته است　　گویی ز لب فرشته‌خویی رسته است
پا بر سر سبزه تا به خواری ننهی[1]　　کان سبزه ز خاک لاله‌رویی رسته است

... آهسته ...

(۳۸)

... گر ... تا ... خون عزیزان ...

... خون عزیزان ...

که ... عزیزان ...

(۳۹)

ابر آمد و زار بر سر سبزه گریست　　بی بادهٔ ارغوان نمی‌باید زیست
این سبزه که امروز تماشاگه ماست　　تا سبزهٔ خاک ما تماشاگه کیست

(۱) ... بیت ... از ... چنین گفته ام ... (۲) ... در این بیت ... این لاله ... خون ... است

این رباعی ... از ... انقلاب ... است ... در این ... با شراب ... کند

... سبز ... در ... که از ... برای ... گذشته ...

... نه ... آمد ... بر ... بگذرد ... با ...

... است ... که ... است

(۴۰)

بر سنگ زدم دوش سبوی کاشی　　سرمست بدم که کردم این اوباشی
با من به زبان حال می‌گفت سبو　　من چون تو بدم تو نیز چون من باشی

... کوزه ... به زبان حال ... تو ...

... که ... را ...

(۴۱)

... رفته ... 　　... نشسته
... نشسته ...

هر کس ...

... که ... است ... این ... را ... است.

خود بیان ارایش [illegible] چو [illegible] شد. تماشا کن [illegible] است [illegible] دای عالم [illegible]

دیگر ادبیات [illegible] است.

— (۴۵) —

آنها که فلک زینت دهر آرایند آیند و روند و باز باهم آیند
در دامن آسمان و در جیب زمین خلقی است که تا خدا نمیرد زایند

این رباعی [illegible] موافق است که [illegible] این [illegible] ترکیب [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

— (۴۶) —

این [illegible] خاک گشته [illegible] [illegible] آه این چه شراب است که ناخورده [illegible]

[illegible]

— (۴۳) —

[illegible]

[illegible]

[illegible]

— (۴۴) —

خیام که خیمه‌های حکمت می‌دوخت در کورهٔ غم فتاده ناگاه بسوخت
مقراض اجل طناب عمرش ببرید دلال قضا برایگانش بفروخت

ظاهراً گفته شده [illegible] این رباعی [illegible]

— (۴۶) —

ما لعبتکانیم و فلک لعبت‌باز از روی حقیقتی نه از روی مجاز
بازیچه همی کنیم بر نطع وجود رفتیم به صندوق عدم یک یک باز

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

— (۴۷) —

چون ابر به نوروز رخ لاله بشست[1] برخیز و به جام باده کن عزم درست
کاین سبزه که امروز تماشاگه توست فردا همه از خاک تو برخواهد رست

در این رباعی [illegible]

[illegible]

— (۴۸) —

بر کوزه‌گری پریر کردم گذری از خاک همی نمود هر دم هنری
من دیدم اگر ندید هر بی‌بصری خاک پدرم در کف هر کوزه‌گری

[illegible]

— (۴۹) —

یک جرعه می ز ملک کاووس به است [illegible]
[illegible]

این رباعی [illegible]

[illegible]

(۱) [illegible]

[illegible] (۲) [illegible]

— (۵۰) —

[illegible]

[illegible]

[illegible]

— (۵۱) —

یک چند به کودکی به استاد شدیم یک چند به استادی خود شاد شدیم
پایان سخن شنو که ما را چه رسید چون آب برآمدیم و چون باد شدیم[1]

[illegible]

[illegible]

— (۵۲) —

آنها که کهن شدند و اینها که نواند هر کس به مراد خویش یک تک بدوند
این کهنه جهان به کس نماند باقی رفتند و رویم و دیگر آیند و روند

این رباعی [illegible]

— (۵۳) —

[illegible]

[illegible]

[illegible]

و از این رباعی آغاز شده هستی تغییر [illegible] و از طرف دیگر همه به هم پیوسته بر فرض که چنین گوی باشد نه که لا ادری مطلق است

و میگوید در همه چیز شک داریم حتی در اینکه میگوئیم شک داریم شک داریم هرگاه همه چیز را حقیقت بداند

حتی طرف نقیض را این معنی و همه چیز را حقیقت [illegible] جز خیال نمیداند حقیقت یافت

خیال است یکی که [illegible] مطلق است میگوید هیچ چیز حقیقت ندارد ولی مانند خیام همه این قسمت

دانسته است تغییر را و جهان سرگشته تر از آن میبیند مقصود این که مطلق نیست خیالی محض را میگوید

و نه همه چیز را حقیقت میداند و لا ادری مطلق هم نیست حتی نسبت به نیستی مطلق هم لا ادری باشد و [illegible]

کنم گذشته [illegible] هم [illegible] هیچ است [illegible] مانند هیچ است این

میگوید این هستی هیچ است و مانند هست که صحیح است همه چیز بر هم هیچ است .

— (۵۴) —

دنیا دیدی و هرچه دیدی هیچ است (۱) / وان نیز که گفتی و شنیدی هیچ است / سرتاسر آفاق دویدی هیچ است / وان نیز که در خانه خزیدی هیچ است

x گفته نشده رفت و آمد در جهان و هرچه دیدی و هرچه شد دارد مانند هیچ است .

---

(۱) این رباعی را بهم نسبت داده که مصراع اول [illegible] دنیا دیدی و دنیا و دوران [illegible] هیچ است بجای این صحیح تر است .

— (۵۵) —

دنیا بمراد رانده گیر آخر چه / وین نامه عمر خوانده گیر آخر چه / گیرم که بکام دل بماندی صد سال / صد سال دگر بمانده گیر آخر چه (۱)

با زبان [illegible] و هرچه [illegible] ثابت شده [illegible] در این جهان [illegible]

گفته اند [illegible] جهان [illegible] در خوب [illegible] ولی [illegible]

[illegible] ترا [illegible] که [illegible]

[illegible] لا تشترن الا شیئا [illegible]

ذلک الیقین

— (۵۶) —

بنگر ز جهان چه طرف بربستم هیچ / وز حاصل عمر چیست در دستم هیچ / شمع طربم ولی چو بنشستم هیچ / من جام جمم ولی چو بشکستم هیچ (۲)

[illegible] این رباعی [illegible] جهان [illegible] عالم [illegible] است

— (۵۷) —

دیدار چو [illegible] / [illegible] چشیده [illegible] / هم [illegible] / خوش باش که [illegible] (۳)

---

(۱) این رباعی [illegible] [illegible]

(۲) این رباعی را [illegible] [illegible] (۳) این رباعی [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] چون [illegible] یک خواب بود [illegible] .

[illegible] این [illegible] است .

— (۵۸) —

رندی دیدم نشسته بر خنگ زمین / نه کفر و نه اسلام و نه دنیا و نه دین / نه حق نه حقیقت نه شریعت نه یقین / اندر دو جهان کرا بود زهره این

[illegible] این است که این [illegible] حیرت است .

— (۵۹) —

نه لایق مسجدم نه درخورد کنشت / ایزد داند گل مرا از چه سرشت (۱) / چون کافر درویشم و چون قحبه زشت / نه دین نه دنیا نه امید بهشت

این رباعی [illegible] هیچ چیز [illegible] که [illegible] هیچ [illegible]

بهشتی باشم .

— (۶۰) —

این چرخ فلک که ما درو حیرانیم / فانوس خیال از او مثالی دانیم / خورشید چراغدان و عالم فانوس / ما چون صوریم کاندر او گردانیم (۱)

[illegible] حیرت [illegible]

[illegible] لا ادری و حیرت مطلق [illegible] .

— (۶۱) —

ای کاش که جای آرمیدن بودی / یا این ره دور را رسیدن بودی / کاش از پی صد هزار سال از دل خاک / چون سبزه امید بردمیدن بودی (۲)

---

(۱) [illegible]

۲ — این [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] کاش این [illegible]

[illegible]

[illegible] .

(۶۲)

[illegible] چرخ [illegible] / [illegible] / [illegible] / [illegible]

[illegible]

— (۶۳) —

ای چرخ فلک خرابی از کینه تست / بیدادگری شیوه دیرینه تست / ای خاک اگر سینه تو بشکافند / بس گوهر قیمتی که در سینه تست

[illegible]

[illegible]

[illegible]

این [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] عالم وجود [illegible]

[illegible]

— (۶۴) —

چون [illegible] آدمی [illegible]   جز درد دل و [illegible] نیست [illegible]

خرم دل آنکه یک نفس [illegible]   [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

— (۶۵) —

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

(۶۶)

— (۶۷) —

[illegible]

[illegible]

[illegible]

— (۶۸) —

[illegible]   [illegible]

[illegible]   [illegible]

[illegible]

[illegible]

— (۶۹) —

[illegible]

[illegible]

[illegible]

— (۷۰) —

[illegible]

(۱) [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

— (۷۱) —

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

— (۷۲) —

[illegible]

[illegible]

[illegible]

— (۷۳) —

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

— (۷۴) —

[illegible]   [illegible]

[illegible]   [illegible]

[illegible]

[illegible]

(۱) [illegible]

[illegible] گذشتنی است پس از مردن چه فایده دارد که [illegible] خورد یا مور دیگر؟

— (۷۵) —

شادی بطلب که حاصل عمر دمی است
هر ذره ز خاک کیقبادی و جمی است
احوال جهان و اصل این عمر که هست
خوابی و خیالی و فریبی و دمی است

[illegible]

— (۷۶) —

ای بس که نباشیم و جهان خواهد بود
نه نام ز ما و نه نشان خواهد بود
زین پیش نبودیم و نبد هیچ خلل
زین پس چو نباشیم همان خواهد بود

[illegible]

(۷۷)

ای چرخ همه خسیسی را چیز دهی
گرمابه و آسیاب و [illegible] دهی
آزاده بنان شب گروگان بنهد
شاید که برین چنین فلک تیز دهی

[illegible]

— (۷۸) —

چند از پی حرص و آز تن فرسوده
دیده است روی گرد جهان بیهوده
رفتند و رویم و باز آیند و روند
یک دم به مراد خویشتن نابوده

[illegible]

— (۷۹) —

تا چند اسیر رنگ و بوئی شده
چند از پی هر زشت و نکوئی شده
گر چشمهٔ زمزمی و گر آب حیات
آخر به دل خاک فرو خواهی شد

[illegible]

— (۸۰) —

چون کار نه بر مراد ما خواهد رفت
اندیشه و جهد ما کجا خواهد رفت
پیوسته نشسته‌ایم در حسرت آنک
دیر آمده‌ایم و زود می‌باید رفت

[illegible]

— (۸۱) —

از جملهٔ رفتگان این راه دراز
باز آمده کو که خبر گوید باز
هان بر سر این دو راهه از روی نیاز (۱)
تا هیچ نمانی که نمی‌آیی باز

[illegible]

(۸۲)

گر آمدنم به من بدی نامدمی
ور نیز شدن به من بدی کی شدمی
به زان نبدی که اندرین دیر خراب
نه آمدمی نه شدمی نه بدمی

[illegible]

— (۸۳) —

گر بر فلکم دست بدی چون یزدان
برداشتمی من این فلک را ز میان
وز نو فلکی دگر چنان ساختمی
کآزاده به کام دل رسیدی آسان

[illegible]

— (٨٤) —

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

— (٨٥) —

[illegible]

[illegible]

[illegible]

— (٨٦) —

[illegible]

[illegible]

[illegible]

(١) [illegible]

[illegible]

[illegible]

— (٨٨) —

[illegible]

[illegible]

— (٨٩) —

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

— (٩٠) —

[illegible]

[illegible]

[illegible]

— (٩١) —

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

— (٩٢) —

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

— (٩٣) —

آمد سحری ندا ز میخانهٔ ما   کی رند خراباتی دیوانهٔ ما

برخیز که پر کنیم پیمانه ز می   زان پیش که پر کنند پیمانهٔ ما

[illegible]

— (٩٤) —

[illegible]

[illegible]

[illegible]

— (٩٥) —

[illegible]

[illegible]

[illegible]

به آن تعلق میشود هم چیزی از ایمان یا کفر باقی نیست زیرا که اندیشه بمیرد خواهد بود

— (۹۶) —

چون نیست مقام ما در این دهر مقیم
پس بی می و معشوقه خطائیست عظیم
تا کی ز قدیم و محدث امیدم و بیم
چون من رفتم جهان چه محدث چه قدیم .

چکیده — دیگر [illegible] چه قدیم و محدث که [illegible] و از [illegible] جاودانی [illegible] نیست — جهان قدیم و حادث چه فرق دارد .

— (۹۷) —

در خواب بدم مرا خردمندی گفت
کز خواب کسی را گل شادی نشکفت
کاری چه کنی که با اجل باشد جفت[1]
برخیز که زیر خاک میباید خفت

چکیده — تو که در خواب [illegible] خواهی شد دیر عمر کوتاه را چرا باز [illegible] — [illegible] در خواب خواهی کرد .

— (۹۸) —

فردا علم نفاق طی خواهم کرد
با موی سپید قصد می خواهم کرد
پیمانه عمر من به هفتاد رسید
این دم نکنم نشاط کی خواهم کرد

چکیده — [illegible] دیگر از [illegible] عمر [illegible] — [illegible]

[1] مصرع [illegible] خواب مرگ [illegible]

[illegible] تا [illegible] — [illegible]

— (۹۹) —

چون عمر به سر رسد چه شیرین و چه تلخ
پیمانه چو پر شود چه بغداد و چه بلخ
می نوش که بعد از من و تو ماه بسی
از سلخ به غره آید از غره به سلخ

چکیده — [illegible] — [illegible] خواهد گردید .

— (۱۰۰) —

بردار پیاله و سبو ای دلجو
برگرد به گرد سبزه زار و لب جو
کاین چرخ بسی قد بتان مه رو
صد بار پیاله کرد و صد بار سبو

چکیده — [illegible] — [illegible] شده ایم و خواهیم شد .

— (۱۰۱) —

چون لاله به نوروز قدح گیر بدست
با لاله رخی اگر ترا فرصت هست
می نوش به خرمی که این چرخ کهن
ناگاه ترا چو خاک گرداند پست

چکیده — [illegible] — [illegible]

[illegible] خواهی شد .

— (۱۰۲) —

زان پیش که از زمانه تابی بخوریم
با یکدیگر دو ساغر ناب بخوریم
کاین چرخ فلک وقت شدن ما را
چندان ندهد امان که آبی بخوریم

تا زمانه [illegible] — [illegible] مرگ [illegible] — [illegible] بخوریم .

— (۱۰۳) —

زان کوزه می که نیست در وی ضرری
پرکن قدحی بخور به من ده دگری
زان پیشتر ای صنم که در رهگذری
خاک من و تو کوزه کند کوزه گری

چکیده — ای صنم تا خاک ما کوزه نشده ایم می بخوریم [illegible] .

— (۱۰۴) —

آن لعل در آبگینه ساده بیار
وان محرم و مونس هر آزاده بیار
چون میدانی که مدت عالم خاک
بادیست که زود بگذرد باده بیار

چکیده — [illegible] — [illegible] در این عالم خاک [illegible] باد .

— (۱۰۵) —

طبعم به نماز و روزه چون مایل شد
گفتم که مراد کلیم حاصل شد
[illegible][2]
[illegible]

[illegible] — [illegible] نصیب خود [illegible] .

— (۱۰۶) —

ابر آمد و زار بر سر سبزه گریست
بی باده گلرنگ نمی‌باید زیست
[illegible]
[illegible]

چکیده — [illegible] — از خاک [illegible] .

— (۱۰۷) —

در دل نتوان درخت اندوه نشاند
همواره کتاب خرمی باید خواند
می باید خورد و کام دل باید راند
پیداست که چند در جهان خواهی ماند

چکیده — [illegible] — [illegible] می خوریم و خوش کنیم که از جهان برویم .

— (۱۰۸) —

چون آمدنم نبود روز نخست
وین رفتن بی مراد عزمیست درست
برخیز و میان ببند ای ساقی چست
کاندوه جهان به می فرو خواهم شست

چکیده — [illegible] — [illegible]

— (۱۰۹) —

تا چند اسیر عقل هر روزه شویم　　در دهر چه صد ساله چه یکروزه شویم
خوش در ده تو کاسه می زان پیش که ما　　در کارگه کوزه‌گران کوزه شویم

غفلت در دام اسیر اند . که نمی بینی با عمر زمانه حیران بشیم [illegible] بس کاسه می را بجای خوش بزن [illegible] دیگر کوزه شده . می خوش باشیم و الله فکر هم .

— (۱۱۰) —

تن در غم روزگار بیداد مده　　یاد از غم گذشتگان ناشاد مده
دل جز بسر زلف پریزاده مده　　بی باده مباش و عمر بر باد مده

خود را از ستم روزگار ملول مکن ، یاد از غم گذشتگان بیاد نیاور ، عمر را بیهوده بر باد مده ، دل خود را بیک پریزاده خوش بده ، عمر برباد نشود .

— (۱۱۱) —

روزیکه گذشته است ازو یاد مکن　　فردا که نیامده است فریاد مکن
بر نامده و گذشته بنیاد مکن　　حالی خوش باش و عمر بر باد مکن

بیان مطلب است هر چه گذشته دم غنیمت است گذشته را نباید یاد کرد و آینده نیامده .

— (۱۱۲) —

بر چهره گل نسیم نوروز خوش است　　در صحن چمن روی دلفروز خوش است
از دی که گذشت هر چه گوئی خوش نیست　　خوش باش و ز دی مگو که امروز خوش است

هر چه گذشته . هر گذشته را نباید طلب کرد . عمر همان دم حال است ، دیروز را فراموش کن و امروز را خوش باش ، [illegible] دلفروز [illegible] .

۱۱۳

تا دست باتفاق بر هم نزنیم　　پائی ز نشاط بر سر غم نزنیم
خیزیم و دمی زنیم پیش از دم صبح　　کاین صبح بسی دمد که ما دم نزنیم

یعنی اگر دست بیکدیگر ندهیم و غم را لگد کوب نکنیم [illegible] تا چه عمر را غنیمت بدانیم [illegible] فرصت از دست رفته است .

— (۱۱۴) —

امشب رخ [illegible] ام دمی بستم　　کز خواب [illegible] دران بستم
لب بر لب [illegible] بر [illegible]　　تا [illegible] گرد [illegible]

یعنی [illegible] ام شب [illegible] از [illegible] حیران [illegible] بیس [illegible] دار دل [illegible] گذشت [illegible] اگر این [illegible] نشاط [illegible] .

— (۱۱۵) —

صبح است دمی بر می گلرنگ زنیم　　وین شیشه نام و ننگ بر سنگ زنیم
دست از امل دراز خود باز کشیم　　در زلف دراز و دامن چنگ زنیم

چون صبح گاه عیش [illegible] است نکته [illegible] نام و ننگ [illegible] مردم [illegible] با زلفهای دراز [illegible] این دنیا [illegible] گله دست بزلف چنگ بزنیم .

— (۱۱۶) —

چون عهده نمی‌شود کسی فردا را　　حالی خوش کن تو این دل شیدا را
می نوش بماهتاب ای ماه که ماه　　بسیار بتابد و نیابد ما را

سبب دلخوشی که [illegible] اندیشه خود را از رحمت دنیا [illegible] ای ماه رخ ماهتاب [illegible] که ما را [illegible] نیابیم .

— (۱۱۷) —

می خوردن و شاد بودن آیین منست　　فارغ بودن ز کفر و دین دین منست
گفتم بعروس دهر کابین تو چیست　　گفتا دل خرم تو کابین منست

[illegible] چون اندیشه [illegible] کفر و دین [illegible] فقط [illegible] کابین [illegible] تعبیر [illegible] این است [illegible] ترک [illegible] دل خوش [illegible] مردم دنیا [illegible] لفظ [illegible] خود را خرم [illegible] —

— (۱۱۸) —

در ده می لعل [illegible] ای ساقی　　[illegible] ز [illegible] شیشه خون ای ساقی
[illegible] محرم [illegible] ای ساقی　　[illegible]

[illegible] خوب گفته حافظ　　می بخور منبر بسوزان مردم آزاری مکن　　[illegible]

[illegible] دل خود [illegible] خون دل [illegible] خون رز خورده [illegible] .

۱۱۹

ساقی گل و سبزه بس طربناک شده است　　دریاب که هفته دگر خاک شده است
می نوش و گلی بچین که تا درنگری　　گل خاک شده است و سبزه خاشاک شده است

یعنی [illegible] گل و سبزه [illegible] تمام شده [illegible] خاک شده [illegible] دیگر درک کنی

— (۱۲۰) —

زان می که [illegible] قوت روانست　　زان [illegible] گرانست
برنه [illegible] قدح [illegible] فانیست　　[illegible]

[illegible] عمر چون باد [illegible] زان

— (۱۲۱) —

با لطف [illegible]　　بنشسته [illegible]
لطف [illegible]　　دنیا [illegible]

[illegible] گفت [illegible] ؟

دشوار است. یعنی که اگر تو هم خود را بهره بیعت کردی پس از آن با پرواز عشق و زاری باشد برای زیست و ادب ...

تا هم بر گشیده ای با آب گریه ... دیگر به جوی می آید پس از آن ... است و زیستی.

— (۱۲۲) —

در دایرهٔ سپهر ناپیدا غور
می نوش به خوشدلی که دور است به جور
نوبت چو به دور تو رسد آه مکن
جامی است که جمله را چشانند به دور

دلالت می‌کند در این دو جهان ... برای هر کسی چنین دوری است و تمام می‌شود در نوبت خود و خوش باش چه جای ... و نوبت ... مردانه جام مرگ را در نوبت خود نوش کن چنانچه دیگران مردانه نوش کرده‌اند ...

— (۱۲۳) —

هر گه که بنفشه جامه در رنگ زند
در دامن گل باد صبا چنگ زند
آن کس بود او که با سیم بری
می نوشد و جام بر سر سنگ زند

هنگام بهار بنفشه ... گل باد صبا ... از ... هر ... است ... خفته است که ... عمر را دانسته ...

— (۱۲۴) —

برخیز و مخور غم جهان گذران
خوش باش و دمی به شادمانی گذران
در طبع جهان اگر وفایی بودی
نوبت به تو خود نیامدی از دگران

یعنی غم گذشتن جهان را ... نوبت ... عمر ... است.

— (۱۲۵) —

این چرخ فلک بهر هلاک من و تو
قصدی دارد به جان پاک من و تو
بر سبزه نشین بتا که دیری نزید
تا سبزه برون دمد ز خاک من و تو

کنایت است که پیری ... رسید تا هستی خود را خوش باشد ...

— (۱۲۶) —

دوران جهان بی می و ساقی هیچ است
بی زمزمهٔ نای عراقی هیچ است
هر چند در احوال جهان می‌نگرم
حاصل همه عشرت است باقی هیچ است

وقت عمر اگر به خوشی نگذرد هر چند عمر ... است اما ... بهتر است.

— (۱۲۷) —

با سرو قدی تازه‌تر از خرمن گل
از دست مده جام می و دامن گل
زان پیش که ناگه شود از باد اجل
پیراهن عمر تو چو پیراهن گل

... در ... است ... که به یک ... تا خوش ... بسیار ... دادگر ...

مدیر ... به ... آن را ... می‌کند.

— (۱۲۸) —

زان پیش که نام تو ز عالم برود
می خور که چو می به دل رسد غم برود
بگشای سر زلف بتی بند ز بند
زان پیش که بند بندت از هم برود

الطاف ... رباعی ... زیبا است ... خوب ... باشد و دلبر خوش باشی.

— (۱۲۹) —

جز راه قلندران میخانه مپوی
جز باده و جز سماع و جز یار مجوی
بر کف قدح باده و بر دوش سبوی
می نوش کن ای نگار بیهوده مگوی

یکی ... جز خوش ... در این جهان ... اندیشه ... حرف بیهوده است.

— (۱۳۰) —

عمرت تا کی به خودپرستی گذرد
یا در پی نیستی و هستی گذرد
می خور که چنین عمر که غم در پی اوست
آن به که به خواب یا به مستی گذرد

انسان ... کار ... برای خودپرستی است و ... است که برای ... باشد ... هستی هم ...

برای این است ... یا ... خوش ... است ... عمر ...

— (۱۳۱) —

چون نیست ز هر چه هست جز باد به دست
روزی که ز هر چه هست نقصان و شکست
انگار که هر چه هست در عالم نیست
پندار که هر چه نیست در عالم هست

... انسان ... که ... از ... مشو ... هستیم ...

هم نیست ... همه است ... خوش باش.

— (۱۳۲) —

قصری که جمشید در او جام گرفت
آهو بچه کرد و شیر آرام گرفت
بهرام که گور می‌گرفتی همه عمر
دیدی که چگونه گور بهرام گرفت

هم ... عیش ... را در این ... برای ... تمام ... که ... برای ... است ...

اگر ... دست ... کجا ... گذشت ... است ... یک ... است ...

جوی ... زمانه ... جوانی ... در ... به ... ما ...

(۱۳۳)

دانی که سپیده دم خروس سحری
هر لحظه چرا همی کند جلوه‌گری (نوحه)
یعنی که نمودند در آیینهٔ صبح
کز عمر شبی گذشت و تو بی‌خبری (۱)

حقیقت ... صبح ... از ... جهان ... گذشتن عمر خبر است ... از ... است ... که ...

— (۱۳۴) —

... تا ... (۲)
تا صبح ... نشسته ...
زان پیش که در نفس کم آید
... خود ...

... است ... در ... گردن ... است ... برای ... کم ...

... باشد ... است.

— (۱۳۵) —

~~هم بنده ... تلخ~~ (۳)

این چرخ که با کسی نمی‌گوید راز
کشته است به ظلم صد هزار محمود و ایاز
می خور که به کس عمر دوباره ندهند
هر کس که شد از جهان نمی‌آید باز

این چرخ جهان ... محمود و ایاز را در ... کسی ... پس ... خوش ...

... رفته باز نگردد.

— (۱۳۶) —

هم ... خواری ... تلخ است ... جام ... خوش باش ... بر ... که ...

(۱) این رباعی ... (۲) این ... (۳) ...
... برای ... است ... در این ...
... تجربه ... که ... تجربه ...

[illegible] درویشی دیگر زاید در کار، غالب سبب تردد گمراهی و نقص است [illegible] مردمان به خیال [illegible] حق [illegible]

[illegible] بیت [illegible] .

— (۱۳۷) —

[illegible] گفتم [illegible] خرابی کفتا [illegible] (۱)

[illegible] است [illegible] .

— (۱۳۸) —

[illegible] (۲)

[illegible] .

— (۱۳۹) —

[illegible] (۳)

[illegible] .

(۱۴۰)

[illegible] (۴)

(۱) [illegible]

[illegible]

[illegible] .

(۱۴۱)

[illegible] (۱)

[illegible]

(۱۴۲)

[illegible] (۲)

[illegible]

[illegible]

۱۴۳

[illegible]

[illegible] .

— (۱۴۴) —

[illegible]

(۱) [illegible]

[illegible] (۲) [illegible]

[illegible] (۳) [illegible]

[illegible] (۴)

[illegible]

[illegible]

[illegible] .

— (۱۴۵) —

[illegible] (۱) (۲)

[illegible]

[illegible]

(۱۴۶)

امروز [illegible]

[illegible] .

— (۱۴۷) —

[illegible]

[illegible]

[illegible] .

(۱) [illegible]

[illegible] .

(۱) [illegible]

۱۴۸

— بر روی نکوی و لب جوی و گل و ورد — تا بتوانم عیش و طرب خواهم کرد

— تا بوده ام و باشم و خواهم باشم — می خورده ام و بخورم و خواهم خورد (۱)

[illegible]

[illegible] .

— (۱۴۹) —

[illegible] (۲)

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

(۱) [illegible]

[illegible]

(۲) [illegible]

[illegible]

— (۱۵۰) —

ای دوست بیا تا غم فردا نخوریم ... وین یکدم عمر را غنیمت شمریم ... فردا که ازین دیر کهن درگذریم ... با هفت‌هزارسالگان سربسریم (۱)

حقا سخن نیکو [illegible] با هفت‌هزار سال پیش [illegible] .

— (۱۵۱) —

از کرده روزگار بهره برگیر ... بر تخت طرب نشین و ساغر برگیر ... از طاعت و معصیت خدا مستغنی است ... باری تو مراد خود ز عالم برگیر (۲)

میگوید از کرده روزگار بهره برگیر برای اینکه [illegible] دیگر طاعت و معصیت هم خدا را [illegible]

[illegible] این باب [illegible] .

— (۱۵۲) —

در دهر [illegible] ... [illegible] ... با دختر رز نشین [illegible] ... دختر [illegible] (۳)

شراب را دختر رز [illegible] این است [illegible]

جوان [illegible] . و دختر [illegible]

۱۵۳ (۱)

آنها که ز پیش رفته‌اند ای ساقی ... در خاک غرور خفته‌اند ای ساقی ... رو باده خور و حقیقت از من بشنو ... باد است هرآنچه گفته‌اند ای ساقی

---

(۱) [illegible] (۲) [illegible] (۳) [illegible]

[illegible]

[illegible]

(۱۵۴)

تا چند حدیث پنج و چهار ای ساقی ... مشکل چه یکی چه صد هزار ای ساقی ... خاکیم همه چنگ بساز ای ساقی ... بادیم همه باده بیار ای ساقی (۱)

[illegible]

[illegible]

(۱۵۵)

ای دل چو زمانه می‌کند غمناکت ... ناگه برود ز تن روان پاکت ... بر سبزه نشین و خوش بزی روزی چند ... زان پیش که سبزه بردمد از خاکت (۲)

[illegible]

[illegible]

(۱۵۶)

می نوش که عمر جاودانی اینست ... خود حاصلت از دور جوانی اینست ... هنگام گل و باده و یاران سرمست ... خوش باش دمی که زندگانی اینست (۳)

---

(۱) [illegible] (۲) [illegible] (۳) [illegible]

[illegible]

[illegible] .

(۱۵۷)

در دهر هر آنکه نیم نانی دارد ... وز بهر نشست آشیانی دارد ... نه خادم کس بود نه مخدوم کسی ... گو شاد بزی که خوش جهانی دارد (۱)

[illegible]

[illegible]

(۱۵۸)

گویند بهشت و حور و کوثر باشد ... جوی می و شیر و شهد و شکر باشد ... پر کن قدح باده و بر دستم نه ... نقدی ز هزار نسیه بهتر باشد (۲)

نقد از نسیه بهتر است برای اینکه [illegible]

[illegible] .

(۱۵۹)

[illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible]

---

(۱) [illegible] (۲) [illegible] (۳) [illegible]

[illegible]

[illegible] .

(۱۶۰)

[illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] (۱)

[illegible] .

(۱۶۱)

خیام زمانه از کسی دارد ننگ ... کو در غم ایام نشیند دلتنگ ... می خور تو در آبگینه با ناله چنگ ... زان پیش که آبگینه آید بر سنگ (۲)

[illegible]

[illegible] .

(۱۶۲)

[illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] (۳)

---

(۱) [illegible] (۲) [illegible] (۳) [illegible]

[illegible]

(۱۶۳)

[illegible]

- (۱۶۴) -

[illegible]

[illegible]

(۱۶۵)

[illegible]

[illegible]

(۱۶۷)

[illegible]

(۱۶۸)

[illegible]

— (۱۶۹) —

[illegible]

(۱) [illegible]

[illegible]

— (۱۷۰) —

[illegible]

— (۱۷۱) —

[illegible]

— (۱۷۲) —

[illegible]

(۱) [illegible]

(۱۷۳)

صحبت [illegible]

[illegible]

[illegible]

(۱۷۴)

این عشق [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

(۱۷۵)

برخیز [illegible]

[illegible]

[illegible]

(۱۷۶)

[illegible]

(۱) [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

(۱۷۷)

اگر [illegible]

[illegible]

[illegible]

(۱۷۸)

[illegible]

[illegible]

[illegible]

(۱۷۹)

[illegible]

(۱) [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

(۱۸۰)

[illegible]

[illegible]

(۱۸۱)

[illegible]

[illegible]

(۱۸۲)

[illegible]

[illegible]

[illegible]

(۱) [illegible]

[illegible]

[illegible]

(۱۸۳)

[illegible]

[illegible]

[illegible]

(۱۸۴)

[illegible]

[illegible]

[illegible]

(۱۸۵)

[illegible]

[illegible]

[illegible]

(۱) [illegible]

[illegible]

(۱۸۶) (۱)

گند از غصه دگر رنگ گردد   وانه [illegible] گردد   گند از دمی که ز رنگ [illegible]   [illegible] فلک در جهت گرد

چون غافل انسان در غصه [illegible] محال است [illegible] در این خیالات محال [illegible]

فلک [illegible] راه [illegible] .

(۱۸۷) (۲)

در چشم تو عالم ار چه می آرایند   مگرای بدانچه عاقلان نگرایند   بسیار چو تو روند و بسیار آیند   بربای نصیب خویش کت بربایند

[illegible] عالم [illegible] دنیا [illegible] در نظر انسان [illegible]

حکم صحیح [illegible] فریب نمی خورند [illegible] فریب [illegible] مرد [illegible]

خوشبه [illegible] نصیب خود را بربایند چون است [illegible] بر هر چه [illegible] نصیب [illegible] .

۱۸۸

اکنون که ز خوشدلی بجز نام نماند   یک همدم پخته جز می خام نماند   دست طرب از ساغر می باز مگیر   امروز که در دست بجز جام نماند

خوشدلی [illegible] این است که [illegible] عاقل [illegible]

تنها [illegible] می برد [illegible] این [illegible] .

جام [illegible] نام [illegible]

(۱) [illegible]

[illegible]

(۱۸۹)

گویند کسان بهشت با حور خوش است   من می گویم که آب انگور خوش است   این نقد بگیر و دست از آن نسیه بدار   کآواز دهل شنیدن از دور خوش است

[illegible] رباعی گفته شده [illegible] جمله [illegible] که [illegible]

[illegible] این است [illegible]

[illegible] خیام [illegible] این است که [illegible] گفته [illegible] .

(۱۹۰)

گاویست در آسمان و نامش پروین   یک گاو دگر نهفته در زیر زمین   چشم خردت گشای چون اهل یقین   زیر و زبر دو گاو مشتی خر بین

[illegible] خیام [illegible] مردم [illegible]

خیال [illegible] چشم خود [illegible] .

— (۱۹۱) — (۱)

شخصی زنی فاحشه را گفتا مستی   هر لحظه به دام دگری پابستی   گفتا شیخا هر آنچه گویی هستم   اما تو چنانکه می نمایی هستی

شیخ [illegible] فریب مردم [illegible] . [illegible] جواب [illegible]

جواب شیخ [illegible] اگر [illegible] باشد این [illegible]

[illegible]

(۱) شیخ [illegible] اگر [illegible]

[illegible]

۱۹۲ (۱)

یک جرعه می ز ملک کاووس به است   از تخت قباد و ملکت طوس به است   هر ناله که رندی به سحرگاه زند   از طاعت زاهدان سالوس به است

[illegible] . خود [illegible] . [illegible] از طاعت زاهدان [illegible]

[illegible] بهتر است

(۱۹۳) (۲)

در صومعه گرچه با نیاز آمده ایم   حقا که نه از پی نماز آمده ایم   اینجا روزی سبوی دردی خوردیم   آن کهنه شده است باز باز آمده ایم

[illegible]

[illegible] است

(۱۹۴) (۳)

[illegible] تاج [illegible]   دستار قصب [illegible]   تسبیح [illegible] تزویر است   تا کی [illegible]

[illegible] تسبیح [illegible] .

(۱۹۵) (۳)

[illegible] چرا [illegible] می خوری [illegible]

بهتر از این [illegible]

(۱۹۶) (۴)

می خور که به زیر گل بسی خواهی خفت   بی مونس و بی رفیق و بی همدم و جفت   زنهار به کس مگو تو این راز نهفت   هر لاله که پژمرد نخواهد بشکفت

(۱) [illegible]

(۲) [illegible]

[illegible]

[illegible] بهشت [illegible]

پس [illegible] .

(۱۹۷) (۱)

جامی و بتی و ساقیی بر لب کشت   این جمله مرا نقد و ترا نسیه بهشت   منزل ز بهشت و دوزخ [illegible]   [illegible]

در این رباعی [illegible] بهشت و دوزخ [illegible]

[illegible]

[illegible] .

(۱۹۸) (۲)

یا رب تو جمال آن مه مهرانگیز   آراسته ای به سنبل عنبربیز   پس حکم همی کنی که در وی منگر   این حکم چنان بود که کج دار و مریز

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

(۱) [illegible] خیام [illegible]

[illegible]

[illegible] .

که عجب را ای ... حق ... که ... به ... در این ... علم ... می‌کند .

(۱۹۹)

ای ... عالم ... دوزخ ... [illegible]

... است که ... به ... [illegible]

(۲۰۰)

اگر ... دوزخی ... است ... دوزخ ... دل ... است ... [illegible]

می‌گوید ... دوزخ ... است ... مردم ... [illegible]

... از چیزی ... [illegible]

... بهشت ... [illegible]

... [illegible]

... بهشت این ... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... بهشت ... [illegible]

... بهشت ... از ... بهشت و دوزخ ... [illegible]

در قرآن ... است ... [illegible]

(۲۰۱)

گویند بهشت و حور عین خواهد بود ... آنجا می ناب و انگبین خواهد بود ... گر ما می و معشوقه گزیدیم چه باک ... آخر نه به عاقبت همین خواهد بود

می‌گوید ... بهشت ... [illegible]

... [illegible]

۲۰۲

... روزه ... [illegible]

... روزه ... [illegible]

... [illegible]

... گفته ... است .

(۲۰۳)

یک جرعه می ملک جهان می‌ارزد ... خشت سر خم هزار جان می‌ارزد ... آن لب که به ... حقا که هزار ... می‌ارزد

... [illegible]

(۲۰۴)

... [illegible]

می‌گوید ... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

(۲۰۵)

من هیچ ندانم که مرا آنکه سرشت ... از اهل بهشت کرد یا دوزخ زشت ... جامی و بتی و بربطی بر لب کشت ... این هر سه مرا نقد و ترا نسیه بهشت

... این است ... بهشت و دوزخ ... [illegible]

... نسیه بهشت ... [illegible]

(۲۰۶)

... [illegible]

می‌گوید ... [illegible]

... [illegible]

(۲۰۷)

... [illegible]

در بعضی نسخه‌ها این رباعی این شکل است ... [illegible]

... رمضان ... [illegible]

می‌گوید ... شراب ... [illegible]

... [illegible]

(۲۰۸)

چون مرده شوم خاک مرا گم سازید ... احوال مرا عبرت مردم سازید ... خاک تن من به باده آغشته کنید ... وز کالبدم خشت سر خم سازید

می‌گوید ... [illegible]

... خشت ... [illegible]

آغشته شود .

۲۰۹

... [illegible]

... است .

۲۱۰

چون مرده شوم به باده شوئید مرا ... تلقین ز شراب ناب گوئید مرا ... خواهید به روز حشر یابید مرا ... از خاک در میکده جوئید مرا

... [illegible]

---

(۱) ... حافظ ... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

۲۱۱

[illegible]

گر ... [illegible]

[illegible]

۲۱۲

تا چند زنم به روی دریاها خشت بیزار شدم ز بت‌پرستان و کنشت خیام که گفت دوزخی خواهد بود که رفت به دوزخ و که آمد ز بهشت

[illegible]

[illegible]

(۲۱۳) (۱)

تا بتوانی خدمت رندان میکن بنیاد نماز و روزه ویران میکن بشنو سخن راست که خیام گفت می میخور و ره میزن و احسان میکن

[illegible]

[illegible]

[illegible]

۲۱۴

گر ... ناقص بود ... نقص کند ... عیب ... [illegible]

(۱) [illegible]

[illegible]

[illegible]

(۲۱۵)

امشب می جام یکمنی خواهم کرد خود را به دو جام می غنی خواهم کرد اول سه طلاق عقل و دین خواهم گفت پس دختر رز را به زنی خواهم کرد

[illegible]

۲۱۶

آنها که ... عقل ... شدند در حسرت ... شدند ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

۲۱۷

زان پیش که بر سرت شبیخون آرند فرمای که تا باده گلگون آرند تو زر نه‌ای ای غافل نادان که ترا در خاک نهند و باز بیرون آرند

[illegible]

[illegible]

[illegible]

۲۱۸

ای دل چو حقیقت جهان هست مجاز چندین چه بری خواری ازین رنج دراز تن را به قضا سپار و با درد بساز کاین رفته قلم ز بهر تو ناید باز

[illegible]

[illegible]

۲۱۹

از رفته قلم هیچ دگرگون نشود وز خوردن غم بجز جگر خون نشود گر در همه عمر خویش خونابه خوری یک قطره از آن که هست افزون نشود

[illegible]

[illegible]

۲۲۰

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

(۱) [illegible]

[illegible]

[illegible]

(۲۲۱) (۱)

تا خاک مرا به قالب آمیخته‌اند بس فتنه که از خاک برانگیخته‌اند من بهتر ازین نمی‌توانم بودن کز بوته مرا چنین برون ریخته‌اند

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

(۲۲۲)

گر ... دست بدی چون یزدان ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

(۱) [illegible]

۲۲۷

این چرخ فلک [illegible] هم خوردن [illegible] پرگل [illegible] تا با [illegible] (۱)

این رباعی هم بیان [illegible] است [illegible] .

(۲۲۸)

روزی که [illegible] دنیا [illegible] [illegible] [illegible]

این رباعی هم بیان [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] برای [illegible] .

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

این [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] .

۲۳۰

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

این رباعی [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] (۱)

۲۲۳

زین پیش نشان [illegible] [illegible] دیروز [illegible] هم خوردن [illegible] (۱)

این رباعی صریح [illegible] هم چیز را [illegible] [illegible] .

(۲۲۴)

چون روز اول [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

صریح [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] این جا [illegible] [illegible]

(۲۲۵)

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

این [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] ؟

(۲۲۶) (۱)

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] این [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] .

[illegible]

۲۳۴

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] .

۲۳۵

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

این رباعی [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] .

۲۳۶

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] .

۲۳۱

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] .

۲۳۲

~~[illegible]~~

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] نیست .

(۱)

۲۳۳

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] .

(۱) [illegible]

۲۳۷

در چشم محققان چه زیبا و چه زشت / نزد همه عاشقان چه دوزخ چه بهشت
پوشیدن بیدلان چه اطلس چه پلاس / زیر سر عاشقان چه بالین چه خشت

[illegible]

۲۳۸

گر روی زمین بجمله آباد کنی / چندان نبود که خاطری شاد کنی
گر بنده کنی به لطف آزادی را / بهتر که هزار بنده آزاد کنی

[illegible]

۲۳۹

[illegible]

[illegible]

۲۴۰

گردون نگری ز قد فرسوده ماست / جیحون اثری ز اشک پالوده ماست
دوزخ شرری ز رنج بیهوده ماست / فردوس دمی ز وقت آسوده ماست

[illegible]

۲۴۱

[illegible]

[illegible]

۲۴۲

یک نان به دو روز اگر بود حاصل مرد / وز کوزه شکسته‌ای دمی آب سرد
مأمور کم از خودی چرا باید بود / یا خدمت چون خودی چرا باید کرد (۱)

(۱) یک قطعه ابن یمین شاعر بهمین مضمون است که گوید:
دو قرص نان اگر از گندم است اگر از جو / دوتای جامه اگر کهنه است اگر از نو
چهار گوشه دیوار خود بخاطر جمع / که کس نگوید از اینجا بخیز و آنجا رو
هزار بار نکوتر بنزد ابن یمین / ز فر سلطنت کیقباد و کیخسرو

[illegible]

۲۴۳

از جرم حضیض خاک تا اوج زحل / کردم همه مشکلات گردون را حل
بیرون جستم ز قید هر مکر و حیل / هر بند گشاده شد مگر بند اجل

[illegible]

۲۴۴

در دهر کسی بگلعذاری نرسید / تا بر دلش از زمانه خاری نرسید
در شانه نگر که تا بصد شاخ نشد / دستش بسر زلف نگاری نرسید

[illegible]

۲۴۵

گر باده خوری تو با خردمندان خور / یا با صنمی لاله‌رخی خندان خور
بسیار مخور ورد مکن فاش مساز / اندک خور و گه گاه خور و پنهان خور

[illegible]

۲۴۶

[illegible]

[illegible]

۲۴۷

[illegible] / ای آنکه خبر نداری از عالم عشق [illegible]

[illegible]

و ترجمه این رباعیات ... [illegible] ... میرزا ... و وقت ... شده ... حقیقة ... [illegible]

ترجمه ... که ... البلیع ... [illegible] ... قدیم ... ۱۲۹۲ ... [illegible]

درباره حسین رشیدی تبریزی ... [illegible] ... حسین ... [illegible]

شیخ محمد ... در سنه ۸۶۵ نوشته و این نسخه ... این نسخه ... [illegible]

... [illegible] ... مخطوطات ... این نسخه ... [illegible]

... [illegible] ... شده ... البلیع ... [illegible]

این دو نسخه قدیم ... رباعیات ... تحقیق آورده ... این وقت ... [illegible]

با دو نسخه دیگر ... و کتب ... در سنه ۱۲۹۲ هجری ... [illegible]

دیگری در ایران بخط ... در سنه ۱۲۸۴ ... چاپ سنگی شده ... [illegible]

... [illegible] ... نسخه ... [illegible]

... [illegible] ... خیام ... [illegible]

... [illegible] ... خیام ... [illegible]

... [illegible] ... خیام ... [illegible]

... [illegible] ... این وقت ... [illegible]

... [illegible] ... خیام ... محقق ... [illegible]

... [illegible] ... این نسخه ... [illegible]

... [illegible] ... این ... در ایران ... [illegible]

چیزی ... [illegible] ... رباعیات ... [illegible]

... [illegible] ... این نسخه رباعیات ... حسین رشیدی تبریزی ... [illegible]

... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ... خیام ... [illegible]

... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ... محمد ... [illegible]

... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ... حسین ... تبریزی ... [illegible]

... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ... فصل اول ... [illegible]

فصل ثانی ... فصل ثالث ... [illegible]

... [illegible] ... فصل خامس ... [illegible]

... [illegible] ... فصل سادس ... [illegible]

فصل سابع ... [illegible]

... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ... ۸۶۷ ... [illegible]

... [illegible] ... خیام ... [illegible]

... [illegible] ...

خیام ... [illegible]

... [illegible] ...

... [illegible] ... خیام ... [illegible]

... [illegible] ...

تاریخ ولادت خیام ... [illegible]

... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ... محمد ... خیام ... [illegible]

... [illegible] ...

۲۴۹

[illegible]

۲۵۰

[illegible]

۲۵۱

[illegible]

۲۵۲

[illegible]

[illegible]

۲۴۸

[illegible]

[illegible]

۲۵۷

[illegible]

۲۵۸

[illegible]

۲۵۹

[illegible]

[illegible]

۲۵۲

[illegible]

۲۵۴

[illegible]

۲۵۵

[illegible]

۲۵۶

[illegible]

۲ – یعنی در این رسم ... هر طرف جوی روان است و گلهای رنگارنگ ... ای [illegible] خرج در ... کش نیست برو باغ خودی

[illegible] خوشتر ... در [illegible] خویش کن

۲۶۰

برخیز و دهم بوسه ... رنگ رخ خود ... این عشق [illegible] ... برروی [illegible]

... این است ... نشسته و خوبی ... عشق ... کاینات ... است ... سبب [illegible]

از حیرت ... از ... گردیده ... جسته شد ... یار ... بر جسته ... در این عشق [illegible]

... گریبان ... دوست ... بی ... خورده ... که ... عشق باشد ... دوام است ... خوش [illegible]

۲۶۱

... است ... حرف ... است ... ما ... که دل ... این ... بنم

تا ... بجواب ... کنم

۲۶۲

ای ... چهره ... بیداد ... عهد ... است ... را ... زیرا ... شرمی

چون ... است ... این ... است ... رخ ... جهت ... است

... است ... برای ... است ... برای ... است ... می ...

۲۶۳

حقا ... محکم ... یک چند ... یا ... خوش ... است ... یاد

یعنی ... بیا ... که ... غم ... است ... شراب ... است ... بخور

۲۶۴

می خور مدام ... راح ... است ... چون ... است ... غم ... در باده ... گیتی ... است

یعنی برای ... از ... غم ... ما ... است ... ها

۲۶۵

در ... حور است ... به ... که ... گرچه ... این ... شد ... است ... بهشت

برای ... است ... از ... برگشت ... همراه ... خورده ... کشی ...

... از بهشت ... گناه ... ما ... است

۲۶۶

در ... کمتر است ... زیرا که ... نیست ... هرکس ... است ... است ... خود ... نیست

یعنی ... تحقیق ... جهت ... زیرا که ... از ... گرفته

... است ... برای ... تحقیق ... بجای ... را ... خود ... مستی

... برای ... تحقیق ... برای ... تعصب ... خیال ... نمی‌شود

(۱) ... ازین ... است ... است ... از ... است

از ... این ... است ... هر یک ... است ...

یعنی ... است ... است ... امروز و فردا ... نیست .

۲۶۷

در ... که ... کرد ... است ... خون ... این ... چین ... کرد

... است ... رفت ... حرام ... ظلم ...

... است ... این است ... ای ...

... است ... این ... این ... است ... شد

... است ... این ... را ... در ... است ... چون ...

این ... است ... این ... است ... است ...

... است ... نیست ... مانند ... .

۲۶۸

ای ... می خوردن است ... خون ... است ... گر ... این ... است

یعنی ... این ... است ... این ... اگر ...

... رحمت ... بخشش ... .

۲۶۹

... چشمان ... است ... که ... است ... است ... ما ... است ...

یعنی ... است ... لطیف ... است ...

... نیست ... و ... لطیف ... اگر ... .

... است ... است ... نمی‌شد .

۲۷۰

دریغ ... عیش ... که ... که ... ما ... گر ...

درخصوص این رباعی ... تحقیق شده ... این رباعی از خیام ... از ...

قطعه ... است ... است ... جلال ... است ... خطاب ... است .

۲۷۱

هر که طلوع صبح ... باشد ... باشد ... کرد ... باشد ... باشد

یعنی برای ... صبح ... است ... است ... در ... است

... عیش ... .

(۱) در بعضی نسخه‌ها ... است ... در این ... در بعضی نسخه‌ها ... است

... است زیرا ... این ... است ... در بعضی نسخه‌ها ...

... است ... این ... است ...

بجا رها بستی چنین زنهار مکن.

۲۷۲

در صومعه و مدرسه و دیر و کنشت / ترسنده ز دوزخند و جویای بهشت / آن کس که ز اسرار خدا باخبر است / زین تخم در اندرون دل هیچ نکشت

[illegible]

۲۷۳

می خوردن و گرد نیکوان گردیدن / به زانکه به زرق زاهدی ورزیدن / گر عاشق و مست دوزخی خواهد بود / پس روی بهشت کس نخواهد دیدن

[illegible]

۲۷۴

[illegible]

۲۷۵

خوش باش که پخته‌اند سودای تو دی / فارغ شده‌اند از تمنای تو دی / قصه چه کنم که بی‌تقاضای تو دی / دادند قرار کار فردای تو دی

[illegible]

۲۷۶

[illegible] (۱)

[illegible]

۲۷۷

[illegible] (۲)

(۱) [illegible]

[illegible]

۲۷۸

[illegible]

[illegible]

۲۷۹

[illegible]

[illegible]

[illegible]

۲۸۰

ای آنکه نتیجهٔ چهار و هفتی / وز هفت و چهار دائم اندر تفتی / می خور که هزار بار بیشت گفتم / باز آمدنت نیست چو رفتی رفتی

[illegible]

۲۸۱

[illegible]

[illegible]

۲۸۲

یاران به موافقت چو [illegible] (۱)

[illegible]

۲۸۳

[illegible]

(۱) [illegible]

حالت آمدن برف [illegible] [illegible] خوب گفته [illegible]

[illegible] .

۲۸۴

[illegible]

[illegible] خیام [illegible] .

۲۸۵

[illegible]

[illegible] نصیحت [illegible]

۲۸۶

[illegible]

۲۸۷

[illegible]

(۱) [illegible]

[illegible]

۲۸۸

[illegible]

۲۸۹

[illegible]

۲۹۰

[illegible]

[illegible]

[illegible] .

۲۹۱

[illegible] (۱)

[illegible] .

۲۹۲

[illegible]

۲۹۳

[illegible]

۲۹۴

[illegible]

(۱) [illegible]

[illegible]

۲۹۵

[illegible] (۱)

[illegible]

۲۹۶

[illegible]

۲۹۷

[illegible]

(۱) [illegible]

۲۹۸

هر صبح که روی لاله شبنم گیرد / بالای بنفشه در چمن خم گیرد / انصاف مرا ز غنچه خوش می آید / کو دامن خویشتن فراهم گیرد

[illegible]

۲۹۹

دل گفت مرا علم لدنی هوس است / تعلیم کن اگر ترا دسترس است / گفتم که الف گفت دگر هیچ مگو / در خانه اگر کس است یک حرف بس است

[illegible]

[illegible]

۳۰۰

[illegible]

[illegible]

غرض عبادت ... [illegible]

۳۰۱

آن جسم پیاله بین که جانست شراب ... [illegible]

[illegible]

۳۰۲

[illegible]

۳۰۳

[illegible]

[illegible]

۳۰۴

[illegible]

۳۰۵

[illegible]

[illegible] خیام دانسته :

۲۰۶

[illegible]

[illegible]

[illegible] که در [illegible] :

۲۰۷

من مرد نیم که مرگ را بیم آید
کان نیم مرا خوشتر از این نیم آید
جانیست مرا [illegible]
تسلیم کنم چو وقت تسلیم آید

۲۰۸

گفتی دو سه روزی از جهان کم دیدم
[illegible]
[illegible]
[illegible]

---

(۱) [illegible]

[illegible]

شرب خیام [illegible]

۲۰۹

می در قدح لطافت [illegible] لطیف
در کاسه شیشه [illegible] لطیف
[illegible]
[illegible] لطیف (۱)

[illegible]

[illegible] لطیف است [illegible] .

۲۱۰ (۲)

بشنو ز من ای زبده یاران کهن
اندیشه مکن ز این فلک بی سر و بن
بر گوشه عرصه قناعت بنشین
بازیچه چرخ را تماشا میکن

[illegible]

[illegible]

---

(۱) [illegible]

[illegible]

۲۱۱

می خوردن و شاد بودن آئین من است
[illegible]

این رباعی معروف است [illegible]

[illegible]

[illegible]

۲۱۲

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

۲۱۳ (۱)

[illegible]

---

(۱) [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] :

۲۱۴

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

۲۱۵

قرآن که مهین کلام خوانند آن را
گه گاه نه بر دوام خوانند آن را
در خط پیاله آیتی روشن هست
کاندر همه جا مدام خوانند آن را

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

شراب را به شیشه خود و خطر باید در شیشه خود نه مستور از خطر باید هم این است از قرار که گفته‌اند ... در آن

ایران در دوره رنه پیدا شد ... بس شده ... شراب ... که نه ... گوارند

در عهد جمشید ... هم صرف است ... در خط ... است که از این است نه ... آرند

جای تامل است .

۲۱۶

در بزم گلی باده به پیمانه نخورد
با یار ندیمی ز غم هجر نخورد

فردا که خورم عیش کنم با دل شاد
گر تو نخوری ز غم تو سنگ نخورد

در بعض نسخه‌ها این رباعی چنین نوشته است ... بر رخ ... گر تو نخوری ز غم تو خاک خورد ... به سال ... خیام و کلام عاقله

نیست ... در مصراع آخری آن ... گر تو نخوری ... خاک خورد .

۲۱۷

... نرفتم ... گفتم ... گفت ... فرق ...

... در حضرت ... یوسف ... چه ... که ...

... هم ... به ... گفتم ... برای ... قدر هم ...

... بر ... دارد ... بر این ...

... است چه آن ... که در ... است

۲۱۸

... ...
... ...
بر فرق نهم قرابه ...
... خوردیم ... برق

... ... تفاوت ... این است ... شراب

... ... است ... گرفت ... جسم ... است ... است ... هر چه ...

... است ... این رباعی ... است ... فرق ...

... نیست ... در ... حقیقت ... است ... است ...

... بر ... هم ... است ... نسبت آن به خیام ... نیست

۲۱۹

... جهان ... که ... جهان ... کف ...

... ترکیب ... در نیمه ... خوش ... باران ... است ... نه ... نیست

... از ... از ... است ...

نسبت رباعیات خیام است .

۲۲۰

... رفت
... رفت
... رفت
... رفت

... نیست ... این ... است ... که ... خیام ... حکم نیست

۲۲۱

... مصطبه ... خراب
... جام ... شراب
... ...
... ... شراب

... از ... است ... از ... در ...

... نسبت آن به خیام نیست

۲۲۲

عشقی که مجازی بود آبش نبود
چون آتش نیم‌مرده تابش نبود
عاشق باید که سال و ماه و شب و روز
آرام و قرار و خورد و خوابش نبود

اصطلاح عشق حقیقی و مجازی که عبادت حقیقت از شعر التصوف است و در زمان خیام هم ...

است که گفته‌ایم خیام از سبک التصوف دور است .

۲۲۳

هر روی کسی از ازل ...
... ...
... ...
... ...

... در این رباعی لفظ ... صحیح است ... خیام ...

۲۲۴

... ...
... ...
... ...
... ...

... از حضرت ... شده ... است ... سلطنت ...

... ... در ... جهان ... به ... کرد

... نیست ...

۲۲۵

... ...
... ...
... ...
... ...

... است ... جهان ... از ... خیام ...

ورنه به یقین گفت که تحقیق صحبت یکی بسیار ... [illegible] ولایت ... [illegible] ارادهٔ خود را تا

دروه چند ... وا گر دیگری ... [illegible] ... اراده‌ای که ... [illegible]

ور بجهان ... پس تسلیم باش برضای ... [illegible] .

۳۳۷

تا نفس تو ... [illegible] ... این راه ... [illegible] ... چون ... [illegible] ... من خواهم که ...

گیرم ... [illegible] ... مستقل ... [illegible] ... حقیقت طلب و

... [illegible] ... از ... [illegible] ... عارفانه است ... [illegible]

کائنات ... [illegible] .

۳۳۸

جانم ... [illegible] ... سر ... [illegible] ... درد ... [illegible] ... محبت ... [illegible] .

هرچه ... [illegible] ... محبت ... [illegible]

و درد ... محبت ... [illegible] .

(۱) ... [illegible]

... [illegible]

که ... [illegible] ... تو نیست ... [illegible] ... تو ... [illegible] ... برای ... [illegible]

رباعی عارفانه است ... [illegible] ... حقیقت ... [illegible] ... ممکن است ... [illegible]

و ... [illegible] ... عارفانه است ... [illegible]

(۱)

۳۳۹

... [illegible] ... این نقش ... [illegible] ... چشمش ... [illegible] ... نقشی ... [illegible]

گر ... [illegible] ... این ... [illegible] ... جواب ... [illegible]

... [illegible] ... نقش ... [illegible] ... مطلق ... [illegible]

... [illegible] ... عارفانه است ... [illegible]

... [illegible]

۳۴۰

از غایت ... [illegible] ... زنهار ... [illegible] ... فردا ... [illegible]

رباعی ... [illegible] ... عارفانه ... [illegible]

(۱) ... [illegible]

... [illegible] .

بنشین ... [illegible] ۳۴۱ ... [illegible] ... زین ... [illegible]

رباعی ... [illegible] ... خیام ... [illegible]

... [illegible] .

۳۴۲

... [illegible] ... گلی ... [illegible] ... گلی ... [illegible]

این رباعی ... [illegible] ... عارف ... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible] ... عالم ... [illegible]

... [illegible] ... کتب ... [illegible]

... [illegible] ... خیام ... [illegible]

۳۴۳

... [illegible] (۱)

این رباعی ... [illegible] ... مطلق ... [illegible]

... [illegible]

۳۴۴

می ... [illegible] ... خیام ... [illegible]

... [illegible] ... خیام است ... [illegible]

۳۴۵

گر ... [illegible] ... این بیت ... عالم ... [illegible]

گر مصراع اول این ... [illegible]

... [illegible]

... [illegible] (۱)

... [illegible]

... [illegible] .

۳۳۶

ای مرغ نگاه‌ات ز تو و سنه‌ام ارادم این ملاقه بندیم گر دیده تو با نگران‌است فریزخان‌های دوخته‌ام

باز خطاب به مرغ نگاه است، از همراهی است. اگر پری لایق بند دندان هستم زیرا ازادی ادام می‌ترسد

به اسیری به باگاه است یا فردان هستی و بخزان، قبیه دبیه بکنی چنانچه می‌نیم باز مرا از ازادگی زیرا لطف به

ز خیال کرده خود فرستم .

۳۳۷

باز خطاب به
خانه زنهار که این ما هیب از خوردن هم نه هیچ دلم هیب ان را ام که ز جغرانها عز ان الیس که ادیم هیب

میگوید بار جور غم رفت هیچ برای کانها غلی نران بجا است اگر که نباشد غزان بسی مدارد

که ته اگر این محسدون که بکند دنه خیلی نرق کسی حق گیر تا غم نابه .

۳۳۸

هر کو دل فرزانه‌ام حکوم نشد کم ماند ز اسرار او معلوم نشد نسبت ده خال عمر کردم شد در روز معلوم شده‌ام هیچ معلوم نشد

سابقا در این رباعی گفته شد. بهرف است در از فرزانه است و یک تا نقض هم به نظرمی آمد مگوید

کم مانده ز اسرار که معلوم نشد. الغا بگوید معلوم شد. معلوم است منصور شی این است به نظر او اما خود هم گاه اکثر گفته بود

بیره هم به دانستم و نمی‌دانم .

۳۳۹

این مرغ جفا پیشه عاجز بند، هرگز گره قبه نگشاید هرجا که پر یه کرد غم دارد غم و کوشش بگران و غم بینش

نگاه است ذکر است در آن را جفا پیشه میدانه و لطف نمی‌دانم جفا پیشه هجلر عاجز بند و منظور ابعفر نگاه و عقد

حسی است که است ز کار را دام و بال زیرسه به حقا تمام گردن جهان نمی‌دادیات به ملکات به بیات اجزمه و دان

هیچ درست و تغییر در زوال است جای ایستادن نیست .

۳۴۰

خوش باش در غصه بگران چه بود برمرغ فراق دختران خواهد بود خوشی در قلب روشن نشان دیدن لاهای بگذران را چه بود

بنا است جای گریه اگر خود غصه ای در تمام عمر شد نمی‌تمام شدنی نیست و نوبت فراق هجران را هم غصه

خورای تر تغییر نیست و میرای فلک خوشست ارا این هجران شده بی زحمت داشت کرده ام که قسمت

خوردن بنوش بگذران خوش بال جهان

۳۴۱

خرم دل آنکس که به سر رفت نشد در قطره و هم دریا و هم رود رفت نشد مرغ دل ز سرود عالم است درداد گرد کنج خرابه‌ای نرفت

حقا باز اگر خوبی کمان دانسته باشد در نمانی جا هم پیدا است اگر کسی که شکفته شده است تغییر می‌کرد هم فرو ماند

ای بگذرش چشم ابرو و هیف و جا مرد حال است دست به روی زمین دارد بگذرد بشم و به خوردن

رهم خرم و هم پرسم نشست بردم نیا نه بر رو چو هم است ان را بهشت برده که دگر فراهم آگاه شد ان

جنه هم باشد چون بجز نماند که دهد آشی را می‌شنود به دست از گریبان بر می‌دارد نگرندگی سینه مرغ

جز ایران نام ندانسته باشد بخت نبان فرض اید ام نا قص هم است مگر خوانده‌های قرض گفته بود

فصل در پیش رباعی گوید که نزد که کفته بود خبر گوید که گفته بوس برای رباعیات ری کرده گوق رباعیات

در باب است دقیق است که گرش بر از تفرقات دکفته مرام است نه برضا

۳۴۲

در عالم جان بهوش می‌باید بود در کار جهان خموش می‌باید بود تا چشم و زبان و گوش بر جا باشد با چشم و زبان و گوش می‌باید بود

رباعی عارفانه است که دیگری است باید در عالم جان و باطن رو داده در کار ظاهر جهان غافل شده

و با بقیه به که چشم و گوش و زبان همراه است باگه نبسته عرق کم غش و ریخته است.

نیمه اند حرف هم بگرییه بی اینها برای چه باشد داده شده به یک لطف هم در اثر صوفیانه

نیستم و از دست این مردم مکدرم چشم و زبان و گوش و عقل در سرم و لطف رباعی را خود هم تحصیل نکردم

که لطف دیگر هم فرق خواننده دیگر قرار دیبا باید دانسته اما که رنگ بهر حال این رباعی

خیلی زیبا است و دیگری هم هیف که ابتر آنهم از اداب به سیر ان

۳۴۳

آن کاسه که در پس گوش پرتو فند بشکسته دیر که رانه چه شد نه نند برادرم بخور بی کام کاسه را زسر ان کرده

مرفت رباعیات بیاری از خیام است دانه بان و جه عالی اش به قلب بس رسیده

۳۴۴

وردی که گر مراکه خفته است آن رهبری است اگر چه نمی‌زشت است

نکته که هم مردم دانی ترکم از زعه و دست و نه مرجع زشته است

میگوید تا خوبی خوشی در جهان دارم به سر بی می‌خواهم داد هر چند تمام این سعی هم دلنشین است

دنیا تمام شده نم کشیده برای فرقی فردا چنگی گفته عجب مرام داده ام ارزشته میده هم

۳۴۵

خوش باش که عالم گذران خواهد بود جان در پی تن نبرده‌ها خواهد بود

این کاسه سر که در تو بینی فردا زیر قدم کوزه گران خواهد بود

مضمون رباعی بالا شبیه به رباعی خیام است [illegible] که نقش است [illegible] ولی [illegible]
مبتذل کف [illegible] جان و تن [illegible] است [illegible] الفاظ [illegible]

۳۴۶

با مردم اهل و با حقایق آمیز — وز نااهلان هزار فرسنگ گریز
اندر دهد ترا خردمند بنوش — ور نوش رسد ز دست نااهل بریز

۳۴۷

مضمون خوب و پسندیده‌ای است ولیکن [illegible] زیبا است لیکن خیام [illegible]

۳۴۷

خیام تنت بخیمه‌ای ماند راست — جان سلطان است و منزلش دار بقاست
فراش اجل ز بهر دیگر منزل — این خیمه بیفکند چو سلطان برخاست

تکیه بر جاودانی [illegible] است [illegible] حقیقی او دار بقا است در این رباعی [illegible]
[illegible] دسته [illegible] که البته [illegible] است خیمه [illegible]
[illegible] است [illegible] را به [illegible] مترجم [illegible] نسبت داده است.

این رباعی از خیام است لیکن تنها در [illegible] است.

۳۴۸

ای رفته بچوگان قضا همچون گو — چپ میخور و راست میرو و هیچ مگو
کانکس که ترا فکند اندر تک و پو — او داند و او داند و او داند و او

تحقیق و تفصیلات درباره این رباعی در مقدمه کتاب گذشت رجوع شود.

۳۴۹

از دفتر عمر برگرفتم فالی — ناگاه ز سوز سینه صاحب‌حالی
میگفت خوشا کسی که اندر بر او — یاریست چو ماهی شبی چون سالی

یکی دیگر [illegible] دفتر عمر [illegible] [illegible] [illegible] که از هر [illegible] [illegible] است
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

۳۵۰

گفتم که دگر باده گلگون نخورم — می خون رزان است دگر خون نخورم
پیر خردم گفت بجد میگوئی — گفتم که مزاح میکنم چون نخورم

گرچه گوینده به سبک خیام [illegible] [illegible] گفتم [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] گفت [illegible] [illegible] [illegible] گفتم [illegible] مزاح است [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

۳۵۱

آن روز که نیست در شراب کم — زهری که از او دهر دهد تریاکم
زهر است غم جهان و تریاکش می — تریاک خورم ز زهر نیست باکم

مضمون خیامی است [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

۳۵۲

چون نیست درین زمانه سودی ز خرد — جز بیخرد از زمانه سودی نبرد
پیش آر از آن می که خرد را ببرد — تا بو که زمانه سوی ما هم نگرد.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

۳۵۲

[illegible] [illegible] [illegible] — تا [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] — [illegible] [illegible] عطار [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

۳۵۴

[illegible] [illegible] چون [illegible] — گفتم [illegible]
افسوس [illegible] — وان روزه [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
از [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

۳۵۵

خوشا شبی که صبح بر بامم افکنده گذرد روز باده در جامم افکنده می خورم و دل به خبر [illegible] کار دارم و بر [illegible]

رسم است [illegible] بعضی جوی عادت صبح در [illegible] جب [illegible] خیمه [illegible]

دیگر [illegible] ست خوب است و روی [illegible] نیست [illegible]

شب کمر و روز [illegible] بر درخ [illegible] شراب می خوردن این زمان

بخورد آن [illegible] بر بیگریه می بخورید

۳۵۶

این صورت که آن جمله نقش بت خیال | عارف خبر [illegible] که نه [illegible] خیال
بنشین قدحی به [illegible] باش | فارغ ز [illegible] نقش خیالات محال

دیگریه هر چه می بینی دوام [illegible] نقش خیال است هر دو [illegible] زوال پذیر است
هر کس حال [illegible] را با این نقش نمی بیند عارف [illegible] چنین [illegible] عیش [illegible]

نه خیال محال [illegible] در قدر [illegible]

۳۵۷

در حیطه نزهت زوالش فاک | جهان تو [illegible] از عالم [illegible]
می ده تر باده صبحی [illegible] | زان [illegible] که یه [illegible] ماک

بین [illegible] صرف [illegible] است دیگر [illegible] از عالم [illegible] در این [illegible] شده [illegible]
[illegible] برگردد [illegible] بال عمر [illegible] است در جهت [illegible]
[illegible]

۳۵۸

[illegible] | چون یک نظر کنی [illegible] سهل است
[illegible] | دیر ان [illegible] این [illegible] دار [illegible]

دیگریه [illegible] حقیقت [illegible] تعقیب [illegible] تعلیمات [illegible]
[illegible] هم اگر [illegible] سهل است [illegible]

هر کز فته [illegible] دیده [illegible] است [illegible] جای [illegible].

۳۵۹

از هر چه نه فرمی است کرتاهی به | می هم ز کف [illegible] به
مستی [illegible] به | یک جرعه می [illegible] به

[illegible] دیگریه در این [illegible] باید هر چیز را [illegible] اگر [illegible]
[illegible] هم [illegible] است.

۳۶۰

دست چو نبی [illegible] بگیرد | حیف است [illegible] دفتر [illegible]
[illegible] فارغ [illegible] | [illegible] نشینه [illegible] گیر [illegible]

[illegible] است [illegible] برای [illegible] دفتر [illegible] گرفته [illegible] جای [illegible]
[illegible] می خواهم [illegible] دیگریه [illegible] اگر
[illegible]

۳۶۱

تا کی ز جفای هر کسی [illegible] کنیم | [illegible] کنیم
[illegible] [illegible]

دیگریه تا کی این مردمان [illegible] قسمت [illegible] مردم از [illegible] قسمت [illegible]
[illegible] خود [illegible] این [illegible] بنشینم [illegible]

۳۶۲

[illegible] | [illegible] روح [illegible]
می گو چه [illegible] شد | می [illegible] سلطانی کر

دیگریه ~~[illegible]~~ [illegible] روح [illegible] اگر مردم [illegible]
[illegible] است [illegible] دیگریه از سلطانی [illegible] است

۳۶۳

[illegible] مستی خفته | وز کار [illegible] خانه [illegible]
می خورده [illegible] خفته [illegible] | الله لطیف [illegible] گفته

میکند که راه دیدم در خانه این رندان ظاهری درویش نماست و ظاهر سازی نمیکند و با حق رفتار خوب ساخته

و بجهت لطف حق مست و شیفته شده .

۳۶۴

سرمست به میخانه گذر کردم دوش پیری دیدم مست و سبوئی بر دوش

گفتم ز خدا شرم نداری ای پیر گفتا کرم از خداست می نوش خموش

در این رباعی میگوید که یکی از رندان ظاهر پرست نفس حقیقت شناسی که مانند مردم آنها را خوب میدانسته

در مستی هم اعتماد به کرم خدا دارند و این مضمون را از ریاکاران در صورت ظاهر بسبب نجات تو اندیشه

۳۶۵

با هر قدر ز هر برابر کردم وز خاک قناعت تیمم کردم شد عمر بیکره و در میان ما ان علم در او هم گم کردم

اگر یکی هم از جا با بنی نمرود داده در این تقصیر خواهد اگر برای طلب چاه دل فرو رفت کرم

از کفر بفرست پرهیز کردم بهم جمع این کار که از حقیقت برگزیدست و قدر او در حق انداخته شفقت

معرفت حال او را پرهیز نیز دور بکرد حقیقت طلبی مست شده ب ... رسید و همراه او در آن باب تعلق گرفتم اندیشیدم

۳۶۶

روزی می بر آرزو خفته بر بوی تو بر رخ اوست خفته دست و رو قدح و راست نهاده در حلقه زلف تو دست برافتاده

میگوید روزی مخفی دیده در حلقه قسمتی طاهر زنی را بر دوش مانند دیده ز زلف ... ام حتی مدام قدح ... داده

دلبر زلفت شده دام در آن زلف تو روی تو را در آتش میکند که از دنیا رهانیدم .

۳۶۷

گر باده خوری عشق بیفزاید هر آن سربلای باش عیش را افزاید خوی تو دامن مرا رسد از آن کس که جود و دل تو

میگوید بدین معنی را بدان دیر آنکه بستی و اندیشی زبان و اگر مردم از آن باشی که این نکو کنی با آن

در حکمت عیب نیست اینکه نباید .

۳۶۸

برخیز و بیا که چنگ بر ساز زنیم می نوش کنیم و نام بر ننگ زنیم سجاده به یک پیاله می بفروشیم این شیشه نام را بر سنگ زنیم

میگوید اگر هنر داری در حقیقت هستی این بجه بجب داده و در راه رود حرف تقوی جوی است بینی ای برای وی بدین مردم

در میان بجه عمدا رمال رخته شده با این ... که نه جسته هم بر سنگ زنی حقیقت شده بدین خاطر اینک مست شده

شیشه نام و ننگ را شکسته سجاده تزویر را بیک پیاله می بفروشیم و از این کار بزرگ است که هم ما با شیشه دل او

کسیکه چون سالها بر مستی عادت کرده هرزه او ترک کند مستانی ریاکاری دل جایه دیگر پیش پرستی

ما سبب حال است شکسته .

۳۶۹

چون نیست ز هرچه هست جز باد بدست در ده قدح شراب ناب ای ساقی غم خوردن بیهوده نه کار دل است با این همه دوران جهان است

میگوید با یکجا همی این ... جهان دوری روزی نیست ... دل خسته غم ... نکوئیم در قطع بیهوده است

ده که فایده پس تیغ قدح را بده .

۳۷۰

هنگام صبوح ای صنم فرخ پی عادت بخور صبوح و روی ازان محو روی ... شراب انگور ... بر دامنه بز ... خوش بیاریم

جز هر کسی محبوب با هنگ ... شود و خوب ... است و با ما نوری است در ... صبر بر روح ... اعتراف دنیا

بگذرد و نکنی ... حقیقت وابسته بشد ... هر دو ... بر ... شهرت در دو آن فرو دانی

هرگونه مستی و بیداری که آن مردم بتر از آن زاهد است

۳۷۱

هیهات که کار ... خواهد کرد تا کی ... در سر جهان گیر هر ... بروده ... هیچ از سرای ... فرو خرم کو

معتقد از هیچ خطرات ... در این زمان درست سال مردم در این حقیقت که می بینید اعتقاد نجات ... آنرا

مدت مردم ... رونده دنیا ... صدق که در ... دیدم ... در عرض تحسین صدق ... نجات مردم ... بی ...

نصب ... البته ... رونده ... روز است ... در ... روی ... حقیقت ... به ... حق

از آغاز ... جسته ... نیست ... این ... خانه ... به ... است ... این ... ای

درست ... خیام ... است ... نه ... ذاتیست

۳۷۲

نیست کسی ... واهم کند ... وز لقمه حلال ... غیبت مکن و دل کسان را مخراش ... در ... جهان ...

میگوید ... در ... جسته ... باغ ... خدا است ... اگر ... نیست ... عادت

ترک ... شراب ... خود ... که ... مردم ... از ... ده ... از دلها ... دل ... ناکرده ...

خواهد کرد ... در ... آمرزیده ...

۳۷۳

در عالم بی‌وفا که منزلگه ماست بی‌محنت و تب‌وتاب کی کرد راست [illegible] چون روی تو با بنفشه رنگ گم [illegible]

[illegible] دریا خوشی در دو مصراع آخر است مانند روی تو با هر [illegible] نیست گم [illegible] روی تو با [illegible] گم

مانند [illegible] نیست بگویم [illegible] راست بگویم

۳۷۴

ای بی‌خبر از [illegible] بادهٔ [illegible] چه [illegible] [illegible] [illegible]

تا بعد است بر بادهٔ [illegible] که [illegible] ان تمام جهان برای [illegible] است [illegible] .

۳۷۵

عالم همه محنت است و ایام [illegible] گردون همه [illegible] است گیتی [illegible] [illegible] چه [illegible] جهان [illegible] [illegible]

الفنا [illegible] است [illegible] را [illegible] است اگر کسی [illegible] بیا [illegible] [illegible]

۳۷۶

ان گه [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] که [illegible] چون [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] است [illegible] جهان گذشته و [illegible] [illegible] [illegible] است [illegible]

[illegible] مانند [illegible] [illegible] برای [illegible] [illegible] .

۳۷۷

[illegible] که [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ای [illegible] خوش [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] داده [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

همیشه [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

به [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] رنج و اندوه [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] بعضی گفته‌اند [illegible] [illegible] اندوه [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

برای [illegible] [illegible] [illegible] گفته شده [illegible] برای [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ان [illegible] [illegible] برای [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] اندوه [illegible]

[illegible] صحیح نیست

۳۷۸

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

این رباعی [illegible] است که در رباعی گذشته [illegible] کردیم [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] این [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] .

۳۷۹

چون [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

این رباعی [illegible] این رباعی [illegible] [illegible] است [illegible] [illegible] [illegible]

این [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] خوش [illegible] [illegible] این نیست که [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

این است [illegible] که [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] .

۳۸۰

[illegible] دل [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] دل [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] .

۳۸۱

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] کرده‌ایم [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] برای [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] پس از مرگ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

۳۸۲

صبحی خوش و خرم است خیز ای ساقی   در شیشه کن آن شراب [illegible]   [illegible] فردا به [illegible]

[illegible] خیام [illegible] هر [illegible] را برای خوش [illegible] است [illegible]

[illegible] دل خوش [illegible]

۳۸۳

[illegible] خواب   [illegible]   زان پیش که از [illegible]

در این رباعی [illegible] لطیف [illegible] خیام [illegible]

[illegible] کوزه [illegible] .

۳۸۴

در [illegible] عشق [illegible]   [illegible]   [illegible]

[illegible] عمیق [illegible] است [illegible]

[illegible] سعادت [illegible]

[illegible] خیام [illegible]

[illegible] سلطان [illegible]

تفاوت است [illegible] افراد [illegible] عالم [illegible] سلطان [illegible]

در حقیقت [illegible] در عالم [illegible] دارد [illegible] نهان است [illegible]

[illegible] و [illegible] .

۳۸۵

از [illegible] نقش [illegible]   [illegible]   [illegible] نقش

[illegible] طبع [illegible] نقش [illegible]

[illegible] نقش [illegible] بهره [illegible] .

۳۸۶

ای [illegible] دل [illegible]   [illegible]   [illegible]

[illegible] است [illegible]

قدح [illegible] خون [illegible] است [illegible]

[illegible] خون دل [illegible] .

[illegible]   [illegible]   [illegible] خضر [illegible]

[illegible] است [illegible]

[illegible] است [illegible]

۳۸۷

[illegible]   [illegible]   [illegible]

[illegible] است [illegible]

[illegible] لطف [illegible] خیام [illegible]

[illegible]

۳۸۹

[illegible]   [illegible]   [illegible]

[illegible] حق [illegible]

[illegible]

[illegible] خیام [illegible] است .

آن روز [illegible]   [illegible]   [illegible] ۳۹۰   [illegible]

[illegible] است [illegible] عادت [illegible]

۳۹۱

با [illegible]   [illegible]   [illegible]

[illegible] خیام [illegible] است [illegible]

[illegible] دوزخ است

۳۹۲

آن می [illegible] خضر [illegible]   [illegible]   [illegible]

[illegible] است آب [illegible] خضر [illegible]

می است [illegible] است [illegible]

۳۹۳

[illegible]   [illegible]   [illegible]   [illegible]

. [illegible] است ... [illegible] ... از [illegible]

[illegible] ... ۲۹۴ ... [illegible] ... خوش [illegible]

[illegible] ... [illegible] ... [illegible]

اگر روزی [illegible] ... [illegible]

۲۹۵

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

در این چمن [illegible] ... از هر چه [illegible] باده خوران [illegible] بهتر است .

۲۹۶

[illegible] ... [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible] است .

تا اینجا مترجم [illegible] ... [illegible]

[illegible] اول [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... این است [illegible] .

دوش با عشق این سخن گفتم | گفت [illegible] | گفتم [illegible] | [illegible]

گفتم [illegible] | گفت [illegible] | گفتم این [illegible] | گفت [illegible]

[illegible] گفت | [illegible] | گفتم [illegible] | گفت [illegible]

[illegible] | گفت [illegible] | گفتم این [illegible] | گفت [illegible]

[illegible] گفته خیام

گفت [illegible]

[illegible] ... [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible] .

[illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] این [illegible] ... [illegible]

چون [illegible] ... [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

و [illegible] العقل يعجب في تصرفه ممن على الأيام يتكل

فنوالها كالريح منقلب ونعيمها كالظل منتقل

ترجمهٔ [illegible]

[illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible]

در [illegible] ... [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible] ... [illegible]

[illegible] رباعیات خیام [illegible] ... ترجمهٔ [illegible]

[illegible] ... خیام [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... این است [illegible]

[illegible] ... این [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... این [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... این [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... این [illegible] ... [illegible]

[illegible] خیام [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... ایران [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] خیم [illegible] ... [illegible]

[illegible] خوشی [illegible] ... [illegible]

[illegible] گذشته در خیام می‌گفته‌اند [illegible] گفته‌اند
در شهر [illegible] خیمه‌سازی صنعتی نیست بلکه این یک صنعت مهمی است در ایران [illegible]
[illegible] و امراء و بزرگان [illegible] خیمه‌های عالی ایرانی [illegible] و چادرسازی [illegible]
[illegible] امراء دولت یک شغل مهمی است [illegible] خیام گفته می‌شده بهر حال این احتمال [illegible]
[illegible] عجیب [illegible] بی‌معنی است [illegible] ترجمه رباعیات خیام را به نظم کرده [illegible]
در جای [illegible] اشعار [illegible] است [illegible] آن را [illegible] این
کتاب [illegible] وفات [illegible] خیام [illegible]
[illegible] رباعیات خیام و دیگری [illegible] رباعیات را ترجمه [illegible] کرده‌اند
[illegible] رباعیات [illegible] لفظی
لفظی [illegible] برای این ترجمه لفظی [illegible] رباعیات [illegible]
[illegible] ترجمه کرده‌ایم [illegible] این رباعیات [illegible]
هر کسی [illegible] کتاب [illegible] خیام
[illegible] قرار گرفته است

(۱) این کتاب [illegible]

[illegible] خیام [illegible] بزرگ [illegible] از رباعیات [illegible]
این [illegible] طبع [illegible] در این کتاب ذکر شده. در [illegible] خیام [illegible]
برای [illegible] لازم [illegible] این [illegible] کرده‌ام [illegible]
[illegible] خاتمه [illegible] فی ۱۰ محرم الحرام [illegible] هجری.

(۱) [illegible] کتاب [illegible] خیام [illegible] شهرت دارد [illegible]
[illegible] از ریاضیین [illegible] است [illegible]
[illegible] این [illegible] خیام [illegible] تقویم [illegible]
[illegible] از [illegible] مرتب [illegible]
[illegible] ترجمه [illegible]
[illegible] را [illegible]
[illegible]
[illegible] داده‌اند —— .

[illegible] ترجمه این کتاب [illegible]
[illegible] ۱۷ اردیبهشت ۱۳۱۱

۲۹۲
۱۴۶

دوری که در و آمدن و رفتن ماست
آن را نه بدایت نه نهایت پیداست
کس می نزند دمی در این معنی راست
کین آمدن از کجا و رفتن بکجاست

آنانکه محیط فضل و آداب شدند
در جمع کمال شمع اصحاب شدند
ره زین شب تاریک نبردند برون
گفتند فسانه‌ای و در خواب شدند

ای بر سر ره نشسته ره میطلبی
در خرمن مه فتاده مه میطلبی
در چاه زنخدان چنان یوسف حسن
خود دلو تویی یوسف و چه میطلبی

در حضرت [illegible]

